

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József-körút 18.



Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Öntevékenység és kormánytámogatás

Irta: *tfj. Abrányi Kornél.*

Budapest, június 12.

Világosabban és határozottabban nem lehet beszélni, mint ahogyan a miniszterelnök tegnap, a Magyar Gyárosok Országos Szövetségének üdvözlétére felelt. „Nagyon örülök, hogy önök csoportosultak és szövetkeztek.“ „Eddig is szükség lett volna ilyen szervezetre.“ „Én önöket, akármikor jönnek, igen szívesen meg fogom hallgatni. Óhajtom, hogy erre minél többször kínálkozzék mód és alkalom.“ „Az önök törekvései azonosak az én törekvéseimmel. Az én törekvéseim egy részével természetesen, mert az én feladataim sokoldalúak; de én ezeket a feladatokat semmiképp sem tekintem alárendeltnek, hanem minden körülmények közt elsőrangúknak.“

Mit jelentenek e szavak? Azt, hogy induljon meg tehát az öntevékenység a magyar ipar kifejlésére és ez az öntevékenység nem lesz magára hagyatva, hanem segítségére fog jönni az államnak „nemcsak támogató és védő, hanem impulzív, keze is.“ És ez a kijelentés megáll, akármilyen legyen is a most vajdó kiegyezés sorsa. Megáll még akkor is, ha újabb létrejöhetne a vámszövetség Ausztriával. Sőt az utóbbi esetben annál inkább meg kell hogy álljon, mert ez esetben az ipari fejlesztésre irányuló öntevékenység kétszeresen rászorul az állam támogatására. Mint ahogyan a miniszterelnök ki is jelentette, hogy: „Ez a támogatás a mi viszonyaink közt kétszeresen szükséges; kétszeresen szükséges azért, mert a mi iparunk és a mi gazdasági szervezetünknek ez a része talán mostohább, mert kezdetleges és nehezebb, mert nagy versenynek kitett viszonyok közt él, jobban és erősebben, mint más országokban.“

S ne lankaszson és ne csüggeszzen el senkit, hogy a törvényhozásban és a köz-

véleményben ez idő szerint olyan áramlatok is mutatkoznak, melyekben az ipari ügyek iránt nem lakik ugyanez a szeretet és melegség, mint a kormányelnök szavaiban. Sokkal nagyobb baj lenne, ha csak a közvélemény és a törvényhozás tanusitana plátói lelkesedést az iparfejlesztés iránt, — ellenben a kormány lenne hideg és tartózkodó. Ennek az utóbbi esetnek láttuk már következményeit a negyvenes évek alatt. A Védegyetlet kapcsolatban a magyar társadalom legbefolyásosabb elemei alakították meg a *gyáralapító társaságot*. Mert — úgy mondák — mit ér nekünk a Védegyetlet, ha alig van mit védenünk? Mit ér, ha csak honit akarunk vásárolni, ha nincs magyar ipar? — S akkor nemcsak a szabad-elvű ellenzék, hanem még a konzervatív párt is kezelt fogott a gyáralapító társaság létrehozására. Olyan mágnások álltak a mozgalom élén, mint gróf Széchenyi István, gróf Batthyány Lajos és Kázmér, gróf Desseffy Emil, gróf Teleki László, gróf Keglevich Gábor, s a politikusok közül Szentkirályi Mór, Kossuth Lajos és Luka Pál, a későbbi honti adminisztrátor; a kereskedők közül pedig Fröhlich Frigyes és Ullmann. S mi lett ennek az általános lelkesülésnek következménye? — Bomlás és összeveszés. Mert a kormány nemcsak nem támogatta, hanem ellensége volt a mozgalomnak. S míg egyfelől az általános lelkesedés megteremtette még az ellentétes elemek mesterséges fuzióját is, ugyanakkor a kormányintra sietett azt felbontani.

Az eredményre nézve tehát mindig legfontosabb volt s ma is a legfontosabb a kormányhatalom támogatása, mely pedig ime biztosítva van; és pedig nem politikai szolgálatok árán, hanem csak magának a nemzeti iparnak és kereskedelemnek érdekében. Nem kell tehát vesztegetni az időt, hanem hozzá kell látni ennek a meglevő előnynek praktikus kihasználásához.

Attól se tartson a Magyar Gyárosok Or-

szágos Szövetsége, hogy mihelyt a teltek mezejére kilép és központi organumává lesz az egész ország ipari és kereskedelmi chance-ainak és pedig oly módon, hogy esetről-esetre közelebb jut azokhoz a számításokhoz, melyek az igények kielégítését, a szükségletek kiaknázását szolid és egészséges alapra állítják s biztosítják a versenyképességet: — hogy akkor csakhamar át ne változzék a közvélemény is. Hiszen abban a pillanatban, mihelyt nem csupán mint magánüzletek személyesítői, hanem mint a nemzeti ipar és kereskedelem képviselői állanak ki a nyilvánosság elé, azonnal megváltozik helyzetük. S azok a most divatban levő jelszavak, melyek megzavarták a fogalmakat a *jutalom* és a *haszon* kérdéseire nézve, — csakhamar át fogják engedni a szót annak, akit ők is nemcsak a legnagyobb magyarnak, hanem a *legtisztességesebb* embernek és hazafinak is tartanak, — át fogják engedni gróf *Széchenyi Istvánnak*.

S mit mond gróf *Széchenyi István* a *jutalomról* és a *haszonról*, midőn a nemzetben lakó beteges felfogások ellen küzd és midőn az anyagi gyarapodás ideálját tüzi nemzete elé? — Mondja a következőket:

„A *jutalomnak* az erkölcsi világban oly következménye van, mint a hypomoklionnak a mechanikában. Itt egy fonttal száz mázsát emelhetni, ott egy pár vitézi érdemkereszt, gombon lógó egy-két arany-vagy ezüst tallér sokszor egy nyert csatának nem is gyanított, de talán valódi oka; egy nevezet, egy megjegyzés néha legszebb tettek forrása; úgy egy, bár pénzbeli díj s egy pár száz aranyka legnagyobb iparkodás, munkásság s mozgásnak kútféje.“

„A szövetséges országok, Gallia, de kivált Británia földművelési, művészeti, kereskedelmi összeköttetéseivel valóban oly láncolatához hasonlíthatók, melynek egyik karikája: *mesterséges pénz*, a másik: *jutalom*.“

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irta: JÓKAI MÓR.

Azzal a veres palástját feje fölé emelve, jelt adott a kisértő legénységnek.

Azok egyszerre lekapták a fejükről a süvegeiket s felhajították a levegőbe.

Azután letépték a kunkora bajsuzt ajkaik fölül.

És akkor elkezdtek levetkőzni.

Mindent, mindent, le az utolsó foszlányig, amíg paradicsomi *périk* lettek belőlük. Éva volt valamennyi, nem Ádám.

Az egész csoport valóságos Makart-tableau; a „hét főbűn“ közül a legingerlőbb: a *luxuries*.

És Natália ráismert az arcaikra e csábító nimfáknak. Ezek az ő mulattató parasztleányai, akik ő vele együtt szoktak énekelni, muzsikálni, hancurozni, mindennap a péntek kivételével. Igen, a péntek ünnep az urnőnek is, a nimfáknak is. Annak bőjt, nekik Buddha-ünnep.

Ez hát az a titokteljes szerződés, mely messze vidékről idecsődíti a Buddha-hitű uraságokat.

S aztán elkezdtek a nimfák táncolni, énekelni.

Énekeltek azokat a szerelmes dalokat, a mikre őket urnőjük tanította.

Legingerlőbb volt közöttük a Helenka.

Az a szemérmes Helenka, aki a kezével takarta el az orcát, mikor a Luiza-csárdást kellett eldandolnia Natália előtt, most dévaj kedvvel, közben lejtve, forogva, ugrándozva énekelte azt végig, s mikor a csattanós végére ért a szilaj, buja dal-lamu csárdásnak, akkor odarohant a Buddhahoz, az ölébe vetette magát, és átölelte a fejét, esőkjai csattogtak az orcán. Buddha türe.

Hát mért kellett ezt megtudnia Natáliának?

A többi nimfák is ráláttak a körönd lugasai alatt a maguk párjára.

A Sátán tapsolt és kánkánt táncolt a diadalához.

Hisz ez nem Buddha-kultusz, hanem Szaturnáll Inyencek orgiája, akik beleuntak a városi kitanult szépségekbe s most a falusi ártatlanságoknál keresik a fokozott gyönyöröket.

A lugasokból egy durva szó hangzott fel, amelyben Natália Csunkó Dani hangját ismerte fel.

— Hej, Sátán! Mi az ördög? Hát nekem nem jutott? Csak tizenegy péri van a paradicsomban. Hova lett a tizenkettedik?

Natáliának e pillanatban egy rémgondolat villámlott át a lelkén: — ha ő most egyszerre letépné magáról a férfiruhát s aztán előugrana a

magya istennői szépségében leplezetlenül, szilajon kiáltva: „no hát: itt a tizenkettedik!“ S azzal odavetné magát a buja Silenus ölébe, a férje szemeláttára! Ez volna a drámai jelenet, amilyen még nem volt! — Egy skandináv költő el nem szalasztaná ezt az ötletet. S a darab hőse megérdemelné ezt a befejezést.

De hát a rémgondolat, a bosszu eloszlott. Győzött felette a szeméremösztrón.

— Fussunk innen! — rebegé Natália, megragadva Katka kezét s vonzolta őt erővel az ajtó felé. Katka még többet is szeretett volna látni.

A sekrestyében még ott ült ama köpecs alak, az álcázott Lyubissza, a vasláda és a revolver mellett.

— Nos? Már [ti mentek? — szolt hozzájuk. Elég volt a jóbul? Azzal felnyitá a vasláda fedelét. — No hát, vartsd be hamar a bárcádat.

Natália bámulva nézett rá.

— No hát, száz forintot kapsz azért a lóheréért.

Száz forintot azért a loheréért! Ez a bündij! Egy percig arra gondolt, hogy felkapja az asztalról azt a revolvért, s agyonlője vele ezt a szörnyeteget, aki egy egész vidéket megmetyélez a lélekvasárlás cudar üzetével.

Aztán csak kifutott lélekszakadva a sekrestyéből és futott, ahogy a lábai bírták a kastélyig, ott a kapuban összerogyott.

(Folytatása következik.)

„Egy-két jutalom több száz ökröt hízlal, számos lovat tenyészt, temérdek javakat állít elő s tart mozgásban. Igaz, hogy a kített jutalmak által csak a szerencsés és ügyes lehet nyertes; de ez elegendő az előmozdítandó tárgyakban éppen oly elevenséget, éltet hozni, mintha mindenki bizonyosan lenne nyertes.“

„A jutalmakkal ezenfelül valamely nyilvános s közönséges megfeszítés is van összekapcsolva, ami nem kevésbé neveli bájokat, mert a minden dicséret nélküli állhatatos fáradozás éppen oly ritka, mint a tanutlan erény, mely csak kiválasztott lények sajátja. Ne kívánjuk, hogy mindenki a szépet, jót s nemest csak valódi önbecséért tegye, hanem dicséértük, jutalmazzuk a derékát, s fűzzünk koszorút hiv polgártársaink homlokára, s hamva nyugodjon érdememlék alatt. Így a koránkelő dolgos gazda, s a gondos, ügyes kereskedő is találhassa haszna mellett a közdicséretet s hazafiai tapsát.“

Ezeket mondta gróf Széchenyi István hetven évvel ezelőtt s ezeket mondaná ma is, ha élne. Nem kezdene írtó hadjáratot azok ellen, akik, midőn a nemzet szellemi és anyagi érdekeit szolgálják, a saját jutalmukra és hasznukra is gondolnak, hanem kezét fogja velük s ő járna elől a dicséretben és a jutalmazásban.

S mennyivel kedvezőbb helyzetben van ma a Magyar Gyárosok Országos Szövetsége, mint volt a negyvenes évek közepén a gyár-alapító-társaság! Csak a kezét kellene kinyújtania s rövid idő alatt elérné, ami már úgy is térbe van véve, hogy a kereskedelmi minisztériumtól elválasztatnék a vasúti igazgatás és egy önálló vasúti minisztériumra bízatnék; a kereskedelmi minisztérium pedig kizárólag annak a hivatásnak és feladatnak élhetne, amire a Magyar Gyárosok Országos Szövetsége megalakult. És tovább menve az öntevékenység útján, csak részletes programot kellene kidolgoznia az iparfejlesztés különböző ágaira nézve, hogy a közérdeklődést magához és magával ragadja és pedig nemcsak a központban, hanem a provinciákon is. Mert nincs olyan vármegyéje ennek az országnak, mely át ne érezné az iparfejlesztésnek gyakorlati hasznát s mely erre nézve szívesen szóba ne állana egy olyan tekintélyes testülettel, mint a Magyar Gyárosok Országos Szövetsége. S csak megindítani kell az iparfejlesztési akciót, hogy rohamosan bontakozzan ki minden irányban a lehetőségek körvonalai; s a közreműködésnek minden oldalról nyilvánuló hajlandósága eloszlasson minden kételyt s aggo-

dalmat az iránt, hogy a magyar ipar megteremtésének s kifejlesztésének feltételei nem bennünk vannak, hanem rajtunk kívül álló tényezőktől s erőkől függenek.

Miniszeri válaszok.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 12.

Még tíz interpelláció maradt a mai ülésről abból az áradatból, mely a lejáró ülészakban elzúgott a t. Ház fölött és válasza várt. A miniszterelnök tegnap legrölte a maga penzumát, ma pedig a pénzügyi, a földművelési és a kereskedelmi miniszter válaszolt összesen tíz interpellációra. Tárgyára nézve legjelentősebb volt Lukács László pénzügyminiszter válasza a brüsszeli cukorkonferencia tárgyában. A miniszter az egész törvényhozás helyeslése közben jelezte, hogy a válaszába jutott magyar cukoripar megmentése érdekében konkrét javaslatokat fog tenni, mikor a brüsszeli egyezmény beikbevezését kéri a törvényhozástól. A többi miniszeri válasz jobbra helyi érdeki dolgokra vonatkozott s bizonyos mozgás csak a kereskedelmi miniszternek a villamos vasúti balesetekre vonatkozó válasza után keletkezett. A mozgást nem a válasz tartalma okozta, hanem az a körülmény, hogy az ellenzék hitte szerint azok voltak többségben, akik a választ nem vették tudomásul. Szokás szerint a szavazatok összeolvasása következett s minthogy a jegyzék munkája közben sokan jöttek be a folyosóról, meglehetősen ideges házszabályvita keletkezett, hogy szavazhatnak-e az összeolvasás közben lejött képviselők vagy sem? Az ellenzék szenvedélyes volt s türelmetlen, a t. Ház azonban régi gyakorlata szerint döntött s a miniszeri válasz tudomásul szolgált.

Az interpellációk most már el vannak intézve. Holnap kisebb javaslatok lesznek napirenden.

A képviselőház ülése június 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, báró Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Láng Lajos.

Baross Jusztin előadó benyújtja a gazdasági bizottság jelentését a Ház 1903. évi költségvetéséről. Elnök: Kéri, hogy a Ház ezt a holnapji ülésen tárgyalja, miután ugyanis lesz előterjesztés az új ország-háza leendő költőzködéséről.

(A cukorkonferencia.)

Lukács László pénzügyminiszter: Válaszol Csávoleszky Lajos interpellációjára a brüsszeli cukorkonferencia tárgyában. A tárgyalások javában folytak, amikor ezt az interpellációt tették, azért nem válaszolt. A konferencia már befejezte működését s eredménye már nyilvánosságra jutott. A cukorvám leszállítása kérdésében állaponta az, hogy minlga a cukorkorrelációk érdekeit tartja szem előtt. Utal itt övek előtt a Házban tett nyilatkozataira, mikor a cukorprémiumról volt szó. Amíg el nem törölhető, a prémium szükséges rossz. Ez a kérdés nemzetközi, egyoldalúan eljárni tehát vesze-

delmes volna. Csak akkor lehet eltörölni a prémiumot, ha minden cukortermelő állam hajlandó erre. Ennek az ideje most elérkezett. A prémium eltörlésével együtt a konferenciának a cukorvám leszállításával kellett foglalkoznia. Más álláspontot nem foglalt el a behozatali vám leszállításában, mint a többi államok, mert különben elvesztették összes kivitelei piacainkat. A konferencián minden kérdésben a mi képviselőink egyöntetűen jártak ok a német birodalom kiküldötteivel. Passzra ok nem volt, mert a német kiküldöttek teljes lojalitással jártak el velünk szemben. A prémium fokozatos eltörlésébe a többi államok nem mentek bele. Kimerítőleg ma nem nyilatkozhatik arra a kérdésre, hogy mit szándékozik a kormány tenni cukoriparunk megmentésére, ha Anglia önállóan jár el. Rendszabályokat addig nem alkalmazhatunk, míg a helyzetet tisztán nem látjuk. Ha a brüsszeli cukoregyezmény itt a Házban tárgyalatik, akkor a kormány majd e kérdésben meztelen nyilatkozik.

A választ tudomásul veszik.

(A jövedelmi pótdó.)

Lukács László pénzügyminiszter: Válaszol Nessi Pál interpellációjára az általános jövedelmi pótdóba beszámítandó kamatok tárgyában. Erdemleges választ most nem adhat, mivel ez a kérdés elődöntés alatt van a közigazgatási bíróság előtt. Prejudikálni pedig nem akar.

Nessi Pál: Mint előzetes választ ezt tudomásul veszi.

(Rozoga hidak.)

Lukács László pénzügyminiszter: Válaszol Barabás Béla interpellációjára az aradi kincstári hidak veszélyes állapota s az új hidak építése iránt. Tudomása van róla, hogy az aradi hidak ninosenek jókárban, de hogy közveszélyesek volnának, arról jelentést nem kapott. Evről-évre tartozni, javítani kell a hidakat. Az újépítés kérdése már régi kérdés. Tárgyalások is folytak már, de hogy ennek eredménye nem volt, annak oka az, hogy az érdeket tényezőikkel nem sikerült a megegyezés. Az nem áll, hogy ráfzetének a hidakra. sőt jövedelmét is hoznak. Határozott választ ma még nem adhat az újépítés kérdésében, de a kormány figyelemmel van e kérdésre. A tárgyalások folyamatosan vannak. A vízszedés díjáról lo nem mondhat ellenszolgáltatás nélkül. Az ellenszolgáltatásnak nem kell pénznek lennie, hanem pl. a város elvállalja a hidak ültetését. Ohaja a kormánynak, hogy e kérdés a város érdekeinek figyelembe vételével mielőbb megoldassék.

A Ház tudomásul veszi a választ.

(Artérfeljesztés.)

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Válaszol Kovács Gyula interpellációjára az alsó-szabolcsi Tisza ármentesítő társulat artérfeljesztési ügyében. A törvényhozás azért vonta be a magasabb területeket az artérfeljesztésbe, mert különben nem bírák volna el a terheket a régi artérfeljesztések. Az artérfeljesztés teljesen jogerőre emelkedett, ezen változtatni senkinek joga nincs. Az alsópan törvény értelmében hozott határozatát meg nem változtathatja, csak ha alaki sérelmek vannak. Kivételies intézkedésnél történik a kivétel illetőleg nemcsak a társulatnál. Semmi sérelem nem volt az ideiglenes kivételből. A megterheléses nem oly súlyos, mint Kovács mondta. Erre nézve adatokat hoz föl. A tiszai társulatok között meg a legjobb helyzetben van az a társulat, amelyet Kovács említett. Kiadta a rendeletet, hogy minden artérfeljesztési ügyben a közbirakosokat irásbelileg értesítsék és ne dobólas vagy falragaszok útján. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kovács Gyula: Nem veszi tudomásul a választ. A többség tudomásul veszi.

Az utolsó sarj.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irla: Octave Pradels.

A fiatal Hugó de Montmocassin gróf nagyon bosszankodott és unatkozott. Mohó vágyat érzett a nagyszabásu életre, de egyetlen garasa sem volt vágyának a megvalósítására.

A nagyanyjánál nevelkedett föl, Montmocassin márkinénál, akinek milliói voltak, de fukar volt, akár az ördög. De nemcsak fukar, nagyon büszke is volt. Kékvérűségére, kasztjának felsőbbbségére gondolt s mindenkor kész volt aranyát, életét feláldozni, hogy a Montmocassin-nevet a legesekelőbb homálytól is megmentsse.

Unokája, Hugó törzsének utolsó sarja, teljes megelégedést érdemelte ki testi tulajdonságaival. Gyakran képzelte el ősei fegyverzetében és győnyörrel érezte, hogy nagyon jól festene úgy. De erkölcsi tulajdonságai kétségbeesztették. Hugó közönséges emberekkel, bankárokkal, művészekkel, burzsoákkal barátkozott. A templomba csak akkor ment, amikor a nagyanyja kézzel magával vitte; máskülömben sohasem hallgatott misét. Mindezeknél fogva a márkiné kérelmetlenül elzárta erszenyőt törzse ez elfajult sarjadéka előtt, aki sem istenben, sem királyban nem hitt.

Hugó a legképtelenebb csalafintaságokat találta ki, csakhogy behálózza a nagymamáját, de nem volt velük szerencsése. Egy alkalommal éjszaka aztán úgy érezte, hogy rájött végre arra a módra, amivel a fukar öreg hölgyből pénzt préselhet ki.

A márkiné esütörtökönként fogadni szokta magánál a Faubourg Saint Germain legkiválóbb-

jaít. Csakis a legkifogástalanabbak jöhetnek el hozzá, azok, akiknek a címere moocsoktalan volt. A nemességét ugy kiszemeltette, akár a buszszemeteket. Öreg koponyák voltak, igazí pergament-areok, amelyek mintha csak képrámákból keltek volna ki, azonkívül néhány fiatal leány, meglehetősen szépek, de sommi fiatalság, semmi vídamság bennük, végül egy akadémius, aki előadásokat tartott. Az egész társaság ösdi, elpenészesedett, szükkeblü világnézeteket vallott...

Hugó arra az álmatlan éjszákára következő esütörtökön a legtisztelenebbül ásitott az estélyen, egyébként azonban nagyon szeretetreméltó-nak mutatkozott, sokat eszevegett és a mamák tudomást vettek róla, mert mindannyian lesték rá, hogy megkaparintsák a leányainknak, ugy a Montmocassin-név, mint nagymamájának a milliói miatt...

Az akadémius éppen ékesszólásával bilincselte le a nemesi társaságot. Dicsőítette isten végtelen kegyességét és kimondotta, hogy csak a legtisztább vérű nemesség foghatja fel a szépet és igazat, hogy az atavizmus révén az ösök erényei az utódokban erős nyomot hagynak és hogy minden nemesi sarjban az ösök előnyei ujra megtalálhatók...

A merev hallgatóság helyeslő morajlása közlül hirtelen felhangzott Hugó gunyos szava:

— Ó, az nincs még egészen bebizonyítva!...

Minden szem feléje fordult, mintegy bővebb magyarázatát követelve ennek a kétkedésnek, amely ezen a helyen istenkáromlásnak tetszett. Hugó pedig ártatlan hangon így felelt:

— Mert ha igaz, amit ez az ur itt mond, hogy tudnillik ösöink nem vitték le a sírba összes erkölcsi tulajdonságaikat, akkor azt kell hin-

nem, hogy családomban van, vagy lesz valamikor egy bandita...

— Ohó! — hangzott mindenfelől.

Az öreg márkiné, aki valami szörnyűségtől tartott, elsőspádt az ódon arcfesték alatt (minden ódon volt ebben a társaságban, még az arcfesték is)...

— Hitemre! — kezdte Hugó teljes lelkinyugalommal. — A tizenegyedik században élték ősem, báró Ogier de Montmocassin ugy élt a várkastélyában, mint királlyal dacoló hatalmas vazallus. Időnként leszállt fegyvereivel a sikságra, ott kifosztogatta az utasokat és romokat hagyott maga után. Az előadó ur elmélete szeriift tehát valamelyik utódja örökli a nagy utonálló tulajdonságait...

A márkiné nagyon sikoltott s a felháborodott társaság kelles közepén elájult. Hugó pedig sietett a szobájába, a palota második emeletére. Másnap reggel a reggeli előtt megjelent nála a komornyik és arról értesítette, hogy a márkiné várja. Hugó belépett hozzá, mosolyal az ajakán.

— Uram — kezdte a nagymama, remegve a haragtól. — Ön tegnap olyan kirohanást engedett meg magának, amelylyel mindenkit föllázított.

— Én?

— Igenis, ön! Nem is tudom, hogy gyalázhajta meg egy Montmocassin így a dicsőséges nevét.

— Nagymama sokszor a szememre vetette, hogy nem veszek részt a társalgásban. Örömet akartam önnek szerezni.

— Elég! Ön méltatlanul viselkedett! Ezen-tul egyedül megyek társaságba s ön nem lehet jelen estélyeimen!...

(A székegy vasutak.)

Láng Lajos kereskedelmi miniszter válaszul Bedőházy János interpellációjára a székegy vasutak teljes kiépítése tárgyában. Ismertetve az 1895. évi VII. törvényeket, amely a székegy vasutak kiépítését elrendelte. Kitér a Csikszeredei vasút és Csikszeredei-től a gyimesi határig. Tervebe van most véve az öszszekötés vasút építése Szászrégentől Mátfalváig. Szászrégentől Maros-Vásárhelyig és Maros-Vásárhely-től Kocsárdig a vasutakat át kell építeni. A kormány figyelem a törvény által előírt kötelezettségekről nem terelődött el, hanem igen is iparkodik gradatim a gazdasági viszonyoknak megfelelően eleget tenni.

A többség tudomásul veszi a választ.

(A baja—bátaszéki vasut.)

Láng Lajos kereskedelmi miniszter válaszul Reich Aladár interpellációjára a baja—bátaszéki vasúti összeköttetés létesítése tárgyában. Baja hidat óhajt a Dunán, ami természetesen, hogy a kormány mégis nem vette programjába a hid építését, annak oka, hogy a vasúti összeköttetés még nincs megteremtve. Bátaszéktől—Dombóvárig kellene legelőször sorban a vasutat átalakítani. Ez tetemes költséget okozna. Csak Baja és vidéke nyerne e hiddal.

Pozsgay Miklós: Az egész Alföld nyerne vele!

Láng Lajos kereskedelmi miniszter: Nagy országos érdekekkel ezt az átulást indokolni igen bajos.

A többség tudomásul veszi a választ.

(Egy pályázat. A kassai átjáró.)

Láng Lajos kereskedelmi miniszter: Válaszul Okolicsányi László interpellációjára a kassa—oderbergi vasutak magyarországi igazgatósága által egy pályázat alkalmával a magyar iparvállalatoknál melleszese tárgyában. Kijelenti, hogy nem egy boroszlói, hanem egy budapesti cég kapta meg.

Okolicsányi László: Ugy értesült, hogy boroszlói cég kapta meg. Csak néhány nappal interpelláció megtétele után értesítettek, hogy budapesti cég volt. A választ tudomásul veszi.

A ház is tudomásul veszi a választ.

Láng Lajos: Válaszul Szalay Lászlónak a kassai vasut utatjáró átalakítása tárgyában hozza intézett interpellációjára. A kérdést úgy akarja megoldani, hogy a pályatest alatt kocsit-átjárót építtet, melynek terve már elkészült.

A ház tudomásul veszi a választ.

(Villamos balesetek.)

Láng Lajos kereskedelmi miniszter: Felel Rátkay interpellációjára a villamos vasutak által okozott szerencsétlenségek tárgyában.

Az első kérdés arra vonatkozik, hogy a villamos vasutak ninesenek keelőben begyakorolva. Erre vonatkozólag az a hivatalos értesítés nyerte hogy a vezetők rendszerint egy hónapi kiképzetésben részesülnek és csak aztán veszik át a vezetést.

Neesi Pál: Agyon vannak csigázva.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter: E mellett pedig különösen pályamegnyitások a vasúti és gőzhajózási pályafelügyelőség révén meg is vizsgáltnak, sőt jdközben is gyakorolják velük minden ezt a jogot. Ezen a téren tovább lehet menni és talán behatóbb vizsgálat alá lehet venni e kocsivezetőket, habár itt nem annyira bizonyos ismeretek elajásítása a fődolog, hanem inkább a félelmenlét, a bátorság az, amely válságos körülmények között igazán irányadó lesz.

A második kérdés a kocsiknak tulzsfolását illeti. Ez nálunk nagy kalamitás, de nagyon bajos ezen pusztán hatóságí intézkedésekkel segíteni. Nálunk talán a közönségnek is kell e tekintetben tennie

valamit. (Félkiáltások: Több kocsira van szükség!) De a társaságokkal szemben is igazságosnak kell lenni. Utóvégre a társaságok sem alakulnak pusztán közérdekből, mert erre nem adja senki oda a pénzt, hanem annak a társaságnak mindenesetre a számadását mellette meg kell találnia. Különbben nem lehet kívánni, hogy valaki a pénzt vállalata be tektesse. Már most azt a kívánást, hogy annyi kocsi legyen, amennyi a legnagyobb forgalom idején kivételesen szükséges, talán igazságosan nem lehet támasztani, mert akkor nemcsak rendkívüli nagy kocsiparkot kellene tartania a társaságnak, de annyiatt több begyakorolt embert is és ha olyankor kisértő embereket vesznek fel, amikor a legnagyobb toródás van akkor következnék be a legnagyobb szerencsétlenség. Ezt a dolgot nemcsak egy oldalról, nemcsak a közönség lehető legnagyobb kényelmének szempontjából, de a gyakorlati lehetőség és állományosság szempontjából is meg kell vizsgálni. Az állóhelyek a legtöbb külföldi vasutnál meg vannak szüntetve, ez tény. A kérdés azonban az, hogy ami közönségünknek keresztülvihető-e ez? Amint tudjuk, valahányszor szerencsétlenség volt, akár a zugligról, akár pedig a siklódnál való szerencsétlenség, mindig az volt a bajnak főoka, hogy a közönség erőszakoskodott a kózegekkel szemben. Ez nem keresztülvihető, de mindenesetre nagy gyakorlati nehézségeket öltözik, sőt financiai nehézségekre is. A budapesti közúti vasutnál körülbelül 18 százaléka, a városi villamosvasutnál 16 százaléka a helyeknek a kocsi belsejében levő állóhelyekre esik. Ezeknek kiküszöbölése jelentékeny jávedelm-elmaradás volna a társaságra nézve. Annny javítás már történt, hogy azon a peronon, ahol a kocsivezető áll, nagyon korlátolt számban eresztik fel az embereket és mint hogy a szerencsétlenség az utolsó alkalommal is azért következett be, mert éppen ott nem volt kocsivezető és a kocsivezető működésére és szabad mozgására nagy szükség van, ebben a tekintetben, úgy látszik, a mi közönségünk is alkalmazkodik és tényleg a kocsiknak előrése ritkábban van elfoglalva.

Az igaz, hogy a mi villamos vasutaink nagyobb sebességgel járnak, mint a hogy azt egy nagy városnak belső forgalma megengedné. Nálunk minden egyes szakaszra meg van szabva, hogy milyen gyorsasággal lehet rajta járni. Ez a nagyon sürű közlekedési helyeken, átjáratoknál stb. 6 km., de azután továbbmenőleg 12—15—18 km., arról nem is beszélve, ahol 20 km.-en is tul van, de csak ott ahol azonban külön pályatesten megy, mint pl. a korzón, ahol egészen szabadon járhat, mert ott nem kell tekintettel lenni a közlekedésre. Igenis gondoskodni kell arról, hogy az a szaktanácskozmány, mely eddig is foglalkozott ezzel a kérdéssel, újabb alapos tanulmányozás tárgyává tegye e kérdéseket. A balesetek száma az utóbbi időben inkább kisebbedik, mint nagyobodik. Nevezetesen a mi a halálos sérüléseket illeti 1898-ban 41, 1899-ben 21, 1900-ban, midőn az a nagy szerencsétlenség történt, 24 és 1901-ben 11 volt a halálos esetek száma, ami kétségtelenül inkább esőkkenő irányzatot mutat. Ha ezt összehasonlítjuk azzal, ami a közönséges teherkocsiknál előfordul, akkor azt fogjuk találni, hogy aránylag a halálos eset is olyan nagyon sok, mert a teherkocsiknál 1898-ban 20 és 1899-ben 19 halálos eset fordult elő szerencsétlenségek következtében.

Ami a mentőkészüléket illeti, megjegyzi, hogy azt a mentőkészüléket, amely itt alkalmazásban van, azt a kis deszkát vagy hálóit mindeztideig a szaktekintélyek a legjobbnak tartják. Wittek kereskedelmi miniszter Bécsben és Rheinbaben porosz miniszter hasonlóképpen nyilatkozott nemrégiben Bécsben és Berlinben a képviselőházban. Sőt, ami még ennél is fontosabb, a Képviseletben Strassenbaben is hasonló állást foglalt el ezen a téren. Újabbán Mün-

chenben egy tökéletesebb mentőkészüléket alkalmaztak és ezt nálunk is behatóan fogják tanulmányozni. Ami az interpellációnak 3. pontját illeti, az 1874: XVIII. t.-o., amely a vaspályák által okozott halálos esetek, vagy testi sértesek iránti felelősségről szól, újabbán bíróságink felfogása szerint teljesen alkalmaztatik a villamos-vasutakra is, úgy hogy ebben a tekintetben az igazságügyminiszter, mint illetékes fórum ezen a téren, abban a meggyőződésben van, hogy nálunk semmiféle újabb törvényes intézkedésre szükség nines, mert ebben az irányban határozott már a pozsonyi ítélőtábla 1899-ben, a Kuria 1899-ben, továbbá 1902-ben.

Régi időben lehetett abban kétség, hogy alkalmazható-e, amikor ugyanis lóvasut közlekedett; erre nem is alkalmazták az 1874: XVIII. törvényeket. Ausztriában most hoztak ez iránt törvényt, mert az osztrák törvény csakugyan nem volt alkalmazható közvetlenül a villamosra, mert a törvény világosan a gőzerővel hajtott vasutakra vonatkozik. Nálunk azonban egyszerűen a vasut forgalmában és abban, hogy mekhanikai erővel hajtatik a szerkezet, ezekben az ismérvekben felelnek az 1874: XVIII. törvények alkalmazhatóságára.

Rátkay László nem veszi tudomásul a választ. Nem lett volna szabad a kereskedelmi miniszternek a társaság érdekeit védelmezni a közönség érdekeivel szemben. Tessék szigorú rendszabályokat alkalmazni a közönséggel szemben, ha az a hibás. Az állóhelyek külföldön el vannak tüntetve, tessék követni a példát. A mentőkészülékre adott válasza megjegyzi, hogy, ha annyira bizik bennük a miniszter, hát álljon előlük. (Derültségek) Naivitás úgy beszél, hogy tavaly csak 16, azelőtt csak 21, vagy 24 halálos eset idézett elő a villamos. Egynek sem volna szabad lennie. Követeli, hogy a 74. XVIII-ik törvények a villamosra kiterjesztessék.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter: Rátkay nem egészen igazságos, ha azt mondja, hogy a financiai szemponttól úgy nagyon kiemelt. Azt is megemlítette, de nem tolta előtérbe és nem erre fektette a lósnit. Sem kicsinyléssel nem beszél a halálos esetekről, hanem akkor, midőn vádakat vannak egy közlekedési intéstitumra, akkor nem szabad szemel hunyini az elől, hogy a közönséges fuvarozásnál is milyen súlyos szerencsétlenségek fordulnak elő. Igen sokszor nálunk arról, hogy magyar ipart kell teremteni s hogy a külföldi tőkét kell idefésgetni a vállalatokba. De a már befektetett tőkével szemben bizonyos politikai értéket tanusítani, ez egy kereskedelmi miniszternek egyenesen kötelessége. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(Izgalmas szavazás.)

Elnök felteszi a kérdést, hogy a választ tudomásul veszi-e a ház. Kéri azokat, akik tudomásul veszik, álljanak fel. (Megtörténik. Felkiáltások a szélsőbalon: Kisebbedik!) Felkéri azokat, akik nem veszik tudomásul, álljanak fel. (Megtörténik. Felkiáltások: Többes!) Elnök felszólítja a jegyzőket, számlálják meg a szavazókat. (Nagy zaj a szélsőbalon: Most jönnek szavazni, nines joguk hozni.)

Elnök kihirdeti az eredményt, amely szerint 69-en tudomásul vették a választ 45 ellen. (Nagy zaj az ellenzéken.)

Pichler Győző tiltakozik az ellen, hogy a többség részéről sokan nem vesznek részt a ház tárgyalásaiban csak mint automaták szavazni jönnek be, Kéri, hogy a számarány az első szavazásnak megfelelőleg állapítsák meg. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Rakovszky István a házszabályok flagrans megsértésének minősíti az esetet. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Az eset részese Szóts Pál jegyző, aki becsengette a többséget, egy párt szolgálatában áll, nem a Házban. A házszabályok 228. §-a kimondja, hogy

volt! Hát kérem, én azt hiszem, hogy az 6 lelke belém költözött, hogy örököltem tőle a nagy csapodárságot... Tartoztam önnek ezzel a valamással, mert félek, hogy a nők iránt való nagy hajlandóságom miatt nem tehetném boldoggá a feleségemet...

Yolande végrehallgatta s a szempillája sem rezdült. Aztán egyre mosolyogva így felelt:

— Senki sorsát ki nem kerülheti. Mert ime az ősanymim között volt egy, akéhez bámulatosan hasonlítok. Ott láthatja nálunk az arcképet. Ugy látszik, nagyon sok kitűnő tulajdonsága volt, de nem dicsőkedhetett egy bizonyos tulajdonsággal s ez a férjének sok szomorúságot okozott, — a hússéggel tudniillik... A Valoisok udvarában Medici Katalin „repülő svadronjához” tartozott és abban az iskolában nagyon sokat tanult... Reménylen, hogy nem ütöttem egészen rá, de tűzbe ezért nem merném tenni a kezemet...

Hugó kővé meredt. A fiatal leány mindezt a legnagyobb ártatlanság és komolyság hangján mondotta el, de végre is nem túrtöztethető tovább magát és felkacagott.

Hugó megértette, hogy csufolódott vele, hogy oleszte a szándékát. Haragudni akart — csak hogy a helyett térdre borult a leány előtt.

— Ön imádnivaló! — mondotta. — Bocsásson meg nekem csak tréfáim. Soha az én családomban sem bandita, sem szoknyavadász nem volt! Szeretem őnt, Yolande!

A fiatal leány fölemelte Hugót és bájos elfogódottsággal így szólt:

— Annál is inkább megbocsátok önnek, mert az ősanymiról egytől-egyig csak azt tanultam, hogy hívek voltak az urukhoz...

Tartva attól az erőlyes fenyegetéstől, hogy nagyanyja megvonja tőle a pénzsegítségét, Hugó részánata magát, hogy hivatalosan ellátogat Yolande-ékhoz, de azzal az erősen eltökélt szándékkal, hogy kényszeríteni fogja a leányt, hogy maga hívtsa meg ezt a házasságot, amely őt lesújtotta. Es ugyancsak meg kellett vetnie a házasságot, mert Yolande de Valenfeurt minden tekintetben elragadó természetnek találta.

Egy napon végre magukra maradtak a fiatalok a szalonban. Huzo egy vélt, hogy megérkezett az a pillanat, amelyben lehetelenné tegye magát és kiöntötte magából mindazt az ellenzónvet, amit a finom társasággal szemben érez, elmondta, hogy utálja a szőreket, a ceremóniás bálokat és bejelentette szilárd elhatározását, hogy vége az neveléses társadalmi kötelezettségekkel, mihelyt megházasodik.

— Eppen így gondolkozom én is! — felelte Yolande.

— Ah! — mondotta erre esalódottan Hugó.

— Igen — folytatta Yolande — még az atavizmusra vonatkozó nézetekben is egyetértek önnel. Hiszem, hogy őcsinknek jó vagy rossz tulajdonságai tovább élnek bennünk. Egyszermind reménylen, hogy én nem üt arra a bizonyos Ogier de Montmoccassin báróra, tudja arra a brigantira, akiről a minap beszélt...

Hugó kapott a célzást és rákezdte:

— Nem, azt már nem. Hunem élt egy másik Montmoccassin, aki Fülöp Agost idejében harcolt s az nagy semmirekellő volt. Rengeteg azoknak a fiatal szárazon élőknek a száma, akiket elesbított, Franciaországban pedig tíz mérföldnyi messzeségben remáttel emlegették a nevét a parasztasszonyok és leányok. Ez az ősm — hogy is mondjam csak — nagy szoknyavadász

— Hát mit fogok csinálni?

— Oda megy, ahova akar!

— Ad majd pénzt?

— Nem!

— Akkor sajnálom. Épp úgy, mint eddig, mindenüvé elmegyek, ahol a nevem megnyitja számomra az ajtókat s úgy fogok beszélni, amint gondolkodom... Ma este Albracadabrárs grófnőnél hallgathatja majd, hogy mit beszéltek...

A márkiné dühösen kiment és esküdzött, hogy egyetlen fillért sem kap tőle. De a szobájában megdondta a dolgot; ismerte Hugó dacosságát és kötekedő kedvét. Es csakugyan át is adott neki huszonöt Louisd'ort azzal a föltétellel, hogy semmiféle fogadó-estére el nem kíséri.

Es hetenként teljes két hónapon át pótolta mindig a huszonöt aranyat, amely úgy elrepült, mint a forgószél. De minden elmúlik, még a zsugoriat bőkezűsége is...

A márkiné, hogy megszabaduljon Hugótól is és a heti zsebpénzadástól is, feleséget szemelt ki a számára, Yolande de Valenfeur kisaszonynak, egy kismes lányának a személyében, aki azonban gazdag volt s a szülei el voltak ragadtatva attól a gondolattól, hogy a leányuk Montmoccassin grófné legyen.

S a fiatal leány is nagyon megörült ennek a házasságnak. Yolande is ott volt azon az estélyen, amelyen Hugó olyan botrányos módon elmondta az atavizmusról való véleményét s szíve rögtön verni kezdett azért a fiatal emberért, aki olyan vakmerően lefészte az akadémikust.

Yolande nagyon esinos, nagyon okos volt s csudálatos termete feltűnést kellett. Nagyon szeretett volna ebből a megkövesedett társaságból megszabadulni, mert attól tartott, hogy még nagyon sokáig kell benne vegetálni.

csak a szavazókat van joguk megszámolni a jegyzőknél s nem azokat is, akik utólag bejöttek. Elvárja a többség ama tagjaitól, akik később jöttek be, hogy jelentkezzenek s szavazatuk leszámláltatják. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Lázár Árpád kijelenti, hogy ő osongett s nem Szóts Pál. Különböző az régi uzus s nemcsak a többség képviselőinek. hanem az ellenzékének is szól. (Helyeslés jobbfelől.)

Rakovszky István visszavonja Szóts Pálról mondott megfigyeléseit.

Elnök: (Zaj.) Engedelmet kérek, én óhajtok szólni. (Halljuk! Halljuk!) Mindenekelőtt meg kívánom állapítani, hogy én a Háznak tudomására hoztam a számarányt, amelyet a jegyző urak által történt megolvasás kiderített, azonban a határozatot nem mondiam ki (Tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.) és pedig azért nem, mert tudomásom lévén arról, hogy többen a házszabályokhoz kívánának szólni és pedig éppen a szavazás módjára nézve, nem akartam prejudikálni annak, hogy a Ház meghallgathassa azokat az észrevételeket, melyeket egyes képviselők a szavazásra nézve tenni kívánának, mielőtt még olyan helyzet állott volna elő, amelyen egyáltalán nem lehet változtatni; (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) amely akkor áll elő, mikor az elnök az eredményt már kihirdette. Ezt tehát mint tényt állapítom meg.

De ezek után, t. képviselőház. kénytelen vagyok azt a nézetemet és azt a határozott meggyőződésemet nyilvánítani, hogy a házszabályok mai állapotában és mai tartalma szerint az eljárás másként, mint ahogy történt, nem történhetett. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) és pedig egyszerűen azért nem, mert az első stádium az volt, hogy én nem vehetem ki, hogy a többség melyik oldalán van és a t. képviselő urak hiába mondják akár jobbról, akár balról, hogy a többség itt van, vagy ott van, ha én nem vagyok képes kétségtelesen megállapítani, hogy a többség hol van, akkor lelkismeretből kötelességemnek tartom a 223. szakasz alapján a megszámolást elrendelni. (Élénk helyeslés.) De, hogy alaposan kétkelhettem a szavazás eredményében, azt maguk a felolvasott számarányok is mutatják. Ez az első.

A második pedig az: Ha a képviselőház elhatározza házszabályainak olyan értelemben való módosítását, hogy amikor a szavazás felállás által már megejtett és annak eredménye kétesnek mutatkozik és az összeolvasás megtörténik, több senkinek a szavazásában nem szabad részt venni, (Ugy van! jobbfelől.) Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) akkor természetesen e szerint fogok eljárni; de mindaddig, amíg a házszabályok ilyen értelemben nem határoznak, akármi legyen az én személyes meggyőződése arról, hogy mi volna helyes, ahhoz kell magamat tartanom, amit a házszabályok rendelkeznek (Ugy van! Élénk helyeslés jobbfelől.) és senkit nem szabad megosztanom szavazata beadásától, akit a házszabályok a szavazásból világosan és félreérthetetlenül ki nem zárnak. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Méltóztassanak megmondani. t. Ház, hova jutnánk, ha az elnök a maga subjektív híte és meggyőződése szerint, mert a házszabályoknak ilyen vagy amolyan értelmezését helyesnek tartaná, olyanokat kizárna a szavazásból. akiket a házszabályok kétségtelesen nem zárnak ki abból. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Erre helyezem a súlyt, hogy „kétségtelesen”; mert arra, hogy valakit a szavazattól megfosztunk, nem elég az, hogy lehessen a házszabályoknak oly magyarázatot is adni, amelynek alapján az illető nem szavazhat, hanem ahhoz az szükség, hogy minden kétségen kívül, minden más értelmezés lehetőségének kizárásával határozzanak a házszabályok. (Ugy van! jobbfelől.) Ehhez az elvhez kell magamat tartanom, t. képviselőház, és az én hivatalviselésem ideje alatt mindig ehhez az elvhez fogom magamat tartani. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ha másként járnék el, az volna a hitem, hogy az én subjektív meggyőződésemet és hajlamomat fölülé helyezem annak az objektív jogszabálynak, amelynek az elsőkétség részéről való megtartása a Ház tanácskozási és egész működése rendes menetének egyetlen garanciája. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) A házszabályok jelenlegi állapotában tehát én másképp nem járhatom el.

Ha még kíván valaki a házszabályokhoz szólni, a szót neki megadom, de az én nézetemet és azt a cinosurát, amely szerint én eljárni fogok, a Házal közlöm.

Barta Odón tisztelettel viseltetik az elnök pártatlansága iránt, de mégis házszabály-megsértésnek minősíti azt, hogy azokat is megszámálják, akik tulajdonképpen nem szavaztak és a későn bejött képviselők gavallérságára bizza a dolgot.

Szentiványi Árpád kérdi, hogy ha úgy áll a dolog, amint azt az ellenzék állítja, akkor miért lehet névszerinti szavazásnál másodszor is szavazni. Különböző is, ha a később bejövőket leszámlítanak, akkor határozatképtelen volna a Ház. Akkor tel kellett volna függeszteni az ülést s akkor mindenki szavazhatna. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök kihirdeti a határozatot. 69-en tudomásul vették, 45-en nem. A Ház tehát tudomásul vette a választ.

(A betegsegélyzőpénztár.)

Láng Lajos kereskedelmiügyi miniszter: Kovács Pál képviselő interpellációjára válaszol a betegsegélyzőpénztárak ügyében. Kijelenti, hogy a vizsgálatot elrendelték a legszélesebb körben és ennek a vizsgálatnak egészben vége az eredménye az, hogy, amíg a betegsegélyzőpénztárak ügye kedvezően helyezhető van, de ennek hála Isten, nem az az oka, hogy ott valami helytelen kezelés történt volna, hanem az oka, hogy a betegsegélyezés, vagyis annak igénybevétele rendkívül mértékben szaporodott. Eleinte a munkások, még az institúciók is ismerték annyira, kevésbé vették azt igénybe; majd mind nagyobb mérték-

ben fordultak hozzá, úgy, hogy például, míg 1892-ben még csak 10 korona jutott átlag egy-egy munkásra az igénybevételek illetőleg, addig 1901-ben már 19 korona esett. Annak tehát, hogy a betegsegélyzőpénztár nincsen kedvező helyzetben, legfőbb oka az, hogy nagyobb mértékben veszik igénybe, mint amennyire az anyagi eszközök egyáltalában rendelkezésre állanak. Így történt az, hogy a tartaléktőke 1896-ban felében vagy nagy részében igénybe lett véve, mert akkor influenza-betegség uralkodott. De ez a korábbi vezetőség alatt történt. Mostanában ismét nagyobb mérvben vétették igénybe a tartalék-alap; de ez is azért, mert a betegsegélyzőpénztár saját házat vett magának. Mindenesetre szükséges lesz gondoskodni a betegsegélyzőpénztáraknak újszervezéséről; ebben teljesen igaz van az interpellálónak. A mostani vezetőséget azonban a megajított vizsgálat semmi tekintetben sem találta hibásnak, sőt, ami különösen az elnököt. Neuschloss Odón illeti, nemcsak hogy kötelességmulasztásról nem lehet vele szemben szó, hanem róla, aki ingyenes hivatali visel. el kell ismerni, hogy minden tekintetben teljes kötelességűddal és humanitással végzi hivatalát, egészen eltérve attól, hogy nagybörművi adományozással is járult erre a célra, ugyanis egy alkalommal 20.000 koronát adott. Kötelességet teljesít akkor, midőn itt a Házban elismerését fejezi ki Neuschloss Odón iránt. (Helyeslés.) mert ha az ilyen elemeket, akiket semmiféle önzés és más lyi tekintet nem vezet, akik ingyen dolgoznak, járadoznak. sőt áldoznak, elriasztjuk az intézettől, akkor az előbb-utóbb oda fog juttatni a dolgot, hogy ilyen feladatokra senki sem vállalkozik.

A vizsgálat magára az igazgatóra nézve is kiderítette, hogy minden tekintetben megfelelt feladatának. Vádojják őt, hogy nincsen kvalifikációja. Hogy nincsen formai kvalifikációja az tény. De mielőtt megválasztották volna, már hosszabb ideig működött a betegsegélyzőpénztáraknál, nevezetesen Nagyváradon, ott, mint elsőrendű tekintély volt ismeretes e téren.

Ami az egyes kisebb községek ellen folytatott vizsgálatot illeti, az már folyamatban van. Ami a vezetőséget és az igazgatóságot illeti, annak minden eddigi nyelkeséről a vizsgálat csak kedvezőt derített ki. (Helyeslés jobbfelől.)

Kovács Pál nem veszi tudomásul a választ. A vizsgálat még folyik, tehát a miniszter még nem nyilatkozhatott erről. Nem tekinti érdemleges válasznak a miniszter feleletét. Ha tudomásul vennék a választ, újból interpellálna.

Láng Lajos kereskedelmiügyi miniszter: A t. képviselő urak joga van annyiszor interpellálni, ahányzor óhajt. Ez iránt semmi kétség. De mivel ennek az intézménynek az élén egy közisztületben álló férfi áll, nyilatkoznom kellett. (Feikiáltások a néppárton: Nem arról van szó!)

Zboray Miklós: A nagymestert fedezük! Láng Lajos kereskedelmiügyi miniszter: Szak-közgeim a vizsgálat után kimondták, hogy a pénztári kezelés teljesen rendben van és azt hittem, hogy kötelességemnek teszek eleget, midőn erről a Házat értesitem. Megmondtam azt, hogy az egyes községek ellen most is folyik a vizsgálat. Hogyha be lesz lejezve, még egyszer nyilatkozhatom róla. Kérem tehát, méltóztassék választam tudomásul venni. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.)

A Ház tudomásul veszi a választ.

(A számvevőszék jelentése.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: Előterjeszti az állami számvevőszék jelentését a folyó év pótnegyedeiben előfordult tulkiadásokról és előirányzatok kívüli kiadásokról.

(Napirend.)

Elnök: A holnap délelőtt 10 órákor tartandó ülés napirendje először a Ház gazdasági bizottságának a Ház 1903. évi költségvetésére vonatkozó jelentése és ezzel kapcsolatosan az elsőkétség jelentése az új országháza való átköltözés tárgyában, azután a Politechnikum építésére vonatkozó törvényjavaslat, a gazdasági munkások segélypénztárának reformjáról szóló javaslat.

A szombati ülésen Pichler Győző szerdán bejelentett interpellációját fogja előadni, azonkívül a szombati ülés napirendjén lesz a pénzügyminiszter törvényjavaslati a 1899. évi közösügyi zárszámadáson alapuló végleges leszámlás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről, továbbá a 1899. 1900. és 1901. évi közösügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetendő összegekről. Bejelenti, hogy a holnapi ülésen kíván a miniszterelnök válaszolni Visontai Soma interpellációjára. Az ülés 1 órákor végződik.

BELFÖLD.

Az aradi püspökválasztás. Ma volt Aradon a püspökválasztás, amely elé nemcsak a románság két tábora, hanem a magyar politikai körök is feszült várakozással néztek. Hetek óta szenvedelmes küzdelem folyt a püspöki székhéért, s ez a küzdelem nemcsak két püspökjelölt küzdelme volt a főpásztori méltóságért, hanem a tulzó románok harca a tényleges hatalomért az eddig forma szerint még uralmon volt mérsékelt párttal. A kilátások nagyon egyenlők voltak, a pártok erejét pontosan megmérni: ezért volt mindenfelől a feszült és izgatott várakozás. Az eredmény a tulzók felülkerekedését mutatja: Mangra Vasul három szó-

többséget kapott. A választásról a következő tudósítást kaptuk:

A választás délelőtt 9 órákor misével kezdődött. A misét Metianu érsek mondta Hamsca archimandrita, Mangra és Pap püspöki vikáriusok segédletével. A mise után Metianu hosszú beszédet mondott, az egybegyűlteknek figyelmébe ajánlva a szeretetet és összetartást, kérve, hogy a mai választásnál ehhez alkalmazkodjanak, végül megemlékezett az elhunyt Goldis püspökről és élteite a királyt. (Szetreszka-kiáltások.) Onu Miklós a zsinat nevében üdvözölte az érseket. Pap Ignác helynök kijelenti, hogy a jelöltségre nem reflektál. Erre megkezdődött a titkos szavazás:

Beadtak 57 szavazatot; ebből

Mangra 30,

Hamsca 26,

Pap Ignácra egy szavazat esett és így Mangra három szótöbbséggel püspökké választották.

A választás eredményét az elnököl metropolita háromnegyed egy órákor hirdette ki.

Az eredmény Aradon kinos feltűnést okozott. Mangra megválasztása után hazafias szellemű beszédet mondott, ezzel akarván megbékíteni az ellenpártot és a magyarságot. Itt általános azzt reménylik a hazafias körök, hogy a választást a király nem fogja megerősíteni.

A mi értesülésünk szerint a metropolita főhatósága ilyen véleménynyel fogja az eredményt a kormány elé terjeszteni, hogy a koronának ne javasolja a választás megerősítését. Ezt a véleményt nem politikai okokkal motíválják — bár a kormány elhatározásánál ezek is súlyosan esnek a latba — hanem azzal, hogy a püspökök nemcsak képesek, hanem méltónak is kell lennie állására. Mangra tehát nem lehet főpásztor annak az egyházmegyének, amelynek területén utcai botrányok hőse volt, ahol leköpködtek, megverték, ahol ezenkívül még most is befegyvelten fejelemi ügye van a tanári és papi állást sértő botrányos magaviselete miatt, ahol tehát sem a hívek, sem a hatóságok nem részesíthetnék egyházfeljedelmet megillető tiszteletben.

Kiszagdnak szervezkedésé. Az agrár mozgalom vezetői ma megszervezték a kiszagdnák. Az értekezleten természetesen gróf Károlyi Sándor elnökölt. Az elnököl gróf kifojtette ékes szavakban a szervezkedés céljait. Egyet azonban kifejtett az utóbbiak közül: hogy miképp kell a kiszagdnák a földétség és a földzóra ellen védekezniök. Pedig ez a legfőbb pontja a kiszagdnák helyzetének. Reméljük, hogy egy legközelebbi tanácskozáson beleillesztik ezt is a szervezkedés programjába. E nélkül blague az egész.

A karlócsai kongresszus. Karlócsáról táviratozák: A szerb nemzeti egyházi kongresszus mai ülését Brankovics patriárka 10 órákor nyitotta meg. Napirenden van a verifikáló-bizottság jelentése, mely szerint 48 tiszta és 27 petícióval megtámadott mandátum van e ezek közül a verifikáló bizottság 16 mandátumot ajánl verifikálásra, a többi megsemmisíteni kívánja. Minthogy a mandátumok abszolút többsége tiszta, az elnököl patriárka a kongresszus megalakulását rendeli el. Titkos szavazás után a radikálisok és a függetlenségiek szavazataival dr. Kraszovics György a radikális párt elnöke a kongresszus alelnökévé Dumcsa Jenő 16 szavazattal szemben választott meg; kongresszusi jegyzökké a radikálispartí Gyorgyevics és dr. Babics, a függetlenpartí Szolterics és a mérsékeltpartí Verhapis lettek megválasztva. A kongresszus megalakulása után az egész kongresszus, élén a patriárkával, a metropolitai székesegyházba ment istentiszteletra, amelyen a királyi biztos titkárával hivatalosan jelen volt. Az istentisztelet bevégeztével a királyi biztos a templom kijáratig a patriárka, a püspökök és a papság által kíséretetvén, lakosztályába vonult, míg a kongresszusi tagok az ülésterembe tértek vissza. A kongresszus újból való megnyitását Brankovics patriárka szép beszédet intézett a kongresszus tagjaihoz, ielhíván őket, hogy felelőre minden párti oszlatybeli és társadalmi tekinteteket, tárgyilagosan működjenek az egyház, az iskola és a nemzeti egyházi javak gyarapítása javára. A patriárka tudatta, hogy a királyi biztos közléseket kíván tenni a kongresszushoz, miért is küldöttség ment érte. Talián Béla királyi biztos az emelvényen álló menyeztes karszéken helyet foglalt s a kongresszushoz hosszabb beszédet intézett:

A magyar királyi kormány — ugymond — kötelességszerű gondoskodással viseltetik a gör. keleti szerb nemzeti egyház ügyei iránt s élénk figyelmel

kiséri nemcsak a szorosan vett hivatalos ügykörben, hanem az azon kívül is telmerülő mozzanatok, óhajokat, törekvéseket. Hosszabb idő óta tapasztalható, hogy a gör.-kel. szerb nemzeti egyház autonómiájának működésében elernyedés nyilatkozott s a tagok és a pártok között erős meghasonlás jelentkezett s így a kongresszus tevékenysége egy idő óta nem olyan, aminek az autonómia s az autonómia által fedett szerb nemzeti egyház nyugodt fejlődése, boldogulása, felvirágzása érdekében lennie kellene. Hogy csak halvány képét adjam azon fontos teendőknél, amelyek az önkormánylat felállítását első sorban elintézésüket várják, utalok arra, hogy az elintézetlenül maradt adminisztratív ügyeknek elintézését kell nyerniök. Gondoskodnia kell a kongresszusnak arról is, hogy az autonómia igazgatói faktoriát megválasztassanak, illetve beállíttassanak, az üres helyek pótolassanak, nevezetesen és legfőképpen, hogy az új kongresszus választmánya a kongresszus kebeléből megalakítsák. Nagy és fontos feladatok várnak tehát a most összeült kongresszusra s a feladatok komoly és higgadt, szenvedélymentes objektív tárgyalású és eredményes megoldását várja a kongresszustól a szerb nemzetiség, az egyház, nemkülönben a kormány, de elvárja és követeli legkegyelmesebb urunk, ő felsége a király is. A felség nemes szívének tenkölti érzelmeit, népeinek jóléte iránt való alyai gondoskodását sokkal mélyebben érezzük, semhogy őt hi magyarországi horvát-szlavonországi szerbjei keseritni kívánják. A kormány jóakaratu és rokonszenű támogatásáról pedig a kongresszust föltétlenül biztosíthatom. Azonban nagy a felség alyai gondoskodása, mint a kormány jóakarata feltevézi és elvárja a tisztelt kongresszustól, hogy nyugodt, higgadt és méltóságtelejes, szenvedélyességtől ment leolólású, az állami törvények és az autonóm szabályok keretén belől való működésében céltudatosan körültekintő s úgy az ország, mint az egyház és a szerb nemzeti egyház kebelébe tartozó nép érdekében is üdvös eredményű lesz. Bizva hazánk hi szerb népének lojalitására, a magam részéről még azon reményemnek is adok kifejezést, hogy a tisztelt kongresszus kifogásolhatlan tanúságot fog tenni arról, hogy komoly munkára alkalmas szerv, a komoly munkától vissza nem riad s a kisnyves szempontokat mellőzve, teljes eredménnyel el is fogja feladatát helyesen végezni. A kongresszusnak szerencsés működést kíván és a király életése után felhívta a kongresszust, hogy naprendjét állapítsa meg.

A magyar nyelven felolvasott beszéd szerb nyelven is felolvasatván, a kongresszus tagjaira a legjobb benyomást tette és hosszantartó zsviválva fogadták. Elhatározták, hogy a beszéd a patriarkával együtt kinyomatassék és a kongresszusi tagok közt szétosztassék. A királyi biztos távozása után az elnök patriarká a pénteki ülést 10 órára tüzte ki a következő napirenddel: A felirati bizottság megválasztása és a verifikáló-bizottság jelentésének tárgyalása a megtámadott mandátumok igazolása tekintetében.

Küldöttségek a minisztereknél. Darányi minisztert a *háromszékhelyi* törvényhatóság májusi közgyűlése egyhangú felkérésével a város diszpolgárává választotta. Az erről szóló oklevelet ma nyújtotta át a vásárhelyiek küldöttsége a miniszternek. A küldöttséget dr. Lukács György főispán vezette, aki szávbani hangsúlyozta, hogy a város küldöttéi párt-és felekezeti különbség nélkül jöttek el hálás köszönetet mondani a miniszternek, mint a magyar föld jószágos atyjának. Utána *Juhász Mihály* polgármester tolmácsolta a város közönségének érzelmeit s átnyújtotta a diszpolgári oklevelet. Darányi Ignác miniszter válaszában kiemelte, hogy a rokonszenű s megnyilatkozását eddig követett s ezután is követendő politikája helyeslenségét tekintti s buzdította a város közönségét az egyetértésre a társadalom minden rétegében, mely legelső feltétele a munka sikerének. A küldöttség tagjait este a miniszter látta vendégül az István főhercegszállodában társaságban. — A *segédi felsőlányok* küldöttsége is tisztelgett ma délelőtt a földmívelési miniszternél. Dr. Lázár György, Szeged város első kerületének képviselője vezette a deputációt. A *Seged-Felsőközépponti Gazdák* Darányi Ignácot disztaggá választotta s az erről szóló diszkolvelet hozta el a küldöttség s nyújtotta át a miniszternek nagy ünneplésséggel. Darányi Ignác szívesen fogadta a tisztelő kisgazdákat s meleg szavakkal mondott köszönetet a választásért. A harmadik küldöttség *Auréliázáról* járt Darányi Ignác földmívelési miniszternél. Egy a község határában levő ötszázholdas területet Torontából át akarnak oszatozni Temes-megyébe s ez az auréliázi telepek közterheit növelné. Egyéb panaszok és kérelmek is volt a küldöttségek. A többiek között az, hogy ezelőtt csaknem egy évtizeddel hibásan hajtottak be rajtok 14.000 forint földadót s most, hogy a hibát kinyomozták, alkalmas korrekurát kérnek. A küldöttséget *Csákosy Béla* udvari tanácsos, képviselőházi házgy akarta vezetni, de hirtelen rosszul lett és *Dessewffy Arisztid* házgyi titkár vette át a deputációt. Elmondotta a miniszternek a kérelmet részletesen s Darányi Ignác földmívelési miniszter átveve a küldöttség irásait, készséggel jelezte, hogy a dolgot sürgős tanulmány tárgyává teteti és biztosítja Auréliázai telepeknépe, hogy ügyét szívesen veszi pártfogásába. — *Győr város küldöttsége Lukács László* pénzügyminisztert kereste fel egy nagyobb városi kölcsön ügyében. A küldöttséget *Zechmeister Károly* királyi tanácsos polgármester vezette s tagjai voltak *Jeffy Antal* királyi tanácsos és *Schlichter Lajos* törvényhatósági bizottsági tagok. *Lukács László* pénzügyminiszter érdeklődéssel hallgatta a kölcsön beszerzésének módját, nevezetesen a városi cimetek kibocsájtási tervét s az ügy tanulmányozását megígérte. Helyeslére ta-

lált a terv *Popovics Sándor* miniszteri tanácsosnál is. A küldöttség *Benedikty* osztálytanácsost is felkereste, aki szintén megígérte támogatását.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház *összeférhetlenségi* bizottsága ma délután 5 órakor *gróf Andrássy Tivadar* elnökele alatt ülést tartott. Az előadói tisztelet *Heinz Hugó* viselte. A bizottság tudomásul vette, hogy *Koller Tivadar* képviselő, akit mint a sárbogárdi adókievő-bizottság helyettes elnökét összférhetlenség nyilatvánitott, erről az állásáról lemondott. *Popovics Vazul* István horvát képviselőt összférhetlenséget jelentettek be, mert Kikindán egy szerb néplapot szerkeszt, melyet a kormány anyagilag támogat. Az ügyet a bizottság a szűri tárgyalásáig előkészítette. Végezetül folytatta a bizottság *Beck Marcel* összférhetlenségi ügyének tárgyalását, az összférhetlenségi szűri ítékezését előkészítő vizsgálatot azonban még ma sem fejezte be.

A képviselőház könyvtári bizottsága *gróf Apponyi Albert* elnöklésével ma délután ülést tartott. A bizottság két betöltendő állással foglalkozott: egy segédkönyvtárnoki és egy könyvtári segédügyi állásra. Összesen 105 pályázat érkezett, ezek közül a házelnök fog a két állásra kinevezni. Több értékes munka megválasztása után a bizottság tárgyalta a könyvtárnak külsőben álló költözködését az ország-házba és az új könyvtári helyiségnek berendezését. Felsőaltak *Hegedüs Loránt*, *Kammerer Ernő*, *Pekár Gyula*, *Szabó Ferenc* bizottsági tagok és dr. *Küffer Béla* könyvtáros.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma este 6 órakor *Kossuth Ferenc* elnökele alatt tartott értekezleten tárgyalás alá vette a gazdasági munkás- és cselédszervezőpárttal szülő törvényjavaslát kiegészítésre vonatkozó javaslatot *Visontai Soma* előadása mellett. A népfelkelésnek szükséges fegyver beszerzéséről szóló javaslatot *Pichler Győző* ismer-tette. A párt *Rákay László*, *Rigó Ferenc*, *Bakonyi Samu* és *Barta Odón* hozzászólása után elhatározta, hogy a javaslatot nem fogadja el.

A bosnyák vasuti kölcsön. A N. W. T. értesítése szerinl a *bosnyiai új kölcsön* tárgyában megindított alkudozások legközelebb befejeződnek. A kölcsön, amely a boszniai vasutak kiépítésére fog szolgálni, 75-80 millió korona lesz, melyet a közös pénzügyminiszter koronacimtelek kibocsátása által kíván megszerezni.

A közigazgatási anket.

Budapest, június 12.

Ma délután 4 órakor kezdődött meg a belügyminisztérium nagytermében *Széll Kálmán* miniszterelnök mint belügyminiszter elnöklésével a nagy közigazgatási szaktanácskozás, amely első sorban a vármegyei ügyviteli szabályzattal foglalkozott.

Az anket tagjai a belügyminisztérium részéről *Gulner Gyula* és *Széll Ignác* államtitkárok, dr. *Némethy Károly* miniszteri tanácsos, *Sándor János* főispán, a kodifikáló osztály kúltigája, dr. *Samassa Adol* miniszteri segédtitkár és dr. *Petrovics Elek* miniszteri fogalmazó; a földmívelési minisztérium részéről: *Lestyanzky Sándor* miniszteri tanácsos és *Lekky István* miniszteri titkár; a honvédelemügyi minisztérium részéről dr. *Melichár Kálmán* miniszteri osztálytanácsos; az igazságügyi minisztérium részéről *Lányi Bertalan* miniszteri tanácsos és *Marschalkó János* törvényészeki bíró; a kereskedelemügyi minisztérium részéről *Malobiczky János* segédtitkár; a pénzügyminisztérium részéről dr. *Margitai József*, *Papp Mihály* és *Baróti Ede* osztálytanácsosok; a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről dr. *Boncz Odón* és *Halász Ferenc* osztálytanácsosok, *Cseike Győző* számvevőszék igazgatója és *Császár Dénes* segédhivatali főigazgató; a közigazgatási bíróság részéről *Csipkay Károly* és *Tóth Desző* ítélekbírák; továbbá *Benedek János*, *Boncz Miklós*, *Hammersberg László*, *Holló Lajos*, *Károlyi Antal*, *Kristóffy József*, *Mészöly Béla*, *Tallian Béla*, *gróf Tisza István*, *Ugron János* és *gróf Wilczek Frigyes* országgyűlési képviselők; azonkívül *Beniczky Ferenc* pestmegyei, *gróf Csáky Zenó* szepesmegyei, *bárfi Fejérváry Imre* baranyamegyei, *gróf Lázár István* brassómegei, dr. *Lukács György* békésvármegyei, dr. *Mojánr Viktor* temesmegyei, *Nagy Jenő* mosonvármegyei, *Osztrólczy Géza* trencsénvármegyei, *Puky Gyula* hajdúvármegyei és dr. *Reiszig Ede* vasvármegyei főispán, *Beniczky Lajos* pestmegyei, dr. *Bezerédj István* vasvármegyei, *Domokos Andor* udvari helymegyei, *Dözza Endre* kolozsmegyei, dr. *Fábrý Sándor* békésvármegyei, *Kolossyváry József* vespriérmegyei, *Majzik Viktor* hevesvármegyei, *Návay Lajos* eszabolczi vármegyei, *Reisenberger Gusztáv* szoborvármegyei, *Szász József* aisdóthvármegyei és dr. *Torma Miklós* szolnokdobokavármegyei alispán; *Benkó Albert* (Jász-Nagykun-Szolnokvármegye), *Dókus Gyula* (Zemplénvármegye), *Fazekas Ágoston* (Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye), *Fekete György* (Kiskülföldvármegye) és *Simonis Elemér* (Tótvármegye) főjegyzők; *Zabulik László* tiszti főjegyzés és *Zolnay Jenő* tiszti főjegyzés; *Bothly Pál* (Csefita), *Dessewffy Emil* (Nagykálta), *Pokoly Lajos* (Beszterce), *Póstay Pongrác* (Mura-Szombat) és *Tóth Lajos* (Nagytapolcsány) főszolgabírák, végül *Dobos Gábor* vági körjegyző, *Kuncze*

Imre török-szentmiklósi községi főjegyző, *Uszky Balint* mezőturi városi főjegyző, *Vihely Géza* grabóczi községi jegyző és *Szegedy Albert* rákoskeresztúri községi jegyző, mint a magyarországi községi és körjegyzők országos központi együletének kiküldöttei.

A szaktanácskozomány, amelyet *Széll Kálmán* miniszterelnök nyitott meg, a következőképp folyt le:

Széll Kálmán: Tisztelt uraim! Köszönöm, hogy oly szép számmal engedtek meghívásomnak, hogy alkalmat adjanak nézetek. Vélemények és tanácsaik megismerésére azon kérdésekre nézve, melyek e tanácskozomány tárgyát képezik. Mivel van itt szó, az feleslegesnek tartom kifejtetni. hiszen ismerik mindnyájan a tárgyat, hiszen elküldtem mindnyájuknak a javaslatokat. Ezek előadói tervezetek, amelyek itt készülték azon elvek alapján, amelyek a törvényből folynak és azon irányelvek nyomán, amelyeket a közigazgatás rendezésében, javításában és majdan reformjában magaménak vallok. Mivelőt azonban határozék, ismerni akarom nézeteket, az önkölésüket, akik agyakorlati téren működnek s akik gyakorlati tapasztalataik folytán felvilágosítást és útmutatást nyújthatnak. Nagyobb számmal hittam össze ez értekezlet tagjait, mert nézetem szerint az a helyes, hogy minél tágabb körben legyen ez a lépés ismeretes; én a publicitás barátja, a kapacitálás embere vagyok, és azt hiszem, hogy minél nagyobb megnyugvást szerzünk s mentől több rostan át bocsátjuk a kiadandó rendeleteket, annál helyesebben járunk el. (Élénk helyeslés.) Akiik figyelemmel kísérték nyilatkozataimat, amelyeket e kérdésben nem egy alkalommal a képviselőházban és egyebütt tettem, tisztában vannak a közigazgatás nagy reformjára vonatkozó nézetem iránt és tudják, mi az itt általam követelt eljárás tulajdonképpen célja. Kifejtetem már ismételt, hogy addig is, amíg a nagy közigazgatási reform, a szervezlet az ügykörök, a hatáskör megállapítása iránt elkészülhet, helyesen járok el, azt hiszem, ha egyezsem a létező bajokon segíteni. Csinaljuk meg, ami lehetséges és készítsük elő a nagy reformot és orvosljuk a közigazgatási eljárás ismert bajait, amelyek túlterhelésből, a sok alakissággal és ellenmondó szabályzatok által előidézett állapot révén keletkeztek. Céloom, hogy egyezkedjünk jogegységet, de mindenekelőtt egyöntetűséget teremteni. Ez a cél bebeteg szemem előtt és azért adtam magamnak a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslátban meghatalmazást arra, hogy a létező hatáskörök és szervezetei tisztelbentartásával rendelti uton alkalommal az ügyviteli szabályokat.

A rendeletek egész sorozatáról van itt szó. Azoknak else e, amely alapvetőnek tekintendő, az, amely a vármegyei ügyrendet állapítja meg. Ennek két része van. Az első a tisztviselők szolgálati viszonyaira vonatkozik. Nem akarok itt prejudikálni a jövőnek: hisz kötelezőzök kiállítás helyetemen a szolgálati pragmatikát és az meg is lesz; de hasznosnak tartottam, hogy már ebben a keretben is a szolgálati viszonyokat némileg szabályozzuk. A második rész a szorosabb értelemben vett eljárást, az ügyvitelt tárggyazza. Első pillanatra igen nagynek és túlterjedősnek látszik, de ha közelebből vizsgáljuk, akkor látjuk, hogy rendszeres, világos áttekinthető, gondos kidolgozású munka fekszik előttünk, amely a közigazgatási eljárás apró-cseprő bajain segíteni törekszik. Vizsgálják meg most önk, uraim, e javaslatokat; mondia meg mindenki öszintén véleményét, adja elő kifogásait. Nem látzat kedveért hivatam össze ezen értekezletet, hanem hasznosítani akarom az önk tapasztalatait és véleményeit az ügy érdekében. Altalánosságban nem hiszem, hogy itt vitának helye volna; nem már azért sem, mert nem azon célból hivatam az urakat ide, hogy önkök tölem vagy én önköktől theoretikus nézeteket halljunk. Kitanításra köztünk szükség nincsen. Praktikus nézeteket sziveskedjenek pontról-pontra előadni; erre kérem és ezennel megnyitom a tárgyalást. (Eljenzés.)

Beniczky Ferenc pestmegyei főispán nagy elmeréssel nyilatkozik az egész munkálatról, amely mindvégig szabatos, kimerítő, a közigazgatást egyszerűsítő oly intézkedéseket tartalmaz, amelyek végrehajtása semmi akadályba ütközni nem fog. Elvi óhajja volna, hogy különösen a nagyobb vármegyékre vapp tekintettel, az alispán mellett szélesebb hatáskör biztosítsák a főjegyzőket.

Széll Kálmán miniszterelnök elvilég helyesli az észrevételeit és a részletes tárgyalásnál fel fogja a kérdést vetni, hogy e tekintetben megállapodás éret-hessék el.

Gróf Tisza István készséggel oszatoikozva ahhoz az általános elismeréshez, amelyvel a munkálalat minden részről fogadták, néhány oly részletere tesz megjegyzést, amelyek nehezen volnaak egyes szakokkal összfűgésbe hozhatók. A segédhivatali teendőkre nézve a járássokban az egész hatáskört a főszolgabíró kezébe összpontosítaná, a központon pedig az ügyment könnyebb áttekinthetősége érdekében is a ma egymástól teljesen függetlenül dolgozó iktató, kiadó és irattárnok helyett célszerűbbnek tartaná az egész kezelési részért felelős segédhivatali főnöki, vagy ehhez hasonló állás szervezését. Altalán nagy haladást lát a javaslatban, de az, nézete szerint, nem elég radikális.

Hangsúlyozza, hogy az egész munkálathat, bármennyire bebes is, bármennyire lényeges javítása is a mai állapotoknak, kézzelgöngyölhető eredménye csak akkor lesz, ha ezt követni fogja az a vasközelkezőtelességgel keresztülvitt szerves munka, amely a közigazgatási jog egész mezején lesöpri a felesleges terhet. Igaz, hogy itt darázstészekbe kell belenyulni...

Széll Kálmán miniszterelnök: Szándékozom is!

Gróf Tisza István kéri is a miniszterelnököt, hogy egész, vezető tekintélyét vessen latba annak érdekében, hogy az üdvös munkálát félrendszabály ne legyen.

Széll Kálmán miniszterelnök köszönettel fogadja az előtte szólnak nagy érdeklődésre és igen komoly

tanulmányra valló, nagy szakértelemmel és gyakorlati fellegással előadott nézetét, amelyeknek igen nagy része a munkálat részleteinél érvényesítenéi fog. Ami a felszólaló megjegyzését illeti, nemcsak ítéltünk, hanem tökéletesen elhibázott munka az, ha csak az ügyviteli, csak az alaki részt akarunk szabályozni és nem akarunk belenyúlni egész anyagába annak, a mi ma a közigazgatási eljárásban azt a nagy szűvenyességet és bonyolultságot okozza. Lehetséges lenne különben a közigazgatás egyszerűsítéséről, gyorsításáról és egyöntetűvé tételéről beszélni, ha érintetlenül akarják hagyni az ember az egymásnak ellentmondó és irrtóatos hotsulyt és terhet képező, s a közigazgatást agyonnyomással fonyegető szabályoknak, mondhatni, konvintumát, amelyekben ma már a tájékozódás is szerlelett nehéz. Egyébként megállapítja a miniszterelnök, hogy a vármegyei ügyviteli szabályzat tervezetét az értekezlet általánosságban alkalmaznak tartja arra, hogy a részletes tárgyalás alapjául szolgáljon.

Ezután a munkálatot szakaszokként tárgyalták, *Kristóffy József, Beniczky Ferenc, Simontits Elemér, Tóth Dezső, Hammersberg László, Ugron János, gróf Tisza István, dr. Molnár Viktor, Lukács György, Puky Gyula, dr. Reiszig Ede, Fekete György, Domokos Andor, Zolnay Jenő, báró Fejérváry Imre, Holló Lajos, gróf László István, Beniczky Lajos, dr. Bezzerdy István, dr. Fábry Sándor, Csipkay Károly, Náray Lajos, gróf Csáky Zénó felszólalásai és Széll Kálmán miniszterelnök, Guiner Gyula és Széll Ignác államtitkár és dr. Némethy Károly miniszteri tanácsos felvilágosító észrevételei mellett az 59. szakaszig haladt a tanácskozás, amelyet holnap délelőtt 10 órákor folytatnak.*

A vadrac.

Budapest, június 12.

A zöldszász impertinenciák után ime egy vadrac brutálítás. *Lurtték* csak írásban és szóval mernék szemtelenkedni; most bemutatunk egy nemzetiségi képviselőt, aki *tellegességgel* licitál rájuk. Az eset, amelyet egy jól ismert és föltétlenül szavahihető szabadelpárti politikus közül vélünk, a következő:

Szegeden néhány évvel ezelőtt internátust alapítottak a Délvidéken állomásozó vasuti alkalmazottak gyermekei számára, akik itt olcsó és jó ellátásban, felügyeletben és hazafias szellemű nevelésben részesülnek. Ez az internátus nagy szolgáltatásokat tesz a magyarságnak, mert nemcsak a nemzetiségi vidékekre került magyar vasutasok gyermekeit menti meg az oláh és szerb iskolák káros befolyásától, hanem az idegen nemzetiségű vasutasok gyermekeiből is jó magyarokat nevel.

Az internátusban nemrég ragadó botegség támadt s ezért az ott lakó vidéki gyermekeket haza kellett küldeni arra az időre, míg a járvány meg nem szűnik. Természetes, hogy iskolásfiukról *lévén szó*, nem bocsátották őket egyedül haza, hanem csoportonként, felügyelet mellett. Egy ilyen csoport a *nagyikindai* vasuti állomáson átutazóban kiszállva, a *Himmuset*, a *Szatort* és több más hazafias nótát énekelt, s a vasutnál várakozó község gyönyörűséggel hallgatta a nagyobbára nemzetiségi fiuk szép magyar énekét.

Csak egy embernek nem tetszett a nóta. Ez az ember *Favlovits Ljubomir*, a *török-becsei* kerület országgyűlési képviselője, akiről tudva van, hogy hazaáruoló látítás segédemével jutott be a törvényhozásba, akinek a mandátumát csak bizonyítékok híján nem semmisítették meg, s aki ellen, magyar törvényhozó létére, a magyar nemzet ellen való izgatás miatt büntető eljárás van folyamatban. Ez az ember, mikor meghallotta a hazafias nótát, éktelen dühbe borult, nekítámadt a gyerekeknek, durva szitkokkal illette őket, sőt az egyiket felpozta, egynek-kettőnek pedig úgy megbicálta a fülét, hogy kiserkedt a vérük.

A község megbotránkozva nézte a bestifális ember dühöngését, de nem volt, aki közbelépett volna. Tanuja volt a jelenetnek többek közt *Frantzovics* temesvári tanító, továbbá *Valkai Keresztély* kalauz, *Gömöry József* kalauz (Temesvár) és a nagyikindai vasuti vendéglő egész személyzete.

A városban gyorsan elterjedt a híre a vakmerő és undorító merényletnek, amely a magyar

népzetet inzultálta gyenge iskolásgyerekek személyében. És általános a felháborodás, nemcsak a magyarság, hanem a becsületes, jóérzésű szerb lakosság körében is — amely az ellenünk gyűlölködő vadracokkal nem azonosítja magát — a miatt, hogy sem a hatóság, sem a sajtó nem vott tudomást a gyalázatos gonosztetről, amely már hetekkel ezelőtt történt. Az eset most hiteles alakban értésünkre esvén, átadjuk a nyilvánosság és a parlament ítéletének.

Gyárosok tisztelgése.

Budapest, június 12.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ma *Láng Lajos* kereskedelemügyi és *Lukács László* pénzügyminiszternél, valamint *gróf Wickenburg Márk, Graenzstein Béla és Toepke Alfréd* államtitkároknál tisztelgett.

A kereskedelmi miniszter délelőtt fél tíz órákor fogadta a küldöttséget, amelynek szónoka, *Chorin Ferenc* kérte a magyar gyáripar támogatását.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter válaszában kijelentette, hogy őt kormányzati kötelességén kívül még egy más dolog is köti az iparhoz: az emlékezés arra az időre, amikor még ott járt Pápa és nagyatyja szünetelt gyáraiban, ahol látta, mint hever gyümölcsöztlenül egy család vagyona, tőrekvése, szorgalma, munkája. Eppen azért — ugymond — nagyon jól tudom érteni azt a fontosságát, amelyvel az ipar fejlődése különösen Magyarországra nézve bír és nem egyszer mondtam és most is erős meggyőződésem, hogy Magyarország jövő fejlődése nagy mértékben függ attól, hogy sikerül-e nekünk a magyar gyáripar fejlődésére és virágzásra juttatni. (Élénk tetszés.)

En nagyon örülök. — így folytatta a miniszter — hogy ilyen kiváló férfiak társadalmi uton igyekeznek ezeket az érdekeket előmozdítani és meg lehetnek győződve róla, hogy ami fölém telik és amit az ország érdekei engednek, azt én a legnagyobb készséggel fogom mindig megtenni és különösen sulyt fektetek arra, amit igen t. barátom hangsúlyozott, hogy az érintkezés köztünk igen gyakori legyen, hogy megismerjük egymás kívánásait, óhajait, fellegását és kötelességét, hogy megtudjuk, mit tehetünk egymásért, mennyiben támogathatjuk egymást és hogy egyesült erővel szolgáljuk azt a célt, amely Magyarországnak nemcsak pillanatnyi, hanem nagy jövőendő érdeke is. (Hosszantartó, élénk tetszés.)

A pénzügyminiszter déli 12 órákor a képviselőházban fogadta a küldöttséget.

Chorin Ferenc első üdvözlő szavaira

Lukács László pénzügyminiszter meleg köszönetet mond azokért az érzelmekért, amelyek a küldöttség szónoka kifejezett. Azt hiszi, nem szükséges bővebben bizonyítani, hogy ismeri az ipar nagy fontosságát, ismeri annak helyzetét és hogy a legfontosabb feladatnak tartja a különböző termelési ágaknak és ezek közt az iparnak is harmonikus, összhangzású fejlődését, amely egyedül vezethet az ország gazdasági helyzetének a javítására. Ismerem — így folytatja — azt a súlyos helyzetet is, amelyre rá méltóztatott mutatni és éppen azért minden olyan törekvést, amely arra irányul, hogy az ország iparának és első sorban a nagyiparnak is servitésére legyen, örömmel üdvözlök. Ilyen törekvésnek tekintem én ezen szövetségnek létrejöttét és meg vagyok győződve róla, hogy tekintettel arra a nagy szellemi és anyagi tőkére, amely ebben a szövetségben egyesül, sikerülni fog annak az ország ipara érdekében igen jelentékeny és igen hasznos tevékenységet kifejtieni.

Ami azokat a kérdéseket vagy felszólításokat illeti, amelyeket a t. elnök ur hozzámm intéz, folytatja a miniszter, erre nézve kijelenthetem, amint már a példányi bizottságban is jeleztem, hogy a legközelebbi *beruházási program* tárgyaira nézve, habár csak a saját nevemben beszéltem, de azt hiszem, beszélhetek a kormány többi tagjai nevében is, nem lehet nehézség abban a tekintetben, hogy jó előre érintkezésbe lépünk az ipar érdekelteivel és esetleg a kellő tájékozást a kellő időben megadjuk. Sőt az előtt sem zárkózom el, hogy e tekintetben érintkezésbe lépünk és talán minden speciális, külön felszólítás nélkül méltóztatnék már most tudomásul venni azon felhívásokat, hogy méltóztatnék talán az egyesült részéről memorandum alakjában, vagy bármely más formában nézeteket a beruházásokkal szemben kifejezésre juttatni. (Élénk helyeslés.)

Ami a *forrástási adóztatással összeköttetésben álló iparok* súlyos helyzetét és az azokkal szemben alkalmazandó támogatás és segély kérdését illeti, e tekintetben azt hiszem, természetesen fogják találni, ha e pillanatban konkrét nyilatkozatokat nem tesztek; mert hisz a helyzet, amely különösen a cukoripar tekintetében főnnál, még nincs is egészen kifejeződve és azt hiszem, maguk a közvetlenül érintettek sem látnak teljesen tisztán a tekintetben, mi ellen kell küzdeni. Ez csak a legközelebbi jövőben fog tisztulni. A kormány semmit sem fog elmulasztani és meg fogja tenni mindazokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek, hogy a hazai termelésen, amennyire csak lehet, segítve legyen.

A sikeres együttműködésnek, nézetem szerint, két feltétele van, az egyik az, hogy a t. egyület midőn a maga céljait megkoncipiálta, midőn a maga törekvéseit megállapítja, méltóztatnék mindig az emberi lehetőség határait közt mozogni, figyelemmel lenni a politikai, a gazdasági és államfinancialis

lehetőség hatáira. E határon belül mindig meg fogjuk egymást érteni és mindig fogunk egymással találkozni. A második feltétel pedig, amelynek nekem, mint a kormány egyik tagjának szintén kötelességem hangsúlyozni, az, hogy midőn a t. gyáripari szövetség a maga érdekeit védi — és okosan teszi, hogy védi — tessék mindig méltányos tekintettel lenni a többi termelési ágak érdekeire is, mert nem az érdekek ellentétbe helyezése, hanem azoknak méltányos kiegyenlítése, az erők koncentrációja az, ami a gazdasági életet biztos alapokra fekteti és amely a haladásnak, a fejlődésnek, a gazdasági erőknek biztosítékát képezi úgy itt benn, valamint kifelé is. (Hosszantartó, élénk tetszés.)

A miniszterek válaszeit nagy lelkesedéssel fogadták a tisztelgők. A küldöttség ezután a kereskedelemügyi és pénzügyi államtitkárokat kereste fel, akik szintén nagyon melegen viszonyozták az üdvözlést.

KÜLFÖLD.

Ferdinánd fejedelem a cárnál. Azt mondják: királyi koronát kér *Ferdinánd* bolgár fejedelem a cártól, akinek tegnap óta vendége. Ez régi vágya a fejedelemnek, de teljesítését lehetetlenül teszi a cár adott szava. Mert ha *Ferdinánd* a fejére teszi a királyi koronát, ezzel rögtön megváltozik a Balkán status quoja, elveszvívni a porta a Bulgária felett való szűzenes hatalmat. Már pedig *Miklós* cár nem is egyszerű hirdette, hogy a Balkán mostani állapotán nem változtathat.

Különben meg lehet elégedve a bolgár fejedelem az orosz földön való szives jóllátással. Pétervári tartózkodása valóságos sorozata a megtisztelt ünnepségeknek.

Ferdinánd fejedelem tegnap jelen volt a Péter Pál-templomban a II. és III. Sándor cár lelküdvéért mondott misén. Ezután a fejedelem *II. Sándor* cár sir-jára ezüst babékoszorút tett le és csendes imát mondott. Egy órákor *Stancev* bolgár diplomáciai ügyvivőnél reggeli volt, melyen az összes miniszterek, számos főméltóság és a fejedelem kísérete volt jelen. A fejedelem lelküdvéért mondott *Tatyána Nikolajevna* nagyheregcsőre, akinek tegnap születésnapja volt. Gróf *Ignátjev* főhadsegőd a fejedelem egészségére üritette poharát. Reggeli után a fejedelem a város képviselőit fogadta, akiket a polgármester vezetett. A polgármester üdvözlő beszédét mondott és gyönyörű orosz serleget nyújtott át ajándékol *Borisz* herceg számára.

A peterhoi nagy palotában tegnap diszebéd volt, amelyen a cár a következő lelküdvéért mondta:

Királyi fenségednek a II. Sándor szobrának létesítésére alakult bizottság tagjai élen való látogatása nagy örömmre szolgál, mint annak jele, hogy a bolgár nép hálás emlékezetében tartja felejthetetlen nagyatyámat, aki a fiatal bolgár fejedelemnek önálló létet adott. Poharamat *Ferdinánd* bolgár fejedelemre, *Borisz* trónörökösre, szeretett keresztfiamra és a szívemnek és minden oroszoknak oly drága Bulgária fővirágádságra ürítem.

Ferdinánd fejedelem megköszönte a szives fogadást, hangoztatta az Oroszországgal való testvéreklést és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Bulgária miként eddig, úgy ezental is fejlődésében *védelmet és oltalmat fog találni az orosz sas hatalmas szárnyai alatt*. Poharát a cárra, a cárnéra, az özvgy cárnéra, a cári család tagjaira, valamint az orosz nép jólétére emelte.

A diszebéd után a felséges társaság és a meghívott vendégek összegyűltek a fehér teremben, ahol *Ferdinánd* fejedelem *Miklós* cárhoz beszédet intézett, amelyben arra utalt, hogy az orosz nép hálás megemlékezve cári ölszabadítójáról, a fősabadiót háboru nagy eseményeiről, az újra föltámadt Bulgária fővárosában emléket állít, amelynek másolatát a bolgár nép hálás elismerésének kifejezése mellett átnyújtja a cárnak. Azután *Cankov*, a bolgár szobránnyé elnöke arra kérte a cárt, hogy az emlék leleplezésére *jőjjön el Szofia*ba, majd felolvasták a szoborbizottság két feliratát, amelyben a cárt a leleplezésre meghívják.

Az új tuniszi bej beiktatása. *Szidi Ali* bej, Tunisz névleges ura tegnap meghalt, méltóságát fia, *Mohamed el Hadi* herceg örökölte. Ünnepies beiktatása ma volt Tuniszbán, a trónteremben, *Pichon* francia főrezidens és személyzet, valamint a hatóságok jelenlétében. *Pichon* a francia kormány nevében részvételt fejezte ki *Szidi Ali* bej halála alkalmából, azután *Franciaország* nevében beiktatja az új bejt és annak a reményének adott kifejezést, hogy az új uralkodó épp úgy, mint elődje, az igazságnak, a polgárosodásnak és a haladásnak fogja szentelni életét. Az új bej azt válaszolta, hogy *híven fogja követni atyja politikáját*. A meghalt bej temetése ma délelőtt ment végbe. A temetésen jelen volt *Pichon* francia miniszterrezidens, a konzuli testület, a polgári és a katonai hatóságok.

A délafrikai állapot. A délafrikai hírlapok tegnap hivatalosan publikálták annak a határozatnak a szövegét, amelyvel a vereeninging boer gyűlés az angol föltételek elfogadását kimondta. A szöveget maga Schalk-Burger közölte a lapokkal. Ebben a határozatban a burgherek sajnálkozásukat fejezik ki, hogy az angol föltételek, vagy amint vannak, vagy el kell fogadni, vagy el kell vetni, továbbá sajnálják, hogy Anglia nem akar tárgyalni a függetlenség alapján és nem akarja megengedni, hogy a burgherek európai képviselőkkel érintkezésbe lépjenek. Azután azt mondja a határozat, hogy nem lehet többé remélni, hogy a háboru folytatása biztosan a függetlenséget és az ellenségeskedés meghosszabbítása nem volna többé jogszerű. Emlékeztet a határozat kimondja a föltételek elfogadását és azt a reményt fejezi ki, hogy a helyzet nemsokára javulni fog és a lakosság teljesen megkapja azokat a kiváltságokat, amelyekre joga van.

Lojalís hangon folytatják a helyzetről való elmélkedéseiket az angol kormány tagjai is. Mint Londonból táviratozzák, a gyarmati hivatalnokok tisztelére tegnap este adott lakomán Chamberlain beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy a békekötés mind a két félre tisztességes. Anglia mindent elért, miért harcolt. Az ellenséggel szemben, ugymond, nagylelkűek voltunk mindenben, ami a személyes és magánügyeket illeti. De semmi lényeges dologról le nem mondtunk és semmit sem tettünk, ami a délafrikai kérdés esetleges megoldására káros lehetne. A föltételek elfogadásának módja kedvező előjel a jövőre nézve. A birodalom megerősítés érdekében sokat tettünk.

A Fokgyarmat pacifikációja érdekében Fokvárosban tegnap proklamációt tettek közzé, amelynek értelmében azokat a lázadókat, akik nem zászlószítek vagy békebírák, ha július 10-dike előtt megadják magukat, csak választójoguknak életfogytig tartó elvesztésével büntetik. A lovasziszteket, vagy békebírákat más büntetéssel sújtták, kivéve a halálbüntetést. Mindkét esetben a föltétel az, hogy az illetők nem követtek el gyilkosságot vagy a hadiszökással ellenkező más cselekményt. Azokat a lázadókat, akik július 10-éig nem adják meg magukat, a törvény egész szigorával fogják sújtan.

Délfrikai főparancsnoka Littleton tábornok lesz, aki kevéssel ezelőtt még a natáli csapatok parancsnoka volt. Erről most lemondott s tegnap új méltóságának elfoglalására Newcastleből Pretóriába utazott.

Littleton kinevezéséről a Times a következőket írja: Az a hír, hogy Littleton tábornok lemondott a natáli parancsnokságról és Transvaalba ment, legjobb bizonyítéka annak a bizalomnak, amelyvel a délafrikai katonai hatóságok és a londoni kormány új birtokaink helyzetéről gondolkodnak. Az a tény, hogy Littletonnak ezt a lépését időszerűnek tartották, amikor még két hete sínos, hogy a háboru befejeződjött, világos jele annak, hogy nincs ok arra, hogy Kitchener ne térje vissza hamarosan Angliába.

Héja, június 12.

Itt bizottság alakult, amelynek az a célja, hogy az angolellenes propagandát Dél-Afrikában tovább folytassa. A németalföldi kormány, melynek ez nagyon kényelmetlen, íti akarja szőlítani Krügeret, hogy tegye le Angliának a hűségkút, mert így talán megakadályozhatja azt, hogy Hollandiából az angolok ellen agitálhassanak.

Az osztrák válság.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, június 12.

Ma megint zajos jelenetek színhelye volt a Reichsrath: egyes képviselők pofonokat ígértek egymásnak és közbeszólásaikat sürin megspékeltek a gazember, gyáva, buta, komédiás jelzőkkel, ami különben ma már fel sem tűnik Ausztriában. Az emberek megszokták, hogy vastag gombarasággal argumentálnak. Ezen jól mulat a karzat közönsége, pedig Ausztriában a politikai helyzet nem éppen vidám. Az obstrukció azt az értesülést kaptuk ma este, hogy valószínűleg a csehek is, a nagynémetek is lemondanak bizonyos engedmények fejében a maguk obstrukciójáról s ezzel el lenne hártva a cseh nemzetiségi tárcza válsága is.

(Vita a korrupción.)

Bécs, június 12.

A képviselőház folytatja a sürgős indítványok tárgyalását.

Berger behatón megokolja azt a sürgős indítványát, hogy a kormány vonja vissza a Dunagőzhajózási Társaság szerződésének meghosszabbítása tárgyában benyújtott javaslatát és az ősi föltételekben új javaslatot nyújtson be. Az ő pártja mindenütt kiméletlenül üldözi a korrupciót, még a maga táborában is és a

benyújtott sürgős indítványokkal nem akarja megzavarni a ház tárgyalásait, hanem le akarja vetelni a napirendről a Dunagőzhajózási Társasággal kötendő szerződést.

Hévesen megtámadja a Dunagőzhajózási Társasággal kötendő szerződésre vonatkozó javaslatot, mivel a társaság kizárólag magyar érdekeket képvisel és vezetője is magyar ember. Egész listáját sorolja föl azoknak akik állítólag loptak és sikkasztottak s akik ellen a társaság nem tett büntető följelentést. A parlament korrumpálva van és még az is kitélik tőle, hogy ezt a szerződést is jóváhagyja.

Elnök rendutasítja Bergert.

Schönerer: Korrupciónról itt nem szívesen hallanok beszélni. Az egész parlament teljesen korrump.

Elnök Schönerert is rendutasítja.

Glöckner: Igazán gaszdg!

Schönerer: Micsoda az az ember aki az ilyen gaszdgot megszavazza?

Glöckner: A legnagyobb mértékben korrumpálva van!

Iro: Végezzék el kisded üzleteiket a kormány-nyal odakünn! (Zaj.)

Berger folytatva beszédt, hévesen támadja Ullmann, a Dunagőzhajózási Társaság igazgatóját. Felolvassa volt társasági hivatalnokok névsorát, akik szerinte lopásokat és sikkasztásokat követtek el, a nélkül, hogy megindították volna ellenük a bünvádi eljárást.

Schönerer: És ezt a javaslatot fogja az osztrák parlament megszavazni!

Iro: Es az Ostdeutsche Rundschau még azt írja, hogy Schalk képviselő kiadásának megakadályozása végett adtuk be a sürgösségi indítványokat!

Wolf: Komédiások és gazemberek!

Iro: Ez hitványsg, mikor oly komoly dolgokat tárgyalunk!

Wolf: Ön gyáva és ostoba fráter! Ilyen emberrel nem állok szóba! (Közbekiáltások a németek részéről. Zaj.)

Berger folytatón megjegyzi, hogy elég korrumpálnak tartja a parlamentet arra, hogy a javaslatot elfogadja.

Elnök rendutasítja a szónokot.

Berger ezután a fiatal tisztviselők nyugdíjazása ellen kel ki, miközben ismét zajos jelenet támad Iro és Schönerer közt egyrészt és Wolf közt másrészt.

Wolf ezt kiáltja Ironak: Pofonverés lesz itt mindjárt!

Iro: De azt a pofont te fogod kapni, még pedig itt a parlamentben! (Zaj.)

Schönerer szakadatlanul azt kiáltja Wolfnak: A korrumpált sajtó vezére!

Wolf: Schönerer most is, mint mindig holtárszeg!

Iro: Wolf mer itt beszélni, pedig éppen ő van mindig kocsmában.

Nagysokára áll csak helyre a rend és ekkor Berger pártbíveinek tüntető felszólalás mellett azt mondja, hogy lehetetlen Wolfot meg nem említeni, ha az ember korrupciónról beszél. Azután a nyugdíj-alapról beszél és szemére veti Ullmann igazgatónak, hogy a maga és a főbb tisztviselők számára nagy remunerációkat biztosított.

Báró Call kereskedelmi miniszter védelmébe veszi a társaság gyanúsított igazgatóját és tisztviselőit. Ullmann vezérigazgatót mindenkor a legbathatósabban védelmezte a társaság érdekeit. Igaz, hogy ő magyar alattvaló.

Berger: Tünné-e azt a magyar kereskedelmi miniszter, hogy magyar vállalat élén osztrák polgár álljon?

Call miniszter: Társaságok vezetésénél nem a nemzetiségekre, hanem az arravalóságra vigyáznak. A miniszter a házra hárítja a felelősséget, ha a Dunagőzhajózási társasággal kötendő szerződést nem újítja meg kellő időben. A sürgösség elvetését kéri.

Kink Bergerral szemben védelmébe veszi Ullmann vezérigazgatót. Igaz, — ugymond — hogy Ullmann zsidó és magyar, de az is igaz, hogy mikor osztrák részről felajánlották neki a vezérigazgatóságot, egyenesen megmondta, hogy ő zsidó és magyar állampolgár és sem kitérni, sem magyar állampolgárságáról lemondani nem akar. Nem járja, hogy itt gyanúsításokkal illessenek olyan embert, aki a társaságot létrehozta.

Berger: 80.000 korona fizetést és lakbért huz!

Kink: Kereskedő volt Magyarországon...

Berger: Székkereskedő!

Glöckner: 100.000 korona rendelkezési alap uszott el a kezén!

Kink: Nagyon szomorú, hogy Ausztriában azért támadnak valakit, mert zsidó és magyar, holott az illető az osztrák közigazdaságnak mérhetetlen hasznát hajtotta.

Stein: Tolvajokat nem szokás védelmezni. Ugy látszik, hogy ön is meg van vesztegetve. Notórius

tolvajt ingyen nem védelmez az ember, aki védelmezi, az korrump és meg van vesztegetve.

A ház Berger zárószava után a sürgösséget 90 szavattal 85 ellenében elveti.

Kaiser elnök föltörlésre fölfüggeszti az ülést.

(Az obstrukció elhárítása.)

Egy kommuniké szerint a német haladópart ma ülést tartott, amelyen a csehek és nagynémetek részéről kezdett obstrukciót általában határozatlan elítélték és arra utaltak, hogy az obstrukció a lakosság sürgős és jogosult kívánságainak megvalósítását ismét bizonytalan időre elhalasztja és a napirenden levő fontos szociálpolitikai kérdések elintézését megakadályozza. Valamennyi szónok kiemelte, hogy a két párt könnyelmű obstrukciója rendkívül megnehezíti a vámtarifa és a vámszövetség dolgában Magyarországgal megkezdett tárgyalásokat és Ausztria kárára kedvezőtlenül befolyásolja.

Egy éjjeli táviratunk jelenti, hogy a parlamenti helyzet ma annyiban javult, hogy az ifjussehek a miniszterelnöknek ama kijelentése következtében, hogy kész a nyelvkerésében nyilatkozatot tenni, hajlandók felhagyni a menetjegyadóról szóló törvényjavaslat ellen való obstrukciójával; így tehát ez a törvényjavaslat, ha holnap nem is, a jövő hét folyamán keresztül fog menni. Remény van arra is, hogy a földadó leszállítása tárgyában is megegyezés fog létrejönni.

A nagynémetek is hajlandók visszavonni sürgösségi indítványukat, ha a kormány nem erőlteti a Dunagőzhajózási társaság szerződéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

(Rezek miniszter lemondása.)

Rezek cseh miniszter lemondási kérvényét ma terjesztették a király elé, aki egyelőre még függőben tartja döntését. Képviselői körökben azt hiszik, hogy amely nyiban a csehek nem folytatják az obstrukciót, Rezek visszavonja lemondását. — Egy későbbi táviratunk már jelenti is, hogy a változott helyzet következtében Rezek valószínűleg megmarad hivatalában.

(Nyugdíjemelés.)

A képviselőház költségvetési bizottsága vita nélkül elfogadta az állami hivatalnokok és szolgák, továbbá ezek özvegyei és árvái nyugdíjának emeléséről szóló törvényjavaslatot. A bizottság egyuttal felhívta elnökét, dr. Kathreint, hogy a képviselőház ülésén a törvényjavaslat sürgős tárgyalását indítványozza.

HIREK.

Budapest, június 12.

— BUDAPESTI NAPLO. Június 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— József főherceg Zomborban. Zomborból táviratozzák, hogy József főherceg katonai szemleutjában tegnap délután Zomborba érkezett. A főherceg minden hivatalos fogadtatás mellőzését kívánta s így a vasuti állomáson Latinovits Pál főispán vezetése alatt csak Karácson Gyula alispán és Hauke Imre polgármester jelentek meg. A főispán lelkes beszédében üdvözölte a főherceget; megemlékezett a főherceg atyjáról, József nádorról és arról a kiváló működéssről, amelyvel József főherceg a honvédséget európai színvonalra emelte. A főherceget a lelkes beszéd láthatólag meghatotta; igen szívélyes hangon mondot érte köszönetet. A vasutról a főherceg szállására hajtott; Latinovits Pál főispán kíséretében. Ma délelőt a főherceg a katonai szemlével volt elfoglalva. Déleben az Elefánt-szállóházban ebédet adott, amelyre a katonai méltóságokon kívül hivatalosak voltak: Latinovits Pál főispán, Karácson Gyula alispán, Hauke Imre polgármester, Fojnits István, vármegyei főjegyző, Fejér Gyula apátplebános, Kupuszarevits Ljubomir, görögkeleti esperes, dr. Drakulits Pál, dr. Zákó István és dr. Molnár Károly országgyűlési képviselők, Szondy Mátyás, törvényszéki elnökhelyettes, Dömötör Pál táblabíró és Gräff Nikáz tanfelügyelő. A herceg a délutáni vonattal utazott el Zomborból Bajára.

— A szász király betegsége. Sybillenoriból táviratozzák, hogy a szász király állapotáról ma reggel hét órakor a következő orvosi jelentést adták ki:

A beteg nyugalmát nehéz lélegzés és vesejárási általános nyugtalanság zavarta meg több ízben. A szív működése itt-ott izgatottságra szorult. A beteg étvágya állandóan jó. — Egy sybillenorit magántávirat szerint a király állapotát még egyre komoly. A bulétnak mindig csak arról szólnak, hogy rövid időközökben hogyan érezte magát a király, de az állapot minden pillanatban változó.

— **Krüger menyje.** Krüger Tjaard asszony, Krüger elnök fiának özvegye, a napokban tartotta menyegzőjét M. Whelannal, a protériai angol rendőrség főnökével. Ez a házasság talán a legsúlyosabb csapás az öreg Krügerre, aki a szenvedésekkel emberfölötti módon vette ki részét már eddig is. Legvégzése napjaiban, mikor az ellenfél diadalmasan teszi lábát a leigázott boer nemzet mellé, fiának egykori hitvese is átpártol az ellenséghez s angol férfinak nyújtja a kezét.

Ebben a Krügerre nézve kétségkívül bánatos eseményben azonban van valami, ami általános emberi szempontból megnyugtató. A fiatal özvegy ebben a házasságban úgy szerepel, mint a legnagyobb ellenfelek szelíd áthidalója. Az asszony, akit szíve és emberi érzései vonnak az ellenség fiához. Valóban egy ilyen lényegileg kis eset ötlétéből nézve azt a harcot, mely csak néhány nappal ezelőtt zajlott le, nem érti meg senki, hogy miért tombolnak gyűlölködő és halálos szenvedélyek a nemzetek között, mikor fiak és leányaik épp úgy szerelmre gyóznak egymás iránt, mint egy nemzet gyermekei.

— **Az abruzsi herceg látogatása.** Veldesből jelentik, hogy az abruzsi herceg e hó 9-én látogatást tett Payer Gyulánál, a híres északsarki utazónál Veldesben. A herceg sok fényképet vitt magával a Ferenc József-földről, de Payer alig tudta felismerni az északi részeket. Ezt a vidéket Payer egykor szának, mint kiterjedt, jégmentes síkságot utazta be, melyet madarak ezrei népesítettek be. Most, huszonöt év múlva a kép teljesen megváltozott. A herceg fényképei mindenütt jéghegyeket mutatnak, mindenütt a jég uralkodik, mely a kisebb szigeteket maga alá temette. A herceg tudvaleg a szárazföldről szorulva a teliçi öbölben töltötte a telet. Az osztrák felfedezőnk nyomát seholsem találta, az állatok emelt kőgúlát vagy a jegesmedvét pusztították el vagy a jég árasztotta el. A herceg ebből azt következtette, hogy az éghajlati viszonyok rosszabbak lettek a Ferenc József-földön. Nem messze az oszlopoktól három társa borzasztó halálalá mult ki. Guerini hadnagy, a savoyai Oléier és a norvég Stokes. Itt hagyott vissza a herceg élelmiszert és tiz kutyát. Meglehet, hogy az állatok jenn tudják magukat tartani, elszaporodnak és visszafejlődnek a régi vad állapotba.

— **Az egyetem új rektora.** A budapesti tudományegyetemen, mint már jeleztük, eredménytelenül végződött az ideai rektorválasztás, amennyiben a két jelölt: Högyes Endre és Ajtay K. Sándor egyenlő számu szavazatot kapott. A választásról szóló jegyzőkönyvet dr. Vécsey Tamás udvari tanácsos, a jelenlegi rektor, ma terjesztette elő dr. Wallacis Gyula közoktatásiügyi miniszterhez, aki dönteni fog a kérdésben. Két évtizeddel ezelőtt már történt hasonló eset az egyetemen, amikor Tilly Iván és Margó Tivadár bölcsészeti tanárok egyforma szavazatot kaptak. Az akkori kultuszminiszter úgy döntött, hogy azt a jelöltet erősítette meg, aki a másikat a dokánai méltóságban megelőzte. Mint értesülünk, a közoktatásiügyi miniszter most is ezen az alapon fog dönteni. Arról, hogy a jelenlegi rektor még egy évig megmaradjon hivatalában, illetékes körök véleménye szerint, szó sem lehet.

— **A Damjanich-szobor leleplezése.** A Damjanich-asztaltársaság e hó 15-ikén délután 6 órakor tartja Damjanich János életnagyságu mellszobrának leleplezési ünnepélyét a Soroksári-utca 41. szám alatt lévő vendéglő udvari kerthelyiségében. Az ünnepély sorrendje a következő:

Himnusz. Eneklí a Kőbányai Férfi Dalegyesület. Megnyitó beszéd. Tartja Szentimrei és krasznaykivajdi Szentimrey Kálmán, országos honvédelmiházi parancsnok. Damjanich-induló. Előadják Erdélyi Dező, Vidovszky Gyula, Nichtenhauser J., Donath József, Virág József. Ünnepi beszéd s a szobor leleplezése. Mondja gróf Benyovszky Sándor országgyűlési képviselő. Szózat. Eneklí a Kőbányai Férfi Dalegyesület. A szobrot megkoszorúzza Farkas Emőd elnök. Az aradi vértanúk dala. Előadja a Művész-kvintett. Tizenhárom, Váradi Antalót. Szavalja Batizfalvy Strichó Elza színakadémiai növendék. Damjanich kedvence nótái. Előadja Erdélyi Dező. Kuruc-nóták. Tárogaaton előadja Nichtenhauser J. Szent az érzet. Eneklí a kőbányai férfi-dalegyelet. A nóták, Inczédy Lászlóttól. Szavalja Bauer Ilonka. Vörös bársnyu süvegem. Eneklí Darranyai Gyula, Satolada János. Humoreszk. Irtá Margittay Béla, felolvassa Arányi Pál. Apró humoreszket. Felolvassa Bártfay Antal. Hossz idő esetén az ünnepélyt a következő vasárnap tartják meg. Félnyolcekor társasvacsora lesz.

— **Henry özvegye.** A Dreyfus-pőr legszomorúbb alakjának, az okirat-hamisító és öngyilkos Henry ezredesnek az özvegye, mint ismeretes, pórt indított Remach és a Sütele ellen, a miért férje emléket gyalázták. A párisi polgári bíróság ma tárgyalta az ügyet s méltán nyolva az özvegy és az árva jógaat íadalmát — akik végre is nem lehetnek jelesek Henry gonoszítottéért — a két alperest arra kötelezte, hogy az özvegynek és fiának 500—500 frankot fizessenek. Henryné nem kevesebb, mint 200.000 frank kártérítést követelt, aminek a megítéléséről természetesen szó sem lehetett.

— **Halálözás.** Szavoboda Lajosnak, a Fester Lloyd munkatársának feleségét, Horváth Margitot holnap, pénteken délután fénygyakor temetik a Szondy-utca 42. szám alatt lévő gyászházba.

— **A martiniquei áldozatokért.** A martiniqueiek fősegélyezésére a Budapesti Újságírók Egyesületéhez ma a következő adományok érkeztek: Pesti Hazai Takarékpénztár-Egyesület 100 korona, Gerbeaud 250 korona, Francois Lajos 250 korona, Francois Cézár 250 korona, Trebitsch Ignác, a Magyar Földhitelintézet aligazgatója 20 korona, a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, mint részvénytársaság 20 korona, Apenta Részvénytársaságnak munkásai 17 korona 24 fillér, dr. Kabos Mártonné Zomborból 2 korona, Szalós Kornél számtartó Simongáton 2 korona, Flesch Aladár Budapestről 20 korona Névtelen Ozegeletről 1 korona, Csongár Benedek oraviozi cipész-mester 4 korona, alkalmazzottai: Kosa István 60 fillér, Rezeg Antal, Herter Ferenc, Veg András, Pokk Sándor, Danielisz Mátys, Lukenics Tamás segédek egyenként 26 fillér, Prusa Szaniszló, Bianky János, Sreizer Lajos tanoncok 10—10 fillér. A mai gyűjtés 938 korona 24 fillér, hozzáadva a tegnapi kimutatott 1595 koronát, a gyűjtés eddigi eredménye 2533 korona 24 fillér.

A martiniquei nyári ünnep iránt rendkívül nagy az érdeklődés. Az est érdekes programjából kiemelkedik a Berlioz Rákóczy-fantáziája és a Szabados Marseille-ábrándja. A magyar nemzeti indulót francia zeneköltő feldolgozásában és a francia nemzeti dalt magyar zeneköltő feldolgozásában úgy együtt még soha sem adták elő s külön-külön is közel egy évtizede nem hallotta a fővárosi közönség. Ezenkívül is nagy érdeklődést kelt a Bizet Arliészen-süiteje, melyet ugyancsak a martiniquei áldozatok javára Bécsben nemrégiben tiszser egymásután adtak elő óriási sikerrel. Gazdagodott a program még egy rendkívül érdekes számmal: Dickens Annie, a bécsiek kedvelt énekesnője monmartrei szonokat fog francia nyelven énekegni. A program főbbi, már ismertetett számai is nagy vonzerőt gyakorolnak. Az Operaház tiz magánénekesnőjének együttes száma. Jászai Mari, Márkus Emilia, Török Irma és Varsányi Irén szavolata, Takács Mihály éneke, Miss Duncan táncja, és az Operaház zenekarának Mader Raoul igazgató vezetése alatt való közreműködése művészi eseménynyé avatják ezt az ünnepet. Az ünnepélyre jegyek kaphatók a Budapesti Újságírók Egyesületében (Kerepesi-ut 17. sz.), Gerbeaud Gizellatéri cukrászdájában és a Harmonia vaci-utcai zeneműkereskedésében.

— **A Kaposvári érettség.** Huszonhárom kaposvári nyolcadosztályú diák közül csak kilenc mehetett ma érettségire, tizennegynek a vizsgálat a miniszter távirati intézkedésére felfüggesztették, — ezt jelenti egy Kaposvárról jött táviratunk. Ennek az állapotnak az előzményei eléggé ismeretesek. Az az állítólagos csíny, amely ilyen súlyos következménnyel járt tizenegy diákra, úgy látszik mégis csak elég komolyan találtatott. Hogy miképpen áll voltaképpen az ügy, s a tizennegy diákot milyen baj éri a „csíny” miatt; erről még nem jöhetett hír, mert az ügyiratok még nem érkeztek vissza a minisztertől.

— **Megrendszabályozott automblok.** Rudnay Béa főkapitány ma üdvös rendelettel szabályozta meg a fővárosban elszaporodott és örülni vágyó automblokat. A rendelet kiadására az birta a főkapitányt, hogy sűrűn panaszkodik a közönség az automblok túlságos menetebeességé miatt. Az automblok menetebeességét a 17.902. ik. I. 1901. számú rendelet már szabályozza, amelyet azonban egyáltalán figyelembe se vettek az automblok-tulajdonosok. Most ezt a rendeletet a főkapitány a következőkben módosítja:

1. A főváros belterületén automblokkal csak a rendes ügésítés haladó kocsik sebességével szabad hajtani. 2. Fokozottabb elővigyázattal és a lassu ügésítésben haladó kocsik sebességével kell hatani: a) keskeny, vagy nagyorgalmu utókban; b) utakeresztészeknél és egyik utcából a másik utcába való beordulásnál. 3. A lépésben haladó kocsik sebességével kell hatani: a) a házból vagy házakba való ki- és behajtásnál; b) a bejárás azon utcaiban, amelyekben nemcsak a járdán, hanem az utesten is sétálni szokott a közönség; c) a hidakra való felhajrásnál; d) mindenütt és mindenkor, ahol a közlekedés szük térre szorul, vagy bármiéle okból a közlekedés akadályozva van, vagy a lépésben haladást a rendőrség elrendelte. Az automblokat a szolgálatban levő rendőrököz intézésre meg kell állítani és kívánatra a vezetői jogosítványt felmutatni. A hajtáskor a jelző-kürttel gyakori időközökben jelzés adandó ki. Balesetnél a járművet nyomban meg kell állítani és a rendőri intézkedést bevarni. A főkapitány az ellenőrzés céljából elrendeli, hogy a székesfőváros területén közlekedő minden automblokat hátsó részén a rendőri nyilvántartási számmal megfelelő számot kell elhelyezni. a) a) vagy a kocsira legyen festve, vagy külön táblán odaerősítve. A számmak 22 centiméter hosszúnak, sötét alapon fehérnek kell lenni. Ezek a számok még július 1-ig a kocsikra illesztendőek.

— **Pótvásár.** A kereskedelemügyi miniszter a tolnagegyi Mucsi községben folyó hó 18-ikára barom- és kirakodó pótvásárt engedélyezett.

— **Schönerer pezsőgje.** Bécsben a Reichsrath olykor neki buzdul s ádmulatságot a népek. Most van ok megint bővíben. hogy oda kelljen figyelni az osztrák parlamenti porondra, s ha a rettenetes bajvivás, amit a csah vitéz, Kiofac, a nagy germán fejedelemmel mivel, tagadhatatlanul a legelső és minden érdeklődést magának követelő látvány volt is, azért a nyomában lehet még egy-két kisebb magvaskárt fölcsipegetni. De azt a pezsőg fogadást Malik ur és Schönerer ur között mindenesetre érdemes tühegyre szurni. Az történt, hogy Malik honatya ur szőrnű hosszút beszélt. Kezdte kevéssel déli harangozás után és délt belőle a szó esti hét óráig. Akkor is csak azért hagyta már abba a szónoklást, mert a beszélő orgánumai végképpen felmondták a szolgálatot. Irgalmatlanul berekedt, miután hetet-havat, tüssköt-bogarat öszszehordott egy egészen kicsiny beszédet igénylő témáról, a vadászati törvényről. Nyilvánvaló, ez obstrukciós beszéd volt, de ki venné ezt rossz néven a Reichsrathól. Ha csak szavakat vagdosnák egymáshoz ott a képviselő urak, az még gyöngyállapot. De ez nemcsak obstrukciós, hanem pezsőg beszéd volt. Malik fujta a nótát, Schönerer fizette az itait. Hat óráért nyolc üveg sampányert, azontul, ha van még szusz Malik mesterben, ráadásul mindegyik fertályórát még egy üveg pezsőg dukál. Malik mester az alapfogadáson túl már csak két üveg pezsőg birta, így lett kerek szám tiz üveg. Azt alighanem estőre iták meg az urak a Bristolban, Malik tán ki is rekedt tőle egy kicsit. A világ pedig ezután is forog tovább s bizonyára egészen kár elmélkedni az eset kapcsán az obstrukcióról, mint népek érdekében alkalomadtán szent lelkesedéssel felhasználható végső eszközzel. S nevétséges arra is gondolni, hogy furesa, ha a Reichsrathokban szakalás emberek pezsőg stikliket csinálnak az alatt, míg népük sorsának javításán kellene tanácskozniok, ha derült lélekkel is, de szőrnű nagy komolysággal. Ambátor ez esetben sürkék lennének a képviselő urakról majdan irandó nekrológok, holott jobb azokat olvasni, ha tarka „Apróságok” tartkítják őket. Kár is sopánkodni ezen a pezsőg heccen. Bolond, aki szőrnű, s legjobb oda keredkedni a Bristol szeparájába, mikor Schönerer bontatja a tiz üveget. Ha emelkedik a jókedv, tán meg is toldja néhány palack Pomeryvel az amugy is szükös fogadást. Hetedfél óras kibeszélésért tiz üveg ital, ha jól meggondoljuk a dolgot, bizony fukar kárpótlás...

— **Kis gonosztevő.** Két héttel ezelőtt a detektive mecsipték a városligetben Heller Mór tizenötös csavargó fiut, amint egy ur zsebéből kilopta a pénztárcáját. A kis gonosztevőt tiz napra itélték. Bűntetését ma töltötte ki s Kiss Árpád, a nyilvántartás főnöke ma készített róla törzslapot. Az ökönyvi gyerek egy őrizetlen pillanatban belenyuit Kiss Árpádnak a zsebebe, a zsebebe és kilopta a pénztárcáját. Egy rab azonban észrevette és figyelmeztelte a rendőrt a lopásra. A pénztárcát meg is találták nála. Most el fogják toloncolni.

— **Huszonöt éves tanári jubileum.** A budapesti I. ker. magyar királyi állami paedagogium hallgatói Loresányi Gyulának a polgári iskolai tanárképzés terén eltöltött huszonöt éves munkássága ünneplésére tegnap délelőt a paedagogium dísztermében lényes ünnepélyt rendeztek. Pauer Imre a paedagogium gondnoka tartalmas beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Majd Józsa Mihály tanfelügyelő adta át az ünnepeltnek a közoktatásiügyi miniszter üdvözlő levelét, mire az ünnepelt számos inozet tanári testületre üdvözölte. A paedagogium ifjúsága nevében Sági János beszélt és átadta az ünnepeltnek a nyelv- és történetudományi szakcsoport hallgatói díszalmutát; Semdies Szilárd szép ezüst koszorut adott át a jubiláló tanárnak. Lenzler Mátys orgonajátéka, Szőgön Zoltán ünnepi dala elszavalása után dr. Kiss Aron igazgató üdvözölte az ünnepeltet a tanári kar nevében s átadta a tanári kar díszalmutát. A jublálás meghatóttan közszönte meg a szives üdvözlések.

— **Érkölcstelen képek a kirakatokban.** Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter a törvényhatóságokhoz rendeletet intézett, amelyben szőrnű megahagyja, hogy a Budapestben megjelenő Kis Életlap és Magyar Figaro képes lapoknak a kirakatokból való eltávolítása iránt azonnal intézkedjenek, mert erkölcstelen irányzatú képeket és közleményeket tartalmaznak. Egyttal utasította a hatóságokat, hogy a szeméret sértő nyomtatványok vagy képes ábrázolatok utcai kirakatokban való kiállítását megtiltó belügyminiszteri kurrendeletet a legszigorúbban hajtásák végre.

— **Évzáró vizsgák.** A VI. kerületi állami főgimnázium évváró vizsgálatát június 17-től 21-ig tartja. Az írásbeli magánvizsgálatok június 24-én délelőt, a szóbeliek délután lesznek. Magánvizsgálatra jelentkezhetnek június 25-én reggeli 7/8 órakor az igazgató hivatalos helyiségében. — Az I. osztályba július 1-én és 2-án irakozhatnak be, de csak olyau jelentkezők, kiknek szüleik vagy hozzátartozók a VI. kerületben laknak. — A pesti izraelita hitközség Talmud-Tóra intézetében, a Rombach-utcai zsinagóga épületében az évváró vizsgálatat június 15-ikén, vasárnap délelőt 9—12-ig lesz.

— **Gyalázatos iskolák.** Aradvármegye tanfelügyelője a napokban érkezett haza egy hosszabb hivatalos körútról s amit a kultuszminiszterhez intézett jelentésében elmond némely vármegyei iskoláról, az egyszerűen megdöbbentő. A nagy-péti és apáti állami, a feketegyarmati, vadászi és zernidi református, a silingyiai római katolikus s még egy csomó községi és felekezeti iskolában a lehető legslánnyabb tanítási eredményt talált a tanfelügyelő. Az iskolák valósággal a züllés útján vannak s természetesen magukkal rántanak egy csomó gyereket is, akik pedig tanulni járnak ezekbe a minden kritikán aluli intézetekbe. A silingyiai lutheránus iskolában német nyelven tanítanak, ha tudnának tanítani. Az eredmény azonban azt mutatja, hogy a tanítók nem értik a feladatukat. Az egyik tanító különben a brutalitásba nagy, amivel a gyermekekkel elbánik. Iszonyúan veri őket és pedig botl. Nemrégiben huszonkettőt vágott egy gyerekre, mert a hejyesírásban huszonkét hibát csinált. A mikor megtudta, hogy a tanfelügyelő nyomára jött annak a pedagógiai metodusnak, amelylyel oktat, rögtön lemondott az állásáról. Szóval: tisztában volt azzal, hogy a botlás nincs rendjén. Derék dolog az is, amit a kavnai oláh iskolában tapasztalt a tanfelügyelő, a tanító asztalán egy verses könyvet talált, persze oláh nyelven nyomtatottat, amiben a költő szörnyűmód lecsapott bennünk magyarokat. És biztatja az oláhságot ilyenformán: — Aljlon talpra az oláh nemzet és irtsuk ki a kutya magyarokat. — Az is kísült aztán, hogy ez a verseskönyv nem a tanító ur privát olvasmánya, hanem tankönyv. A gyerekek, akik pedig az ábác legemlébb tükkelai s barátokoztak még meg, kívülről recitálják a versikéket. A tanító ellen megindították a fegyelmi vizsgálatot s azonkívül följelentést tettek ellene a bíróságnál is államellenes igazgatás címén.

— **A Humbert-ügy.** A francia politikai körök élénken foglalkoztatja most Vallé igazságügyminiszternek az a nyilatkozata, melyet egy hírlapíró előtt tett *Bulot* főügyészről. A hírlapíró a Humbert-ügyre vonatkozólag intézett kérdéseket az igazságügyminiszterhez, aki ez alkalommal súlyos vádakot emelt a főügyész ellen. Ezeket a vádakokat Vallé nem tudja ugyan bizonyítani, de jóhiszeműsége kétségben felül áll. Jóhiszeműsége a Figaróban, hogy mindazt, amit az *Echo de Paris* munkatársa előtt mondott, egész terjedelmében föntartja. A nyilatkozat miatt ma két képviselő kérdésre vonta a minisztert a kamara folyosóján. Az igazságügyminiszter így felelt:

— Az interviú kérdései megleptek. Azt akarta tudni, föntartom-e azokat a megjegyzéseket, amelyeket kollégám körében mint ügyvéd tettem. Kijelentéseimet, amelyeket a palotában nyíltan és hangosan tettem, már csak azért sem dezavualhatom, mert most a kormány tagja vagyok. Ilyen gyávaóság nem férne össze a karakteremmel és inkább lemondok, mintsem hogy meghátráljak. Amde azt sem teszem, hogy mint igazságügyminiszter olyan sérelmeket orvosljak, amelyeket mint ügyvédre bízhat reám. Tegnapi hosszabb ideig beszélgettem *Bulot* főügyésszel, akit semmiesetre sem szándékozem megbüntetni. Az egyetlen kérdés az, hogy megtartja-e a főügyézi hivatalát vagy sem. Ez pedig a minisztertanács elé tartozik. Pressziót akarnak rá gyakorolni azzal, hogy olyan hátszándókat találdjonitának nekem, amelyek távol állanak tőlem. En csak a saját belátásom szerint cselekszem s adandó alkalommal mindig tudni fogom, hogy mit tegyek, de ez sohasem lesz a köztársaság ellenségeinek kedves.

A miniszter nyilatkozatai sok kellemelenséget fognak okozni a kormányzatnak, mert nagyon megnevezetik az ellenzék erejét. A jobboldalnak az általános politika fölött való vitát a Humbert-ügy földerítésével akarják megújítani. *Jaurès* tiltakozik e perfid eljárás ellen és azt hangoztatja, hogy a Humbert-ügyben csupán a monarchisták és a nacionalisták vannak kompromittálva, a royalista *Langnet* közjegyző és a nacionalista *du Buit* ügyvéd révén.

A Humbert-ügyben különben új fordulat történt. Az egyik vádlott, Langlois közjegyző, azt iparkodik bebizonyítani, hogy a család értelmi szerzője Humbertné apósa, Humbert volt igazságügyminiszter volt, aki menyét ügyesen kalauzolta a polgári perrendtartás labirintusában.

— De hát ön, Langlois — kérdezte a vizsgálóbíró — nem akadt fön a Humbertné által folytatott perek rengeteg számán?

Langlois erre kitérő választ adott és mindent a már 1894-ben elhunyt Humbertre igyekezett hátrítani.

A *Le Journal* egy munkatársa ma beszélgetést folytatott a semmítisztelet büntetőtanácsának elnökével, Loew-vel, aki köztársasági főügyész volt 1882-ben, amikor az Union Generale megbukott. A hírlapíró felvilágosítást kért arról a szerepről, melyet Humbert miniszter és Loew játszott abban az időben.

Loew így szólt:

— Mondhatom, hogy Humbertet mindig becsületes embernek ismertem, most is annak kell tartanom. Az öreg Humbert 1894-ben halt meg. Azóta pedig Humbertné pürei nemcsak hogy nem esükkentek, de még szaporodtak is. Humbertné tehát püreiben oly ember segített, aki még most is él. Ennek az embernek nagyon praktikus jogásznak kell lennie, míg Humbert, a római jog egykori tanára, csak az elmélet embere volt.

Az Union Générale összeomlásáról Loew elmondotta, hogy a társaság saját részvényeit összevásárolta, hogy hausse-ot tüsszason. A mikor ezután eladta, nagy árnyallás támadt, melynek folytán a részvények 3077 frankról 400 frankra estek. Loew mint államügyész erre Humberttel teljes egyetértésben föllépett az Union igazgatósága ellen és letartóztatta Bontoux-t.

A Humbert-ügyben indított vizsgálatot legújában Szibériára is kiterjesztették.

— **Széllámos álhírlapíró.** A *Képes Remekírók* című vállalat terjesztése körül szereplő széllámos álhírlapíró ügyében közléstesszük a következő hozzánk érkezett leveleket:

I.

T. Szerkesztőség!

Ma reggel megjelent az állomásunkon a mellékelt névjegyven kitüntetett ur (Taly Ferenc Lajos) és megrendelést gyűjtött a *Képes Remekírók* című vállalatra. — Altitólag az *Ujságírók Egyesülete* nevében járt el, mint amely egyesületnek a jelentett vállalat jövedelméből egy bizonyos rész biztosítva lenne.

Emlékezem, hogy becses lapjában az Ujságírók Egyesülete úgy nyilatkozott, hogy ezen ur nem tartozik kötelekbe, sőt az újságírói címet bitorolja; tisztelettel kérem, sziveskedjék velünk tudatni, ismerik-e ezen urt és ha még mindig fennáll azon közlemény valóságga, egy a megrendelést egyszerűen semmisnek fogjuk tekinteni, mert az ilyen egyének szemben nem érezzük magunkat kötelezve a megrendelés fenntartására.

Eszterháza, 1902. június 10-én.

Bodnár Vilmos.

II.

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Egy családi ügyben fordulok önökhöz szives tanácsukért. A tényállás röviden a következő:

Május hó utolsó felében aradi fiakkal érkezett ide egy elegáns öltözött ur, bemutatva magát *Thali* (vagy talán csak Tali) hírlapírónak és hazafias érzelmeinkre appellálva kérte, hogy csekély egy forintos havirészekben jegyezzünk elő a *remekírók* gyűjteményére, azzal a *Hírlapírók Nyugdíjintézetét támogatjuk*, mert annak javára dolgozik. Ennek beigazolására felmutatta a *nevire szóló I. osztályú műv. szabadjegyet*, melyen mint *hírlapíró* szerepel. Előadta, hogy tisztán csak a humánus cél érdekében utazik, mert ezért fizetést nem kap és csak a kocsi luardiját térítik meg neki.

Nemes céllt akarván támogatni, aláírtam a megrendelési levelet, melynek nyomtatott részét nem olvastam, mert Tali ur meggyőző módon teljesen eloszlatta felhozott kétegyemet, most azonban a csatlólt *Herzig Miksa-éle* számlát kaptam, melyből azt látom, hogy az egész vállalat közönséges üzérkedés, amelyből a hazafias támogatás ki van zárva.

Felkérem mélyen tisztelt szerkesztő urat, hogy a hírlapírók nyugdíjintézete érdekeinek megóvása céljából és így közevise saját érdekében is a megrendelésemet megsemmisítteti és velem közölni sziveskedjék, hogy a már postán megérkezett és átveit hét kötet könyvet visszaküldjem-e és hogy egyáltalában mittezők legyek?

Fogadják nagyrabcsülésem kifejezését és maradok

kiváló tisztelettel

Fischer Adolf
máv állomásfőnök.

Zám, 1902. június hó 10-én.

E levelekben felvilágosítást és tanácsot kérnek tőlünk. Szolgáink mindakettővel.

Ismételve kijelentjük, hogy *Türkl-Taly nem* hírlapíró. Egy fővárosi könyvnyomatóstól szerzett ugyan magának munkatársi igazolványt, de azt maga a szerkesztő megvonta tőle, mibelyt kifüdüdött, hogy vigékedésre használja. Egyéb köze ennek a könyvárusi ügynöknek a sajtóhoz soha sem volt, sem a sajtónak ő hozza. Ez az egyik felvilágosítás. A másik pedig az, hogy sem a Budapesti Ujságírók Egyesülete, sem a Hírlapírók Nyugdíjintézete semmi formában nem részese a *Képes Remekírók* című vállalatnak s emettől mind a két egyet teljesen távol áll. Aki tehát azzal csabítja az előfizetőre a közönséget, hogy az előfizetéssel a sajtót vagy a hírlapírókat támogatják a megrendelők, az közönséges csaló s széllámos. A tanácsunk pedig az, hogy aki újságírói jogcímén ügynökösökdiik s a saját egyesületeinek nevében házal akár könyvvel, akár másféle portékával, azt tessék egyszerűen kidöbni. Végül még egy helyreigazítás. A lent közlött levelek egyike szerint *Türkl-Taly* újságírói szabadjeggyel utazik. Yasuti állomásfőnökötől eredően e levél, aki bizonyára illetékes egy szabadjeggy felismerésére, mi mai lapunkban kimondtuk, hogy e szabadjeggyhez *Türkl-Taly*

csakis visszaélés útján juthatott, még pedig a kiadó-cég küzbenjárása folytán. Ezzel szemben azt a felvilágosítást kapjuk a *Wodianer-Lampl* cégtől, hogy ez utóbbi semmiféle jegykedvezményt nem szerzett az álhírlapíróknak, aki különben is a *Herzig-cég* alkalmazottja nem pedig az övé. Ezt konstátálva, lojalitással visszavonjuk az erre vonatkozó megjegyzést s ürvendünk, hogy a benne foglalt vád a *Wodianer-Lampl* céget nem érheti.

Megjegyezzük még, hogy *Vézi József*, a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnöke, a budapesti rendőrségnél a lent közölt két levél alapján *csalás* miatt *búvádi feljelentést* tett *Türkl-Taly Ferenc Lajos* ellen.

— **Merénylét a milánói rendőrkapitány ellen.** *Milánóból* jelentik, hogy *Carlo Caldi* cipész tegnap délelőtt az omevai piacon revolverrel négyyszer rálőtt *Guiliano* rendőrkapitányra, azután pedig a revolver agyával beverte a súlyosan sebesült ember koponyáját. A gyilkos a nép haragja elől a karabinieri kaszárnyába menekült. Hír szerint a rendőrkapitány elősbitotta *Caldi* nővérét s az ebből a viszonyából született leánygyermeket vonakodott elismerni törvényesnek.

— **Miss Duncan cipője.** *Miss Duncan*, a kaliforniai táncosnő, most az ország vidéki nagy városában aratja szebbnél-szebb diadalait. A napokban *Temesvárt* táncolt s valósággal elbűvölte a nézőit.

— Milyen kis lába van, — sutogta egy elbűvölt ur, akinek a felesége valamelyik külföldi fürdőn tudt.

— Oh milyen kis cipőskéje lehet, — ábrándozott tovább s ebben a pillanatban úgy érezte, hogy a *Duncan* cipőskéi nélkül nincsen boldogság a világon.

Elvélre ezt a boldogságot nem olyan nehéz megszerezni. Az ember elmegy a *Koronaherceg-szállodába*, ahol *Duncan* kisasszony szállva van. Ott a szolgálónak ad az ember tíz forintot s a dolog el van intézve.

Az ur tehát elmegy a szolgálóhoz s így szól:

— Tíz forintot kap, ha a kisasszony cipőjét nekem adja.

A szolgáló mosolyog s tíz perc múlva visszatér a cipőkkel.

— Itt van, — mondja röviden.

Csinos kis cipőskék voltak s az ur szivesen fizette ki a tíz forintot. Boldogan szorongatta s otthon, mikor magára maradt, egy forró csókot is nyomott rá.

Az embernek jól esik néha egy kis tiszta gyönyör...

A *temesvári* rendőrségen ma korán reggel egy csinos lány jelent meg s jelentést tett, hogy a *Koronaherceg* szállodából, ahol ő szobalány, az éjjel fél tizenkétkor ismeretlen tettes ellopta ujdont u, kivágott lakkeipót.

— **Családi dráma.** *Makró*ról véres családi esetről ad hírt tudósítónk: *Gera István* makói tanácsagazda *János* nevű fia, aki öszi katonáskodik, a napokban hazajött néhány napi szabadságra s pénzét kért s:lelőtől. Mivel az apa, aki maga is szegény ember, kérsiteljesítését megtagadta, a fiu fejsevel támadt szüleiére, majd egy kazalt gyújtott fel s apját és anyját a tűzbe akarta dobni. *Gera István* egy hombarba menekült s ott levő puskájával a feléje tartó fiu lelölte. A fiu holttestét beszállították a makói kózkórházba, az apát pedig a rendőrség bürtönlte.

— **Szerencsétlenül járt bankár.** Tegnapi este — mint egy külni távirat jelenti — nagy szerencsétlenség érte *Bleichröder* Györgyöt, a berlini *Bleichröder* bankház egyik tagját. Autombilja *Düren* közelében összeütközött egy kocsival, amelynek kerekei bezúzták a szerencsétlen ember koponyáját. *Bleichröder* György még tegnap este behalt seibe.

— **Körözött osalók.** A rendőrség három nagyobb stíliú csalót köröz országsszerte. *Weisz József* az egyik, aki szövkezeteti igazgató volt *Budapest* és mint ilyen összesen nyolcvan rendbeli csalást követett el. Ezért négyévi bürtönlre és 1600 korona pénzbüntetésre ítélték. A büntetés elől azonban megszökött. — *Welter* Miksa pápai születésű 50 éves ügynököt tíz rendbeli csalásért egy évi és hat havi bürtönlre ítélték, amely elől még idejekorán megszökött. — *Feiner* Bernát a harmadik széllámos, aki mint a *Hungária* című zuglap kiadója nagyobb összeg erejéig csalta meg a *Hirschberg* és *Fels* budapesti céget. *Feiner* 1864-ben született. Fogtechnikus volt. A 41. gyalogezred tartalékos. A feleségéről különváltan élt.

— **Merénylő szerelmes.** *Levard* Lajos henteslegény ma este a *Városliget*ben találkozott *Jolovszky* Margit cselédeánnyal, aki neki régebben kedvese volt. *Levard* hívta a leányt, hogy térjen vissza hozzá, mert nem tud nélküle élni, *Jolovszky* Mária azonban kereken visszautasította volt szerelmese ajánlatát. *Levard* erre revolvert rántott elő és kétszer rálőtt a leányra, akinek az egyik golyó a bal vállába, a másik pedig a lapockájába turódott. A merénylő szerelmes elfutott, de a rendőrség később letartóztatta. A súlyosan megsebesült leányt a *Rókus-kórházba* vitték a mentők.

— Az öngyilkosság után. Az apát nagy csepás érte, letartóztatták, a fára borzasztó ocsapás volt ez, kiment a temetőbe s egy atyja fia sírján agyonlőtte magát. Ez néhány nappal ezelőtt történt s most az a hír érkezett Nagyváradról táviratban, hogy az apát, Fényes Géza volt berettyó-újfalusi ügyvédet ma szabadon bocsátották a nagyváradi tábla ítélete alapján. Keserves tragédia ez, amelyben a végzet a kegyetlen nagy intőző. A fiú már halott, feltámaszthatatlanul, az apának viselnie kell a gyászt fia fájdalmas vesztén és azt a sajnást a szívben, hogy az ő érzékeny gyermeke miért is tudott úgy sietni a legvégső leszámolással...

— Szerelmi dráma. Az aradmegyei *Bobszeg* községben szerelmi dráma történt az éjszaka. A Krivány-léle sikasztás miatt nyugdíjazott aradmegyei főszámvéve, *Schweiger* Lajos most Bobszegben jegyzősködi. Schweigernek 35 éves szép felesége szerelmi viszonyt folytatott férje írnokával, egy *Hauser* Sándor nevű fiatal emberrel, aki völgyény volt. A szerelmes pár elhatározta, hogy öngyilkosságot követ el és az éjszaka mindketten agyonlőtték magukat.

Juniusi strófák.

I.

Nyaralók.

Reggel, délben, este, éjjel
Sok vonat megy Budapestről
Napkeletre, napnyugatra,
Es a délnek tengeréhez,
Es az észak erdejébe:
Boldog nyári üdülésre
Megy az átkos tőkepénz.

Kofferokkal mégrakodva
Vágtat el a pályaházhoz
Ékkipázs meg számozatlan,
Nemkülönbön a fiakker,
Közbe-közbe nagyszerűen
Egy-egy komfiss, — elboronga,
Komorulva nézem, nézem
Kávéházam ablakából
A kocsihajn karavánját.
Es a lelkem fenekestől
Fenekéből, hol az ember
Legsötétebb sötétségben
Órzi titkon legkeserves
Szívkeservét, fölviharzik,
Mint riasztó jalkiáltás,

E szubjektív panaszom:
Ti nyaraltok, ők nyaralnak,
Oh csak én nem nyaralok!

Gyermek voltam, gyöngye gyermek,
Amidőn az iskolában
A tanórák sok virágát
Buzgó igeragozással
Évről-évre szakítottam, —
Ah ragoztam magyar ígét,
Latin ígét, görög ígét,
Rendese meg rendhagyót, —
S gyakran hullt ily alkalmából
Homlokomról a verejték,
Míg szívemben gyűlölettel,
Szédtem minden ragozást,
Am hasonló fájdalommal
Nem ragoztam egy ígét se,
Mint manapság ezt az ígét:
Ti nyaraltok, ők nyaralnak,
Oh csak én nem nyaralok!

II.

Búcsú.

Mint a húnnyó mécs világa,
Amikor már végét járja,
Egyszer-kétszer hunyorít még
Haldoklóan bús szemével,
Ekként nézel, oh szezon!

Ugy hívém én, balga lélek,
Hogy már vége a szezonnak,
Nem kell menni az idén már
Többé be az Operába,
A hol édes ifjuságom
Anyi évét eltemettem,
Mint a színház kronikása
Robotolva (Tizedik sor,
Második szám, balközép).
Felujongva búcsút mondtam
Ybl Miklós remekének,

Es a szfinksre ráborultam
Boldogságtól ittasulva,
Halkan súgván a fülébe:
Drága nagysád, jó napot!

Isalberti, Isalberti,
Olaszország csalagánya,
— Mint ahogy az Operának
Jelentése nevezett, —
Te kraváttli-tenorista,
Cincogó kis verebecske,
— Mint ahogyan elneveztek,
Mihelyt egyszer meghallottak, —
Mért is jöttél Budapestre,
Hogy kinyujtsad a szezonot,
Es a színház kronikását
Ujra oda visszavidd?!

Isalberti, Isalberti,
Vissza, vissza, hol szelíden
Ringatott még nemrég dajkád,
Mondd le inkább A bajjazzot,
Es Ricardot és repülj el
Oda, oda, hova vágyva
Vágyik Mignon a románcban,
Térj csak vissza, ne dalolj!

Hadd kiáltsam boldogultam:
Isten hozzád, Opera!

X.

FŐVÁROS.

(*) **A vízvezeték baja.** A tanács mai ülésén tárgyalta a vízvezeték bizottságna ismeretes jelentését. A bizottság tudvalevőleg azt javasolta, hogy ha három nap alatt nem tisztul meg a víz, a főcsöveket alaposan mossák ki. A vízvezeték igazgatóság a főváros minden részéből több mintát vett, amelyekből ma a tanács konstata, hogy a víz mindenütt kristálytiszta. A víznek mesterséges főzvávarásáról tehát a tanács nagyon helyesen, lemondott. A bizottság másik két javaslatát, hogy tanulmányozzák, hogyan lehet öblíteni a nagyméretű csöveket s hogy az öblítésről szabályzatot csináljanak, a tanács elfogadta s utasította a középítési igazgatót és a vízvezeték igazgatót, hogy a szabályzatot sürgősen csinálják meg.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Operaház.** *Isalberti* Silvano az o'asz tenorista, ma este a *Bajazzok*ban folytatta vendégszereplését és egy olyan bajjal ügyetlenséget követett el, amely lelegyverez; legalább engem. Ide jön Budapestre messzi Olaszországból egy fiatal énekes, akit az ambició üzött el a jómódú szülői házból és álmodozik a magas C lovagjainak dicsőségéről. Főllép mint Don José és csutosan bukik meg; egy tapsot nem halott. Idegen környezetben jártszik, idegen közönség előtt, amely tagyastól fogadja, kemény párbajt viv az elismerésért, majd folytatja a harcot, mint Canio, a *Bajazzok* mai előadásán. Ismét az a jéghidegség özönlök feléje a nézőtérrel, semmi melegség, semmi jóakarát, semmi taps, sehol egy barát, sehol egy ismerős, ő meg huszonkétéves, ah huszonkétéves és dicsőségszomjas természetesen, — távol valahol Olaszországban pedig a mamája, aki azt mondta neki: fiam, ne légy tenorista! De imhoh megtörténik a csuda: a nagy ária után, amely keservesen zengi a komédiás nyomorát, a kóbor ifjú oly természetes érzéssel énekelte, hogy felhangzott az első taps, — két est után az első taps! Es Canio, aki zokogva áll a színpadon, egy pillanatra abbahagyja a sírást, huszonkétéves, ah huszonkétéves arca szinte állatias jólérzésben ömlik el valami hihetetlen kacagás, kamaszos örömmel meghajítja magát a közönség felé — aztán tovább zokog és távozik. Másokat talán bosszantotta ez az ügyetlenség, engem megragott. Igaznak, szépnek, fiatalnak találok és bőven kárpótló azért, amivel *Isalberti* művészeate adós maradt. Ma ugyan szabadabban énekel, sok intelligenciát és zenei érzéket áruit el, de hangja, amely tulajdonképpen csak valami tenorális színezetű organum, sem erőben, sem kifejezésben nem győzte. Fialat ember, huszonkétéves, ah huszonkétéves, meglehet, sőt valószínű, hogy organuma még fejlődik és elérí esdett célját. Nem is kell őt bántani; ki nem énekel, ha hagyják? Hanem kár volt a színlapra ki nem írni annak az urnak a nevét, aki őt idehozta mint jelöltet az olasz hőstenorista szerepköré; arról már lehetne írni. — Művészi jelentőséget *Ambrus*

Zoltánné adott az estének, aki *Nedda* szerepében folytatta — értesüléseink szerint és legnagyobb örömmünkre már szerződéssel lezárt — vendégszereplését. A fiatal művész, aki másodszor állt az Operaház színpadán és pedig ilyen exponált szerepben, súlyosbítva a bizonytalan tenoristával, meglepő tudatoságnak és biztos nyugalomnak adta tanujelét. Alsó és középső regiszter altízenezetű mezzosoprán, tele melegséggel és bársnyos fényvel, pogányul érzi szépséggel, amelynek diadalmas ifjúsága gyönyörűséget okoz. A heterogén felső regiszter átható világos szoprán, amelynek drámai ereje yharos akcentusokra képes. Enekiskolája kitűnő és már a briliáns előadott madárdal után tapra ragadta a közönséget. Szövegkifejtését énekesünknek és énekesnőinknek egyaránt mintául ajánljuk. Ábrázolás dolgában *Nedda*ja nem elégheteti ki minden várakozást, ami nem is csuda, ha tekintetbe vesszük, hogy a művésznök alig volt egy egész próbája. Ez a *Nedda* tulfnom és csaknem ártatlan volt, pedig a komédiás asszony elszánt nőstény, utszéli kalandok tragikus hősnője, repedt sarokkal. Ugy sejttem, hogy intézetünk *Ambrus* Zoltánnéban kitűnő színésznőre is tett szert, akinek sötét szemében nagy indulatok lobognak, csudás ajkai körül pedig tragédiák vonaglanak. A művésznőt, aki már sugáros szépségével is hódított, az egész estén át lelkesen ünnepelelték. — A rendez ensembleből jól kell említenünk *Beck* Vilmos kitűnő baritonját, aki elragadó lírai bensőséggel juttatta érvényre a dnetet.

G-ly.

** **A Népszínház a Vígsházban.** A *Népszínház*ban vendégszereplő *Vígsház* személyzete *Mars és Kerouinak* *Az őrnagy ur* című bohózatát, mely az ideai színházi évad legsikerültebb újdonsága volt, még kétszer játsza: a el a *Népszínház*ban. Ennek a darabnak keddi népszínházi előadása oly nagymérvű érdeklődést keltett, hogy a nézőtérben egyetlen hely sem maradt üresen és sokan távoztak a pénztárnál, akik már nem kaphattak jegyet. Erre való tekintettel holnap, pénteken és holnapután, szombaton megismétlik a kedvett darab előadását és pedig ismét *Hegegyessel és Varsányi Irénnel* a főszerepekben. E két előadásra jegyek mindkét népszínházi, pénztárnál, valamint a Koronaherceg-utcai színházi jegyirodában válthatók.

** **A király a pólai színházban.** A király augusztus utolsó hetében *Pólában* lesz. Ebből az alkalomból a *pólai Politeama-Ascuttiban* egy bécsi színtársulat fog előadásokat tartani.

** **Plautus és Molière a Nemzeti Színházban.** Holnapután, szombaton lesz a Nemzeti Színházban *Plautus Avulvariajának* a bemutatója *A bögre* címmel, *Csiky* Gergely fordításában. A főszvény *Eucliót* Gál játssza, a többi szerepeket pedig *Paulayné, Molnár László, Hevey Laura, Pálfi, Vizváriné, Hetényi, Rózsahegy, Latabár, Nádai Béla. A bögrével* ugyanegy nap színpadon *Főszvény* Harpagonját *Gabányi* játssza.

** **Az operaházi szezon vége.** Az Operaház a folyó szezonban még csak három előadást fog tartani, mindahármat bérletfolyamában: pénteken, 13-ikán a *A búcsú vadász* kerül színpad; 14-ikén *Isalberti* Silvano tejezi be vendégszereplését a *Parasztbucsaléban*, melyet a *Piros cipő* ballet előadása követ; vasárnap, 15-ikén *Erkel* Ferenc halálának évfordulóján lesz az utolsó előadás; a dicső mester emlékére e napon *Bánk bán* kerül színpad méréskelt helyárak mellett. Hétfőn, 16-ikán az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia általános bérletszűnetben, leszállított helyárak mellett tartandó vizsgálati előadásával zárulnak az Operaház kapui.

** **Magános emberek.** *Hauptmann* Gerhartnak, a Henschel fuvaros szerzőjének egy másik nagyhírű drámáját adják pénteken a Vígsházban vendégszereplő berlini művészek. A Deutsches Theater társulatának minden eddigi előadását művészi szempontból gyanánt fogadta a közönség és a vendégjáték épp oly előkelő színvonalon, mint változatos sorozatának méltó folytatása a *Magános emberek* című dráma, amely a modern német literatura egyik legkiválóbb terméke. A berlini társulat színe-java lép tel a darabban. A szereposztás a következő: Káthe — Lehmann Elsa, Bookeratné — Poellnitz Lujza, Anna — Friesch Irén, Johannes — Sauer, Bookerat — Hoimeister.

** **Kin-Fu.** A Népszínházban ma este szufolt ház előtt adták *Márkus Géza és Farago Jenő Kin-Fu* című kínai darabját. Az érdekes és színes jelenetek, a színpadi hatások tetszettek a közönségnek és a szereplőket zajoson tapsolták. A darabot az igazgató-ság a jövő hét három estéjére tűzte ki.

** **Operaelőadás a Telefon Hírműködésben.** A M. Kir. Operaházban ma este *Weber* rég nem halott regényes operája a *Búcsú vadász* kerül előadásra. A Telefon Hírműködés előzetesnek szövegeztetésére az operaház az előadását közvetíteni fogja, úgy, hogy az előzők abban a kényelmes helyzetben lesznek, hogy ki sem mozdulva a kellemes otthonból végighallgathatják az opera előadást. Az opera közvetítése után a legújabb híreket olvastatja fel a beszélőszó, majd annak bevezetővel 11 óráig még cigitnyozna tessz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elite- és Emke-kávéházból közvetít a Telefon Hírműködés.

MŰVÉSZET.

□ **Műkiállítás.** A budapesti orvosszövetség védnöksége mellett jövő őszszel a Műosarokban megtartandó magántulajdonban lévő műkiállítás előmunkálatai bevezetést nyertek a hölgyszövetség mai értekezletével, amelyen *Ketty* Károlyné elnököl. A kiállítás mind kulturális, mind művészeti tekintetben magas színvonalon áll. A kiállított között a király, a székesfehérvári és az egyetem, az Andrássy, Károlyi, Csekonics grótok, Bubics püspök, Szivák, Horánszky képviselők, műbarát-világunk előkelőségei remek művészeti alkotásokkal foglaltak helyet. A rendezőség azon fáradozott, hogy a régi remek alkotásokkal egyúttal a hazai mesterek színe-java különösen eddig még ki nem állított képek legyenek közszemlére bocsátva. A hölgyszövetség az övezvények és árvek szeptember 15-én a sétatáncosoktól várja. Belépődíj egy korona lesz. A műkiállítás szeptember 15-től október 25-ig tartani.

SPORT.

* **Korékpárverseny.** Az Olympia Sport Egyesület folyó hó 15-iki, vasárnap nemzetközi korékpárversenye iránt nagy az érdeklődés. A pályán erősen folyik a training. A verseny föltötte érdekes számának ígérkezik a szecessziós-verseny, főelőnyvel minden fajta gépeknek, amelyre már eddig egy triplet, négy tandempár és 18 egyeségversenyző nevezett.

* **Alagi lövésverseny.** Lövésversenyről lévén szó, természetesen dolog, hogy esett. Amikor az egyes futamok véget értek, előlított az eső is, de amint a lovak elindultak, megereedt a zápor és amint a lezajlott tavaszi versenyeken már megszokhatta a közönség, a lovasok szerencsének érezték be tele piszokkal és sárral. De a közönséget se vihar, se eső, se szél nem riasztja vissza *Alag*ról s a tribünök ma is szépen megfellek. Megjegyzések a mély pálya dacára sem voltak s a iavorok csaknem rendre bejöttek. Az utolsó versenyben titkos tip volt *Menykő*, de nem ütött be.

A versenyek részletes eredménye:

I. **Megnyitó handikap.** Díj 1200 korona. Távoltság 1600 méter. Báró Coudenhove K. **Hogy-volta** (Szentkereszti) első. Boka (Szemere) második. Raking (Horti) harmadik. Azután: Berta, Fuss, Fakai, Takun, Tambetvár, Hajas, Moki. Totalizátor: 10:70. Helyrefoadások: I. 50:122. II. 50:80. III. 50:140.

II. **Élőadók versenye.** Díj 1000 korona. Távoltság 1200 méter. Jon százados **Divonneje** (Szentkereszti) első. Cuncetor (Brooke) második, G. aucopis (Hagenkreszti) harmadik. Azután: Aranybaba, Erköcs, Diving-Bell, Ellatidor, Ladysmith, Laboda. Totalizátor: 10:36. Helyrefoadások: I. 50:76. II. 50:68. III. 50:78.

III. **Üpésti akadályverseny.** Díj 1600 korona. Távoltság 4000 méter. Bravik P. **Nyaktasa** (Machan) első, Berigue (Féjes) második, azután Clio, Capudan Pascha, Kouar. Totalizátor: 10:19. Helyrefoadások: I. 50:78. II. 50:276.

IV. **Terebes gátverseny.** Díj 1500 korona. Távoltság 2400 méter. Liphthy B. **Sz-lexe** (Szemere) első, Hamlet (Horthy) második, Anita (Krause) harmadik, azután Biri Spitzbub, Sötét, Praterstern. Totalizátor: 10:31. Helyrefoadások: I. 50:64. II. 50:70. III. 50:68.

V. **Kétővekes eladóversenye.** Díj 1200 korona. Távoltság 1000 méter. Pejacsevich A. **Jellsavaja** (Maino) első, Alte Wiess (Neuman) második, Ambrocaton (Máli) harmadik, azután: Boite à fars, Frater, Bummerlin, Alpenrose, Va banque, Maod, Vakmerő, Abzug, Üstökös. Totalizátor: 10:28. Helyrefoadások: I. 50:70. II. 50:122. III. 50:272.

VI. **Vai-díj.** Díj 1200 korona. Távoltság 2000 korona. Heintschl föhadnagy **Tostja** (Pejacsevich) első, Boka (Brooke) második, Fülés (Kendefly) harmadik, azután: Wawel, Merész II., Nagyságos, Menykő, Zsupánka. Totalizátor: 10:65.

TÖRVÉNSZÉK.

§§ **Az ó-budai gazdák fosztogatója.** Pár nappal ezelőtt történt, hogy az ó-budai föld- és szőlőművesek egyesületének elnökét, leófalvi Gyárfás Sándor fővárosi bizottsági tagot a rendőrség sikkasztás miatt letartóztatta. Gyárfás azzal védekezik, hogy ő az egyesület vezetéséről már rége beadta a földművelésügyi minisztériumhoz elszámolását, amelyet azonban még nem is tárgyaltak. A letartóztatást ellen a minisztérium három vádpontot terjesztett elő. Első sorban azt, hogy a kezelési költségeket elikkasztotta, másodsorban, hogy a minisztérium által szállított szénkéngszámlákban hiány van, s végül hogy Gyárfás a szénkénges hordókat jogtalanul elvesztette. Gyárfás Pusozaru vizsgálóbíró előtt a kezelési költségekre nézve azt adta elő, hogy a minisztériummal úgy egyezett meg, hogy évi általános összegért ellátta az egyesület vezetésének kötelességét s így ő viselte az egyesület összes kiadásait. Ezért aztán ő kapta meg a minisztérium által az egyesületnek kintalányozott kezelési költségeket. A szénkéng hiányt azzal indokolja Gyárfás, hogy az elpárolgott s így ezért — mivel a szénkéng illó

anyag, ő felelősséggel nem tartozik. A hordó hiány meg ugy keletkezett, hogy akárhány esetben maga a minisztérium küldött szénkénget hordóknak a megrendelő gazdának. Ezekről a szállításokról neki tudomása nem lehetett s így a hordók visszaszerzése iránt nem intézkedhetett. A vizsgálóbíró az előzetes fogvatartást tudvalevőleg azzal indokolta meg, hogy ezt a kiszabandó büntetés nagysága teszi szükségessé. A vizsgálóbíró ezen végzését a törvényszék vádatánácsa is jóváhagyta. Gyárfás a vádatánács határozata ellen a táblához folyamodott szabadlábra helyezése érdekében.

§§ **A telefon tolvaja.** A modern technika minden vívmányát szálba vette *Városi* József, mikor tolvaj-pályájának megállapította a munkarendjét. Meggondolta, hogy a telefontörvénnyel a hangot közvetíti, de magában is érték és kieszel a módját, miképpen juthat mennél több dróthoz. A svábhgyi vezetékét zsinnyal lehuza és így jó csomó dróthoz jutott, amelyet azután eladott. Ezt a műveletet mindaddig folytatta, amik rajtakapták. A bíróság előtt azokkal együtt állt, akik a lopott drótot tőle megvették. A telefon tolvaját a törvényszék *hét hónapi fogságra* ítélte el. *Kaufmann* Dávidot, aki állítólag tudott a drót multjáról s mégis megvette, dr. *Waisz* Sándor védelme után *tízemégnapi fogságra* ítélték. *Zobics* András Csokvas-kereskedőt, akinek a *vételnél való jóhiszeműséget* bizonyította védője, dr. *Hajdu* Viktor, csak *négy korona pénzbírságra* ítélte a törvényszék. Az ügyész az ítélet súlyosbításáért fölbebezt.

TÁVIRATOK.

Bukarest, június 12. *Fonton* orosz követ, a balkáni szlav propaganda vezére, nemsokára elhagyja állomását. Egyik verzió szerint nyugdíjba megy, a másik szerint a külügyminisztériumba osztják be.

Porozok és lengyelek.

Köln, június 12. A *Volkszeitung* közli, hogy a poseni lengyel nemesség az utóbbi napokban ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a *császár látogatása alkalmával csak azok a lengyel nemesegek* fognak a tartományi fővárosban megjelenni, akik *udvari méltóságot, vagy hivatali töltenek* be.

Berlin, június 12. A porosz *urakkáza* ma tárgyalta a lengyel javaslatot. *Koscielski* azt mondja, hogy senki sem mondja ki nyíltan, hogy a lengyelek tetőtől-talpig sebekkel és ütésekkel vannak borítva. A javaslatot a *Humbert-féle szédelőgére* emlékezteti, mert csak egységes éhségtől csillapítja.

Gróf *Bulow* miniszterelnök kifejti azokat a szempontokat, amelyek az állami kormányok a vegyesnyelvű tartományokban követett politikájára nézve irányadók. Minden hipnotizáló meserkedésről — ugymond — tartózkodni fogok. A porosz államkötelékben ezek a más nyelvű elemek oly kulturát sajtítottak el, mely előttük azelőtt ismeretlen volt és melyet saját erejükől aligha értek volna el. Mi megadtuk a teljes polgárfogott is ezeknek az idegen nyelvű elemeknek. Megadtunk nekik minden alkotmányos jogot, melyet a többi orosz alattvalók élveznek. *Nem adhatunk a másnyelvű elemeknek, idegen nemzetiségűeknek autonómiát.* (Helyeslés.) Mert a porosz állam egységes állam és német állam. Történeti hivatása az, hogy mindenütt oltalmazza és fejlessze a németiséget. *Centriugális irányzatokat nem engedünk meg és federatív alakulatok számára, melyeket talán Koscielski óhaj, nálunk nincs ter.* (Helyeslés.) Tagadhatatlan, hogy a *nagylengyel agitáció, fenyegeti a németiséget és a német nyelvet*, még pedig hevesebben és keserűbben, mint régóta, hogy egy önálló lengyel birodalom helyreállítását nyíltabban mint régóta tolja előtérbe (Ugy van!) és ez az, ami ezt a kérdést nézetem szerint *belpolitikánk egyik legfontosabb kérdésévé*, valóságosan a porosz monarchia sorsává és kérdésévé teszi. Uraim, ha ily törekvések ellen védekezünk, ha ily agitációval szemben megvédjük birtokunkat, ugy egyszerűen *kötelességünket teljesítjük*. A királyi államkormány kötelessége oly törekvésekkel szemben, melyek a porosz állam erős szerkezetébe éket akarnak verni, hogy megtegye mindazokat az intézkedéseket, melyek szükségesek, ne quid detrimenti capiat republica és ez intézkedések egyik lánca az a ma előterjesztett törvényjavaslat is. Franciaország élag gázdák, hogy megfizesse dicsőségét. Német ember nem beszél így. Hanem hogy megvédjük német földművelőket, német parasztainkat Keleten, erre mindig feltesznek a szükséges eszközeink. Eszünkben sinos, hogy lengyel polgártársainkat kiűzzük hazájukból. Eszünkbe sinos, hogy elraboljuk nyelvüket vagy vallásukat, sőt reméljük, hogy ama jótémények hálás elismeréseként, melyekben a porosz királyok uralma immár másfél évszázad óta a keleti tartományokat részesítette, *lengyel polgártársaink idővel teljes meggyőződésből*

jó és lojalis porozokká és németekké válnak. De nem tűrhetjük, hogy kereskedőinket és iparosainkat a Kelet kis városaiban a tulerejű lengyel verseny tulszárnyalja és a bojkott segítségével gazdasági existenciájukban tönkretelge. Nem nézhetjük nyugodtan, hogy a lengyel elemek tervszerű fokozatos bevonnávként előbb egészen vagy tulnyomólag német községekben német parasztunkat gyöngye gazdasági helyzetének ügyes kibaszásával kiszorítsák. Nem hiszem, hogy Koscielski urnak egyhamar megszerezsem azt az örömet, hogy előtte meghatárolok arról a helyről. De biztosíthatom őt, hogy akárki jöjjön a helyemre, a nagylengyel agitációval szemben nem fogja lenni a fegyvert, míg az a maga részről is le nem tette a fegyvert, míg az összes lengyel alattvalók a poroz állammal szemben a teljes lojalitás alapjára nem heizykednek. (Tetszés) Végül a javaslatot gróf Hatzelet indítványához képest 16 tagu bizottsághoz utaltották. A legközelebbi ülés holnap lesz.

A francia képviselőházól.

Páris, június 12. A képviselőház ma nagyon látogatott volt. *Bussiere* (radikális) a *hormány általános politikájáról* interpellál. Reméli, hogy a mostani kormány ugyanoly szilárdasággal fog tanusítani a köztársaság védelmében, mint elődje. *Jaurès* kijelenti, hogy a szocialisták többségükben együtt fognak működni a demokratikus és köztársasági munkában. A kormány programja ényegében kielégítőnek látszik. A szocialisták elfogadják a két éves katonai szolgálati időt abban a várakozásban, hogy miliciák alkotásához fognak látni. Kívánja a brüsszeli cukorconvenció elfogadását és azt tartja, hogy e reformot, mihelyt elfogadják, más reformok fogják követni. A nemzetközi proletariátus a legerősebb békegarancia. Franciaország leadta, hogy megragadja a dicsőséges iniciatívát a letegyverzésre. Az elzász-lotharingiai kérdés ennek nem lehet akadály. (Közbeiktatások jobbról.) A *francia-orosz szövetség*, melytől a hazafiak egykor a revindikációt remélték, a valóságban a *tegerősebb eszközre* lett a *statusquo fenntartásának.* (Mozgás különböző padokon.)

Bourgeois elnök kéri a szónokot, hogy ne sértse kollegáinak hazafias és szent érzelmét.

Jaurès továbbá azt mondja, hogy a leszerelést a legjobb eszköznek tartja a szocialis reformok biztosítására. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Sembat hibáztatja a kormányt, hogy nem követeli az egyház és állam szétválasztását.

A pestis.

Dunkerque, június 12. Az Indióból ideérkezett *City of Perth* gőzösön két ember budapestiben meghalt. Azonkívül még két pestis-eset fordult elő a hajón.

Athén, június 12. A Konstantinápolyból jövő *Cambodge* gőzösön, mely a pierusi kikötőt érintette, egy *gyanus megbetegedést* konstátáltak. A hajó, melyet a görög hatóságok nem eresztettek be a kikötőbe, folytatta útját Marseille felé.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, június 12. Az osztrák iparosok központi szövetsége a társesületkehez kéréveletet intézett a *magyarországi bizományi raktárak megadóztatása* tárgyában és felszólítja az egyesületeket, hogy kísérik figyelemmel, vajjon a magyar hatóságok nem szegik-e meg e részben a törvényes rendelkezéseket. Figyelmezteli továbbá a központi szövetség a társesületeket, hogy e kérdésben a pénzügyminisztérium nem rendelkezik a szükséges adatokkal, azért jelenték be a sérelmes eseteket.

New-York, június 12. (Törvényössze.) *Zárlat.* *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.7/16 (9.7/16). *Juniusra* 9.95 (9.92). *Szeptemberre* 10.13 (10.13). *New-Orleansban* helyben 9.9/16 (9.9/16). — *Petroleum:* *Stand white New-Yorkban* 7.40 (7.40). *Stand white Philadelphiában* 7.85 (7.85). *Raffined in Cases* 8.50 (8.50). *Credit Balances at Oil City* 1.20 (1.20). — *Zsír:* *Western steam* 10.70 (10.70). *Rohe & Brothers* 10.90 (10.90). — *Tengeri irányzata engedő.* — *Juniusra* —. — (—). — *Juliusra* 67.7/8 (67.7/8). — *Szeptemberre* 68.7/8 (68.7/8). *Buza irányzata engedő.* — *Piros ősz helyben* 79.7/8 (79.7/8). *Juniusra* —. — (—). *Juliusra* 78.7/8 (78.7/8). — *Szept-re* 76. — (75.7/8). *Dec-re* 77.7/8 (77.7/8). *Gabona szállítási díja Liverpoolba* 1.7/8 (1.7/8). — *Kávé:* *fair Rio T.* sz. 5.7/8 (5.7/8). *Juniusra* 4.75 (4.80). *Szeptemberre* 4.90 (4.95). — *Liszt:* *Spring Wheat clear* 2.95 (2.95). — *Cukor:* 3. — (3. —). — *Őz:* 29.95 (29.75). — *Rés:* 12.42—12.62. (12.7/4—12.60). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, június 12. (Törvényössze.) *Zárlat.* *Buza irányzata engedő.* — *Májusra* 71.7/8 (71.7/8). — *Juliusra* 72. — (71.7/8). — *Tengeri irányzata engedő.* — *Szept-re* 58.7/8 (58.7/8). — *Zsír:* *Juniusra* 10.30 (10.30). — *Szept-re* 10.32 (10.35). — *Scalonna short clear* 10.80 (10.80). — *Sertésus:* *Juliusra* 17.60 (17.70). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Nyilttér.

Mohai ÁGNES-Forrás

hazánk legrészelegyesebb természetes savanyúvize. Tiszta, kellemes asztali víz s a Budapest főváros részére való külön háztartási töltés olcsóbb a szódavíznel s jobb minden mesterségesen készített szénsavval telített víznél. 1^o/₁₀ lit. palack 36 fillér, üres palack visszavételi ára 8 fillér.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben.
Főraktár: EDESKUTY L. Budapestben,
 or. és kir. udvári szállító,
ásványvíz-nagykereskedő.

(Az ó rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem fogja tudni senki!

Nem fogja tudni senki,
 A dal titokba' zengi,
 Szellő titokba' sugja,
 Elrejtí béke zugja:
 Oh, csak szeress!

Nagy tenger ez a város,
 Nagy erdő, esthomályos,
 Mint a hab, elsikamlunk,
 Mint özpár, eliramunk:
 Oh, csak szeress!

Ne kérdezd a világot!
 Kérdezd csak a virágot,
 A madarat, a szelőt,
 A lomb hűsén enyélget —
 És úgy szeress!

Bárhova rejteznék el
 Forrongó, hő szívünkkel,
 Miénk marad e ritka
 Boldogság néma titka:
 Szeress! szeress!

Zempléni Árpád.

† **Mescal.** Mi a mescal? Ez a legújabb kábítószert, amely az opium és a hasis hatását messi, szinte hihetetlenül felemulja. A *Journal des Débats* Henry de Variigny tollából szenzációs cikkeket közöl erről a gyönyörűségeit szerző csudáról és pedig James Morney híres angol orvos és Havelock Ellis hírneves tudós tapasztalatai nyomán. A mescal egy retek nagyságú kaktusz-faj és Mexikóban tenyészik. Különböző indián törzsek ezt a növényt Istenként dicsőítik és ez érzelmükben a derék misszionáriusok nem tudják őket megzavarni. Szombaton este az indiánusok tüzet gyujtanak és azt körülük. A törzslőnök mindegyiküknek ad egy mescalt, amelyet ősszerűnek. Aztán kábultan hátradőlnek és másnap délig fel sem ébrednek az általa okozott gyönyörű álmokból, amelyeket aztán Istenüknek köszönnek.

A hatást Havelock Ellis saját magán is kipróbálta. Háromszor evett mescalt és mindig a legokozottabb gyönyörűket élvezte. Eloszában is általános jó érzést kelt. Minden tárgy széles aranyezűben jelenik meg vörös és zöld arabeszkkel. A valóság mihamar teljesen megszűnik és a legosádásabb fantasztikus benyomások lépnek helyébe.

— Elsőben — írja Havelock — soha nem is képzeltem annyiszor látok és mesés kincset. Majd azt hiszem, hogy tévedtem, mert diadalmas szépségű erdőben vagyok, melynek pompázó virágai között ezerszínű pillangók szerelmelesen kergeti egymást.

Másnap reggel semmi rossz utóhatás. Se fáradtság, se ifjóság és a gyomornak pompás a kondíciója. A szer egyébként mindenkire másként hat. Egy fiatal művész kábult álomban páratlan víziókban gyönyörködött, messze tengereket, hullámos vizeket látott...

† **Severo álma.** Az egekől lehullott s halálra zúdított légbajcsnak. Severonak az özevgye Délamerikába költözött a katasztrófia után s még a hajón beszélgetett vele egy hirlaptudósító. Az özevgye mély gyászban ült a Bresl hajó fedélzetén, körülötte négy gyermeke játszadozott. A hirlaptudósítóknak elmondta azt a véleményét, hogy a katasztrófiát Sachet mulasztása okozta, aki túlságosan megolajozta a motort, hogy könnyebben működjék. Ettől gyuladt meg a ballon. Az özevgye azután nagyon dicsérette a Pax

szekeretét s aztán a következő érdekes dolgot mondotta el:

— A szerencsétlenség előtt való estén az uramnak nyugtalan álma volt. Azt álmodta, hogy egy temető felett van a Paxon s a nyitott sírokból karok nyultak feléje. A halottak között ráismert az édesanyjára is. Ez az álom mély hatással volt rá s az volt az érzése, hogy szerencsétlenség fogja érni. És milyen borzasztóan teljesedett álma és éppen a Monte Parnasse temető felett történt a katasztrófia.

† **Jelentés az élve boncolásról.** Angolországban nagy felügyeletet gyakorolnak a vivizekció felett s a belügyminisztérium évenként jelentést ad ki erről a tárgyról. A legutóbbi ilyen jelentésből kitűnik hogy tavaly Angolországban és Skóciában 11.645 esetben végeztek élveboncolást állatokon. Az előző évben nyolcszázalékkal kevesebb volt az esetek száma. Mindössze 257 ember kapott tavaly engedélyt az ilyen kísérletekre és azok közül is csak ötvenhatsan éltek az engedélyvel. A jelentés szerint minden esetben gondosan ügyeltek arra, hogy a kísérletek antiszeptikus kezeléssel és úgy történjenek, hogy fájdalom ne okozzanak. Mihelyt az óvintézkedések nem sikerültek az állatot rögtön megölték, hogy fájdalom ne szenvedjen. Fontos szerkeket, még agyrészleteket is eltávolítottak anélkül, hogy fájdalmat okoztak volna. Ha pedig nem attárták el az állatokat, akkor legelőbb csak beoltásokat végeztek rájuk, vagy ocsélyi mennyiségű vért szedtek belőlük, vizsgálat végett. A beoltások legnagyobb részénél negatív volt az eredmény, úgy, hogy a kísérletek éppenséggel nem voltak fájdalmasak. Sok kísérletezést egyenlen a hatóságok utasítására végeztek, hogy a közegészségügyre vonatkozó fontos kérdéseket döntsenek el. A kísérletezéseknél leginkább tengeri nyulat, kutyát, borjút, tehenet, kecskét, egeret használtak.

† **A német irodalom pénzértéke.** Dr. Roquette göttingiai könyvtáros megállapította, hogy milyen gyarapodást mutatnak a német irodalmi termékek pénzértékre nézve. E szerint még 1870-ben, amikor harminecer márká volt a német irodalmi termékek bolti ára, 1900-ban pedig már 106,000 márká. Szóval több mint háromszoros a gyarapodás harminc év alatt.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Oztrák Magyar Bank. A jegybank ötánafosa június 23-án teljes ülést tart, amelyen a júliusi szelvény beváltása ügyében is fog határozatot hozni. Az alapszabályok értelmében július elsején a teljesen befizetett részvényőke után két százalékos osztalék fizetendő ki. Miatán azonban az év első felében az eredmény a kétszázalékos jövedelmezőségnek jóval mögötte maradt, a júliusi szelvény kifizetéséhez szükséges összeget ezáltal alkalmasint a tartalékalapból fogják leedezni. Dr. Bilinsky bankkormányzó és Pranger vezértitkár a jövő héten érkeznek haza s akkor az üzetvezetőség ezt a kérdést is behatóan fogja megvitatni.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik június 11-iki kölettel: A mai értéktőzsdén élénkebb volt a forgalom, mint az utolsó napokban. Ezt annak tulajdonították, hogy a Mr. Gates-téle spekuláns csoport ismét megkezdte akcióját. A földmívelésügyi minisztérium havi jelentése a vetések állásáról családást okozott a gabonatorzsdén, az értéktőzsde pedig nem törődött vele, ellenben a spekulációnak az a reménye, hogy a közszémbányászok sztrájkja nemsokára véget ér, kedvező hatást tett a tőzsdére, úgy hogy az árfolyamok megszilárdultak és mind javultak. Részvényforgalom 380.000 darab.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-
 téri vásári pénztár részvénységársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 782 darab, magyar tehén 457 darab, szerbiai ökrök — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökrök — drb, éves tehén 57 drb, bivaly 58 drb, bika 65 darab, összesen 1420 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 4 darab, fejős tehén 205 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-tól 67.— K-ig, kivételesen —.— K., 100 kilonként 67 sulyban, középminőségű 52.— K-tól 60.— K-ig, silányabb minőségű 46.— K-tól 50.— K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 50.— K-ig, kivételesen —.— K-ig, silányabb minőségű 44 K-tól 48 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-tól 72.— K-ig, kivételesen 76 K-ig, középminőségű 52 K-tól 60.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 60 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőség — K-tól —.— K-ig, kivételesen —.— K-ig, silányabb minőség —.— K-tól —.— K-ig. Bika jobb minőségű 54 K-tól 68.— K-ig, kivételesen —.— K-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól 52.— K-ig. Bivaly 84 K-tól 44 K-ig, kivételesen

—.— K-ig. Magyar tehén 42.— K-tól 54.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Tarka tehén 44.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Mind 100 kilonként 60 sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű —.— K-tól —.— K-ig métermészánkint, kivételesen —.— K-tól 710.—.— K-ig páronkint, közép minőségű —.— K-tól —.— K-ig 100 kilonként —.— K-tól —.— K-ig páronkint, silányabb minőség —.— K-tól —.— K-ig 100 kilonként, —.— K-tól —.— K-ig páronkint. Hizalmi való ökrök fehér — kg.-kint —.— K-tól —.— K-ig. Fejőstehén keresztzetű színes 180 K-tól 284 K-ig darabonkint, bonyhádi faj 220 K-tól 320 K-ig darabonkint, kivételesen —.— K-tól —.— K-ig. Igás bivaly —.— K-tól —.— K-ig páronkint. Vágómarhából a felhajtás 400 darabbal kisebb volt a mulhetinél, az árak 2.— koronával métermészánkint emelkedtek, öreg goromba mustraökrök árai ellenben változatlanul maradtak. A hétéfi konzummarhavásáron körülbelül 400 darabbal több szerb marha állott mint az előző héten, miért is azok 3—4 koronával olcsóbban keltek el s 237 darab eladatlanul maradt. E 237 darab szerb marha még a hétéfi konzumvásáron lesznek eladva, az újonnan érkezettek pedig már a csütörtöki szabadvásáron, miután a forgalom Ausztria-Magyarország részére ismét megnyílt, valamint Csehszlovák részére is, miáltal a vásár ismét nagyobb lendületet fog nyerni. A fejőstehén-üzlet változatlan.

Borjувásár. 1902. évi június hó 12-én. (A budapesti marhavásár-
 téri vásár-pénztár részvény-
 társaság-tól.) Felhajtás: Beltölí élő borjú 1260 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db, növendékmarha 63 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab, Arjegyzések. — Beltölí élő borjú I. rendű 72—84 l.-ig, kivételesen 92 —, II. rendű élő borjúkért 60—70 l.-ig, 1 kilonként, leölt borjú I. r. — l.-ig, II. r. — l.-tól — l.-ig, kivét. l. kilonként levonas nélkül. Rugott borjúkért 52—58 l.-ig. Növendékmarha — l.-tól — l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű 50—54 l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 kilonként. Bárány élő — k., leölt bárány — k. kivételesen ár — k-ig páronkint. — Elsőrendű borjúk árai szilárdan maradtak, gyöngye minőségek csak nyomott árakon értékesíthetők.

Közvágóhídi sertésvásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet 352 darab. Erkezett 477 darab. Összesen 829 darab. Eladtak 652 darabot. Maradt 177 darab. Mai árak: Öreg elsőrendű sertés: — korona, másodrendű — korona, silány 70—74 korona. Fiatal nehéz 88—92 korona, középsúlyú 80—88 korona, könnyű 72—84 korona. Husstérts könnyű 68—74 korona. Süldő — korona 100 kilogrammonként elsőszuliban, minden levonas nélkül.

Bécsi juhvásár. Június 12. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Felhajtattott 703 darab. Gyöngye részvétel mellett a forgalom lanyha. Árak klgimkt: Kivitelí juh 46.—52 fillér, kiv. — fillér. Anyajuh — korona páronkint. A juhok legnagyobb része Párisba kerül.

Bécsi szarómarhavásár. Június 12. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra elhozottak: 4462 darab borjút, 2179 darab 62 sertést, 1465 darab levágot sertést, 245 darab levágot juhót, 193 darab bárányt.

A vásár lanyha, az árak 2—4 fillérral estek. **Eladási árak:** Levágot borjú 72 — 92 fill., elsőrendű 94—110 fillér, legeleje 112—120 fillér, élő borjú 54—104 fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 84—104 fillér, kivételesen — fillér, levágot nehéz sertés 100—108 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 100—112 fillér elsőrendű süldő — l., élő juh — l., levágot juh 54—80 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—24 korona, páronként.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, június 12.

Szilárd iránzat és jó vételkedy mellett 39,000 métermássa buza került forgalomba 10 fillérral magasabb árakon. Finomabb minőségű árúért 15 fillérral nagyobb árakat fizettek.

Tengerit és rozsof 5 fillérral magasabb áron jegyezték.

Más gabonaművekben szilárdan tartott volt az iránzat.

Eladattok:
Buza. Tiszavideki: 1000 mm. 79.5 k. 10 K. 07¹/₂ l., 600 mm. 79.5 k. 9 K. 85 l., 460 mm. 79.5 k. 9 K. 85 l., 1500 mm. 79.5 k. 10 K. 02¹/₂ l., 100 mm. 78.5 k. 9 K. 90 l., 500 mm. 78 k. 9 K. 87¹/₂ l., 100 mm. 78 k. 9 K. 87¹/₂ l., 280 mm. 74.5 k. 9 K. 50 l., 70 mm. 76 k. 9 K. 60 l.
Pestmegyevidéki: 300 mm. 78 k. 9 K. 75 l., 300 mm. 77 k. 9 K. 75 l., 200 mm. 77.5 k. 9 K. 70 l., 100 mm. 77 k. 9 K. 80 l., 600 mm. 77.5 k. 9 K. 75 l.
Bánági: 100 mm. 78 k. 9 K. 65 l.
Bácskai: 200 mm. 74 k. 9 K. 50 l., 200 mm. 75.5 k. 9 K. 70 l.
Török-Bécsi: 440 mm. 76.8 k. 9 K. 65 l.
Raktárúru: 1400 mm. 76.2 k. 9 K. 55 l., 2500 mm. 76.2 k. 9 K. 50 l., 1700 mm. 76 k. 9 K. 45 l., 2400 mm. 76.5 k. 9 K. 45 l., 1200 mm. 76 k. 9 K. 40 l., 3800 mm. 76 k. 9 K. 45 l.

Mind három hónapra.
Uj buza. Pestmegyevidéki: 1000 mm. 78 k. 8 K. 62¹/₂ l. augusztus 10-iki szállítással.
Zab: 100 mm. 7 K. 40 l., 100 mm. 7 K. 85 l., 100 mm. 7 K. 30 l., 100 mm. 7 K. 25 l., 100 mm. 7 K. 20 l.
Készpénzfizetés mellett.
 A készúru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'B u z a', 'Kilós', and 'Kilógr.' showing prices for various goods like flour and oil.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' with columns for 'Kilós', 'Kilógr.', and 'Kilógr.' showing prices for other grain types.

A határidőszét folyamán a következő költségek történtek: Októberi buza 1902. 8.06-8.12-8.07-8.10-8.07...

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Októberi buza 1902. 8.07-8.08...

Déltant fél 5 órák zárul: Buza októberre 1902. 8.07-8.08, Októberi rozs 1902. 6.69-6.71...

A budapesti értéktőzsde.

A tőzsde forgalma úgy az elő-, mint a déli tőzsdén rendkívül csekély maradt; ennek megfelelően az árfolyamok ingadozásai szintén jelentéktelenek voltak.

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 690.—690.75. Jelzálogbank részvény 467.50 korona. Államvasuti részvény 704.—704.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.—92.50 százalék. Magyar hitelbank részvény 710.—710.50. Osztrák hitelrészvény 689.25-690.25. Rimamurányi vasmű részvény 518.50-519.50. Adria hajózási részvény 435.—439.—.

A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 689.25, Magyar hitelrészvény 709.50, Rimamurányi vasműrészvény 519.—, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 704.—, Kőzuti vasut 615.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.—korona, vörös aprószemű 35.—40.—korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánági — korona, középszemű 42.—46.—korona, nagyszemű 48.—52.—korona. Disznózsír: budapesti 65.—65.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszenzártott vidéki — korona. városi 4 darabos 55.—55.50 korona, 8 darabos 57.—57.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, azonnalszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilvai: slávniai — korona, szerbiai — korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonafőzsde.

Bécs, június 12 (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Az esős idő szinte már hátrányos, mert némely vidékről a rozsda terjedését jelentik. A kül-földről nem jött direktíva, a forgalom kezdetén az

eső miatt élénk kereslet mutatkozott. Buza május-júniusi 9.66-9.70 K. elérte a legmagasabb árfolyamot e héten s 9 fillérrel emelkedett, csi buza kezdetben szerzett javulását elvesztette, de zárlatkor 6 fillérnyi előnyben maradt. Buza őszre 8.33-8.36, rozs május-júniusi 7.55, rozs őszre 7.05-7.03, zab május-júniusi 7.36-7.33, tengeri június-augusztus 5.47-5.45 korona. Zárlatok: Buza május-júniusi 9.72-9.70, zab május-júniusi 7.31 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előadásán a politikai helyzettel összefüggésben gyöngye volt a hangulat.

A déli tőzsdén csöndes volt a forgalom. Hitel- és államvasuti részvények iránt gyöngye volt az érdeklődés. Zárlat kedvezlen.

Bécs, június 12. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 120.70, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 163.25, Magyar vasuti kölcsön ezútszben 100.—, Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.30, Magyar leszámító- és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasműrészvény 510.50, Magyar koronajáradék 97.85, 4%-os Magyar földterem. kötvény 97.70, Magyar hitelbank részvény 709.—, Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegye 27.—, Kassa-oderbergi vasút részvény —, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar 127.5.

Bécs, június 12. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjáradék 101.65, 4%-os osztr. aranyjáradék 120.95, 13%-os sorsjegye 153.15, Osztrák hitelrészvény 439.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankgyűlésület 455.50, Osztrák-magyar bank 159.8, Déli vasút 72.50, Dunagőzhajózási részvény 901.—, Dohányrészvény 293.—, Császári és királyi arany 11.30, Német bankváltók 117.32, 4%-os erd. járadék 101.50, Osztrák koronajáradék 97.70, 1864-iki sorsjegye 22.—, Osztrák hitelintézeti részvény 289.50, Unionbank 452.50, Osztrák Länderbank 425.—, Osztrák-magyar államvasut 703.50, Elbavölgyi vasut 451.50, Alpeji bányarészvény 405.50, 20 frank. arany 19.07, Londoni váltóár 240.35 Bécsi Tramway Litt B. —, Bécsi Tramway Litt A. 284.—, Liptó kök 395.—, Kedvtelen.

Bécs, június 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déltudai magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 689.50, Magyar hitelrészvény 709.50, Angol-Osztrák bank 279.—, Bécs: bankgyűlésület 457.—, Union bank 543.—, Länderbank 425.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 703.75, Déli vasut 72.25, Elbavölgyi vasut 452.—, Eszaki-nyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 294.—, Rimamurányi vasut 520.—, Alpeji bányarészvény 415.50, Májusi járadék 101.65 Magyar korona járadék 97.85, Török sorsjegye 108.25, Német birodalmi mártia 117.23.—, Napoleon'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 12. (Tőzsdéi tudósítás.) A tegnapi külföldi tőzsdékről szóló jelentések nem élénkítették fel az itteni forgalmat, amiért is a tőzsde kedvezlen volt. Szénrészvények részben magasabban indultak, de szilárdaságuk később nem tudta magát tartani. Vasrészvények gyengébbek. Járadékok közül spanyolok gyöngébbek, vasutak csöndesek. A második órában az árfolyamok kis forgalom mellett nem igen változtak. Magánkamtárb 21/9/0.

Berlin, június 12. (Zárlat.) 4%-os papírjáradék 101.75, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 98.30, Osztrák-magyar államvasut 151.—, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.15, Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.30, Alpeji bányarészvény —, Discouto-Commandit 187.25, Általános villamosságik Edison 186.—, Gelsenkircheni 174.10, Laura-kohó 203.—, 4%-os ezüstjáradék 101.60, 4%-os magyar aranyjáradék 101.75, Osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 18.90, Károlyi Lajos vasut 100.10, Orosz bankjegye 216.10, 4%-os új orosz kölcsön 96.60, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 102.75, Magyar hitelbank —, Dynamit Truist 173.25, Harpen 173.—, Az irányzat csendes.

Berlin, június 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 101.75, Magyar koronajáradék 98.10, Osztrák hitelrészvény 216.20, Osztrák-magyar államvasut 151.10, Déli vasut 18.90, Eszaki-nyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegye középszé 216.10, Buschtchradit —, Orosz bankjegye —, (Ultimo) Lombard —.

Páris, június 12. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 760.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 103.40, Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járadék 101.85, Ottománbank 568.—, 3 1/2%-os francia járadék 102.55, Alpeji bányarészvény —, Déli vasut —, 4%-os magyar aranyjáradék 104.25, Párisi bankrészvény 104.2—, Olasz járadék 103.50, Francia törleszt. járadék 100.90, Osztrák földhitelintézeti részvény —, Török dohányrészvény 323.—, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, június 12. (Zárlat.) 4%-os papírjáradék 101.80, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90, Magyar koronajáradék 98.25, Osztrák-magyar bank 115.—, Déli vasut 19.—, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.07, Bécsi bankgyűlésület 115.70, Villamos részvény 124.—, 3%-os magyar aranykölcsön 98.20, 4%-os ezüstjáradék 101.80, 4%-os magyar aranyjáradék 101.65, Osztrák hitelrészvény 216.70, Osztrák-magyar államvasut 151.10, Eszaki-nyugati vasut 110.30, Bécsi váltóár 85.05, Párisi váltóár 311.05, Uno bank —, Alpeji bányarészvény 206.—, Az irányzat csendes.

Frankfurt, június 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.75, Német bank —, Discouto 187.40, Berolini kereskedelmi bank 159.10, Gelsenkircheni —, Harpeni —, Laura-kohó —, Olasz járadék —, Csendes.

Hamburg, június 12. (Zárlat.) 4%-os ezüstjáradék 101.60, 1860. sorsjegye —, Déli vasut 19.05, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.75, Osztrák hitelrészvény 216.60, Osztrák-magyar államvasut 153.50, Olasz járadék 102.80, 4%-os magyar aranyjáradék 101.75, Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 12. A sertésüzlet irányzata gyöngye. A) Hivati értékek ára: L A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 98-100 fillérig, Oreg közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 105-107 fillérig, Fialat közep

(páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 104-106 fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 290 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, IV. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 104-106 fillérig, Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 102-104 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 100-102 fillérig.

Sertésüzletünk 1902. június 10. napján volt készlet 48,851 darab, 1902. június 11. napján felhajtott 1132 darab, 1902. június 11. napján elszállított 890 darab, 1902. június 12. napjára maradt készletben 47,593 darab.

Napirend.

Naptár. Péntek, június 12. — Római katolikus: Pád. Aural. — Frostenst. Tóbiás. — Görög-ország: (május 31.) Herma. — Zsidó: Síván 6. — Nap kel: 3 óra 47 perccel. — Nyugati: 7 óra 41 perccel. — Hold két: 12 órakor délebb. — Nyugati: 12 óra 41 perccel. — Első negyed 12 óra 54 perccel reggel. A miniszterelnök és belügyminiszter fogad 4 óra 4 órakor. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Nemezei Szalon állandó kiállítás (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 óratól este 7-ig, Belépődíj 50 fillér. Nemezei Múzeum. Régisít. Nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. — Többi térát 1 korona belépődíjjal megtekinthető.

Oroszágos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában nyitva délelőtt 9-1-ig.

Teknőoltvány Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9-1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-1 óráig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2-6-ig.

Szabadalmi levéltár (Érsebtér-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. Múzeum könyvtár délelőtt 9 óratól 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig.

Iparügyi miniszter könyvtára délelőtt 9 óratól 12 óráig és este fél 7-től fél 9 óráig.

A magyar királyi képművészet statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig.

Az új országház kupolacsarnoka és lépcsőháza, délelőtt 9-től este 6 óráig, 1 korona belépődíj mellett.

Mentőegyesület helyiségei Markó- és Sölyom-utak sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.

Egyetemi füvészkert az Üllői-úton délelőtt 7 óratól 12 óráig és d. u. 2 óratól 7 óráig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Vizállás.

Table with columns for names and dates, listing various events and dates.

Advertisement for Dr. Garai Antal, featuring text about medical services and a large portrait of the doctor.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

A hűvös vadász.

Regényes opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Weber K. Mária. Szövegét írta Kind F. Ford. Ormay. Kezdeté 7 1/2 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

Yvette.

Színmű 3 felvonásban, 5 képbén. Írta Guy de Maupassant és Pierre Berton. Ford. Kürthy Emil.

Személyek:

Obardi	Hegyesi	Brochné	Nagy I.
Yvette	Török L.	Markovics	Gál
Servigny	Dezsi	Aubry	Pálfi
Saval	Gyones	Dumonchel	Gabányi
Kalitsinné	Szacsavayné	Dumonchel	Györgyné
Pietraura	Kőrösmeyei	Eulalie	Ligeti
Pietraura	Paulayné	Pommeau	Vizváriné
Don Ramirer	Iványi	Yv	T. Vizvári
Briquetot	Molnár	Félszemű	Rózsahyri

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

A postás flu és a huga.

4 felvonásos bohózat, énekekkel. Írta: Buehbinder Bernát. Magy. színre alkalmazták Sziklai és Farago.

Személyek:

Dr. Csipkés	Hidvéghy	Odroghi Géza	Palásthy
Háró Szilárd	Boross	Szina Imre	Borbély
Vankó Endre	Szilágyi	Faluhó Muki	Sziklai
Almay Mil. a	Marró	Klára, a huga	Sziklai Sz.
Bajkerti Lili	Sziklainé	Székó H.	Mátrai
Merényi Ákos	Delli	Mankóczy S. Iványi	

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

A berlini Deutsches Theater vendégjátéka.

Magános emberek.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

A Vigszínház személyzetének vendégjátéka.

Az örnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron	Fenyvesi	Micha	Gyöző
Labourdette	Hegedűs	Dingois	Vendrey
Fréville	Tanay	Malozel	Szerényi
Champeaux	Góth	Paulette	Varsányi
Moulard	Tapolcai	Héloise	Nikó
Bardinet	Rónaszéki	Dingois	Haraszthy

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

Utazás Délafrikában.

Írta Hopp Ferenc. Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

Keressd a szived.

Eredeti színű 4 felvonásban. Írta Jókai Mór. Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. június hó 13-án.

Gyöngyi Izsó vendégfelléptével.

Házasságunk!

Eredeti énekes bohózat 3 felv. Írta Dr. Guthi Soma. Kezdeté 7 órakor.



Ós-Budavára.

Nyitva esti 6 órától reggeli 4 óráig.

ELITE-ESTÉLY.

A nagy szilárdon a 10 kreol nő szépség. Mes. Andros francia énekt. Los Aquileras spanyol dal- és táncosport. Sehífer a világ legcsinosabb embere és még csak néhány napig

STUART

A fenomenális hölgytanár, valamint a kintinó új juniusi műsor.

Ingyenes légtornaszat

kezdete esti 9 órakor.

Amerikai lovarda. Kifőnök zenekarok. Fontaine lumineuse. Betépdíj 1 korona. Kedvezményes jegyek minden tőssében.

Fővárosi Orfeum

Nagyterem-terem 14.

Élőzetes jelentés

1902. június 17-én, kedden (csak néhány napig) vendégjátéka a berlini

Schall und Rauch

(Intimes Theater)

színházi együttesnek.

Jegy máától váltatható a nappali pénztárnál.

COSMOS

kézi fényképező gép

a legjobb és legalkalmasabb; kapható minden fényképezési cikkek raktárában.

A FŐVÁROSI HIRLAPKIDÓHIVATALI TISZTVISELŐK segítő-egyesülete

1902. évi június hó 20-án, pénteken este 8 órakor tartja

XIII. évi rendes közgyűlést

az Otthon írók és hírlapírók körének helyiségeiben VII. ker., Dohány-utca 76.

Tárgya:

- Elnöki megnyitót.
- Az évi jelentés és a mérleg megvizsgálása és jóváhagyása.
- A jegyző tiszteletdíjának megállapítása.
- Két alelnök, a titkár, 9 igazgatósági tag, 2 igazgatósági póttag, 3 felügyelő-bizottsági tag, 1 felügyelő-bizottsági póttag, jogtanácsos és a jegyző megválasztása.
- Indítványok.

Budapest, 1902. június 11-én.

Sümei Vilmos
titkár.

Rákosi Jenő
elnök.

Dóczy Lajos

Munkái.

A kiváló író művel a modern magyar irodalom legbucsessebb termékei. Minden kötet önálló egész és külön is kapható

DISZKÖTÉSBE.

Csók. Regényes vígjáték	7 kor. — fill.
Goethe Faustja	9 „ „
Szohy Mária Tört. színmű	7 „ 50
Carmela. Kis Murányvár.	7 „ —
Csezőlyök és vázlatok	6 „ —
Vegyes párok. Színmű	6 „ —
Kötemények	6 „ 40
Utolsó szerelm. Vígjáték	6 „ 40
Ellinor királyleány	5 „ —

Megrendelhető:

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

és. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

2325/902. számhoz.

Ajánlati felhívás.

Kereskedelemügyi m. kir. minister ur ó nagyméltóságának folyó évi június hó 5-én 27,149. szám alatt kelt magas rendeletéből ezennel ajánlati felhívás hirdetik a „M. kir. posta és távirtda 1901. évi statisztikája I. és II. részének két külön állít füzet 600—600 példányban való ki-nyomatására, mely kiadvány, vagyis a két füzet együtt mintegy 115 ivre fog terjedni.

Ajánlattevő köteles a szóbanforgó füzeteket a m. kir. országos posta- és távirtdagazdászati hivatalnál (IX. ker., Gyáli-ut 18. sz.) megtekinthető mintával egyező módon s papíron készíteni.

Az egységárak külön-külön feltüntetendők:

- a) a szedésért ivenként,
- b) a nyomtatásért 1000 ivenként,
- c) a füzésért példányonként,
- d) papírárt 1000 ivenként,
- e) a 600—600 példány előállítás ára összesen.

Magyar nyelven szerkesztett, ivenként 1 koronás bélyeggel ellátott és a fentírtak értelmében felszerelt ajánlatok lepecsételve s a borítékon „Ajánlat az 1901. évi posta- és távirtda-statisztika I. és II. részének előállítására” felirással ellátva folyó év június hó 25-ik napjának déli 12 órájáig az országos posta- és távirtdagazdászati hivatal vezetőjénél nyújtandók be, hol azok nyomban nyilvánosan fognak felbontatni és felolvasatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok meghatalmazottjai jelen lehetnek.

Az ajánlatokhoz két iv mintapapírt kell csatolni, melyeknek a gyár viznyomatu védjeggyel kell ellátva lenniük.

Az ajánlatban meg kell nevezni azon hazai papírgyárat, honnan a vállalkozó a papírt beszerzi.

A vállalkozó köteles az ajánlott 600—600 példányon felül még esetleg szükséges példányokra nézve az ajánlatban kitüntetni, hogy 50 példányonként mennyit kíván illetve a kettő áraból mennyit enged.

A füzetek borítékainak nyomása és a boríték-papír ára a füzessel egyben értendő.

A megállapított határidőben beadott ajánlatok vissza nem vehetők.

A feltételeknek egy vagy más irányban meg nem felelő, ugyszintén a záros határidőn túl érkező, vagy táviratilag tett ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

Minden ajánlattevő ajánlatával az ajánlatok feletti határozat meghozataláig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadatik, a szerződés megkötéséig kötelezettségben marad.

A munka odaítélése alkalmával a közszállítási szabályzat VII-ik füzetében foglalt rendelkezések figyelembe vétele mellett egyenlő ár és minőségű feltételezve, előnyben részesülnek azok a nyomda-cégek, melyek a budapesti könyv- és könyvnyomda-főnökök egyesülete és a magyarországi könyvnyomdászok- és betűszedők szakszervelete által közösen megállapított munkaidő- és munkabérszabályzatot magukra nézve kötelezőknek elismerték és ezt a budapesti könyv- és könyvnyomda-főnökök egyesülete által kiállított és kizárólag a jelen pályázatra érvényes bizonyítvánnyal igazolják.

A munka megkezdése folyó év június hó folyamára tüzetvén ki, az előállítással megbízandó nyomda köteles az esetleg részletekben átveendő kézirat szedését minden második napon 5 ívet 3—3 kefelevonatonban, a posta- és távirtda vezérigazgatóság 3-ik ügyosztályában bemutatni és mindkét füzetet a kinyomtatási záradékkal ellátott kefelevonatok visszaadási napjától számítandó 10 nap alatt füzve szállítani.

Kereskedelemügyi m. kir. minister ur ó nagyméltósága fentartja magának, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott árra és feltételekre, szabadon választhasson, vagy az ajánlatok teljes mellőzésével is a mű előállítását más uton vagy bárhol eszközöltesse.

Budapest, 1902. június 11-én.

M. kir. országos posta- és távirtdagazdászati hivatal.

AZ ANKER

élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítva 1858.

Összes vagyon 145 millió korona
Biztosítási állomány 511 millió korona
Eddigi kifizetések 242 millió korona

A nyereményrészesüléssel biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztálytervez szerint — úgy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztálytervez szerint (évenként emelkedő osztály) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 30%-a, ugymint a biztosítási tartam

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után
9 ⁰ / ₁₀₀	12 ⁰ / ₁₀₀	15 ⁰ / ₁₀₀	18 ⁰ / ₁₀₀	21 ⁰ / ₁₀₀	24 ⁰ / ₁₀₀

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügyünkösögek írni ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	VI. színház	Népszinház.	Magyar színház
Szombat	Az álarcos bál	A bögre A fősvény	A segédianár	Az örnagy ur	A postás flu és a huga
d. u. Vasárnap este	—	—	Az örnagy ur	Vizsgái előadás	—
	Bánk-bán	Pry Pál	Remény	Katalin	A postás flu és a huga

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbasomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalok kihágások miatt nem betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszereit a baj odaszaga gyógyítható és mindenki, a ki fiatalok kihágások miatt nem betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségének, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregok és fiatalok írhatnak a „State Medical Institut“-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonuknál nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnan is magyarul, mire neki diszkrétion mellett egy gyógyszerküldeményt küldök felvilágosító könyvvel együtt. Írjon azonnal. A küldemény oly széken van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

15971. számú „Blockberendezés vasuti vonalak számára“

című, 1898. szept. 29-ri kelt magyar szabadalomra vevők vagy engedélyesek kerestetnek. Szives ajánlatok „W. G. 3598“ alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I., Scllerstätte 2. kértének.

Virágnyelv.

Minden ismeri virág jelentése, meg van írva ebben a könyvben, melyet aszerkötözött a legjobb kelti forráskököből állított össze. Ára szines kötésben 30 fill. Az öszsze előzetes költődése esetén bérmentve költődök meg. Megrendelő Lempel Robert (Wodianer F. és Fia) és a kir. udvari könyvkereskedésben, Andrássy-ut 21. sz.

BLUZOK. Egyedüli kizárólag BLUZARUHÁZ

Zoltán Dezső, Király-utca 30. sz. Fehér ajúr batistából 1.50-40, sepiir kemény sport gallérral 1.25, selyemből 4 frtől. Szines és csipke kőszimunka ajúrrel 10.—. Olaszfestett selyem Bluz 7.50. **Saját műhely!** Szabott árak! Vidárok csak údvánvétel, nyak, mellősség és uljához az alondó mérték. Mog nem felelő Árukat visszaveszem. Júnus 8-ától, augusztusig vasár- és ünneppapokon zárva.

Budapesti villamos városi vasut részv.-társ.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság részvényeinek tizedik kisorsolása

a társaság alapszabályainak 11. szakasza és a kormányhatóságilag jóváhagyott törlesztési tervek alapján dr. Gászner Béla kir. közjegyző közbenjöttével folyó 1902. évi június hó 7-én délelőtt 9 órakor a társaság Kertész-utca 10. szám alatti helyiségekben megejtett.

Kisorsoltatott 527 darab részvény, melynek számai a következők:

180	230	272	398	502	531	592	600	711	867	920	981	1335	1429
1505	1824	1830	1831	1832	1835	1836	1904	2059	2182	2330	2487	2537	2579
2742	2836	2979	3306	3418	3473	3559	3675	3747	3903	4025	4082	4158	4241
4377	4479	4493	4832	5051	5086	5324	5352	5612	5613	5693	5707	5964	6026
6152	6299	6485	6507	6556	6669	6713	6798	6944	6945	7056	7166	7752	7882
8049	8453	8514	8584	8585	8632	8692	8712	8763	8936	9040	9081	9104	9105
9316	9388	9411	9452	9475	9490	9520	9535	9589	9941	9989	10246	10933	11514
11542	11686	11687	11726	11765	11773	11818	11999	12060	12251	12543	12591	12593	12683
12733	12772	12893	13479	13752	13779	13799	14022	14125	14370	14575	14895	14998	15358
15359	15477	15577	15838	15939	15943	16173	16184	16194	16590	16616	16697	16726	16812
16865	16871	16978	17050	17163	17366	17398	17477	17478	17528	17648	17722	17974	18439
18522	18689	18844	18988	19097	19098	19332	19345	19380	19592	19594	19598	19624	19689
19751	19806	19944	20067	20086	20116	20251	20336	20536	20834	20923	21043	21045	21290
21368	21378	21525	21584	21691	21661	21762	22003	22089	22096	22131	22307	22350	22425
22569	22687	22696	22952	23029	23642	23738	23953	23957	24399	24472	24631	24722	24797
24966	24968	24969	25179	25187	25188	25189	25191	25373	25436	25578	25590	25642	26022
26277	26414	26419	26420	26425	26475	26540	26606	26636	26643	26644	26645	26646	26647
26648	26649	26650	26651	26652	26653	26831	27286	27495	27558	27606	27727	28100	28548
28739	28829	29010	29124	29356	29404	29422	29619	29941	30237	30606	30649	30734	30817
31102	31227	31389	31648	31721	31751	31777	31925	32036	32087	32238	32416	32482	32586
32755	32780	32809	32914	32935	33035	33428	33377	33440	33470	33591	33623	33643	33699
33761	33769	33789	33794	33929	33947	33949	34039	34051	34272	34414	34593	34677	34752
35024	35049	35448	35476	35607	35858	35955	36172	36398	36436	36621	36850	36856	36856
36919	36957	36995	37300	37343	37381	37489	37542	37608	37945	38044	38058	38067	38235
38446	38570	38695	38337	38857	38882	38961	39280	39378	39416	39429	39965	40102	40292
40363	40575	40628	40946	41046	41188	41279	41410	41436	41681	41806	42100	42110	42124
42125	42131	42146	42176	42477	42704	42710	42774	42902	42996	43024	43145	43206	43615
43628	43692	43855	43866	43949	43974	44014	44038	44096	44101	44203	44332	44364	44434
44548	44581	44680	44788	44980	45045	45151	45179	45651	45652	45709	45756	45962	46354
46460	46483	46755	46778	46905	46984	47159	47429	47539	47816	47860	47879	47882	48146
48163	48208	48220	48288	48302	48527	48688	48706	48762	48854	49202	49883	49512	49823
49823	49936	50071	50173	50215	50422	50541	50551	50728	51036	51217	51218	51289	51321
51933	51934	51974	52058	52059	52072	52243	52302	52933	52934	52935	52948	52973	53422
53429	53438	53456	53814	54148	54259	54376	54580	54780	54799	54882	55075	55076	55077
55078	55079	55160	55173	55387	55395	55509	55687	55784	55785	55913	56263	56275	56586
56724	57185	57320	57351	57650	57738	57745	57925	57943	57951	58010	58042	58130	58142
58143	58252	58486	58506	58603	58622	58645	58647	58648	58658	58660	58678	58730	58849
58851	58857	58866	59078	59150	59208	59211	59899	59958					

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel fertőző és nékrotikus húgyszólyas, hólyagbajokat, bukások sebeket, syphilit, ennek következményeit, maicaes borbajokat és az intézetűzőző Amadit idebetegségeket.
Meglepo az eredmény területi gyengeségnél (impotentia) egy fiatal, mint öregokb egyénoknél.
Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerok.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz. (Dohány-utca sorok, 1. emelet).
Bejárta a lépcsőnél. Külön vödörtármek
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Nélkülözhetetlen minden háznál, a hol nagyobb Lexikon sincsen:

AZ ATHENAEUM KÉZI LEXIKONA.

A tudományok encyclopédiája, különös tekintettel Magyarországra.

Szakkérfiak közreműködésével szerkeszté: **Dr. ACSÁDY IGNÁCZ.**

Két díszes félbőr-kötésben 20 korona.

Az Athenaeum Kézi Lexikona az emberi tudomány és ismeret összes ágait felöleli. A Kézi Lexikon első sorban magyar olvasók számára készült s minden részében, egész tartalmában magyar. A Kézi Lexikon kiállítása rendkívül fényes, 16 remek szines melléklet, 32 térkép, 34 kétdolba feleto képtábla és 14 táblázat díszíti. A Kézi Lexikon összesen 120 ívet, vagyis 8840 hasab szöveget tartalmaz s egy mint önálló encyclopédia, valamint a német Lexikonok kiegészítése gyantán is nélkülözhetetlen olvasó Áru ismerettárt képez.

A nagymélt. vallás- és közokt. miniszterium által az iskoláknak, a nagymélt. belügyminiszterium által a községeknek beszerzése ajánlva.

Kapható az ATHENAEUM kiadóvatalában Budapest, VII., Kerepesi-ut 45., valamint minden könyvkereskedésben.

Szeplő, himlőhely, sémör, májolt-fakadok, porosenok, orrvörösség és minden egyéb arisztat-lanság ellen legjobbnak bizonyult a már 52 év óta dicsoeretreméltólag ismert s a törvény követelményeinek megfelelő **WUKOVARI** arc-tisztító kenős és szappan. Nagy tegoly kor. 1.60, kisebb kor. 1.— Szappan 1 koron. Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Ezen kisorsolt részvények 1903. évi január hó 2-től a budapesti villamos városi vasut részvénytársaság által, az angol-osztrák bank budapesti fióktelepénél (V. Fördő-utca 6. sz. alatt) névértékük összegében fognak beváltatni és bemutatásra szóló élvezeti jegyekkel kicseréltetni.

Az 1901. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

269	601	2753	3123	3138	5061	7742	9026	9636	10220	10601	11079	12191	12285
12319	12566	14609	15278	17927	18726	20635	22918	23339	23345	23346	23347	24237	24336
24630	25424	26175	26740	27401	29512	29577	31082	31514	31858	31719	32218	32384	32387
32475	33119	34944	35412	35777	36541	37213	41902	41987	42911	43752	43761	44172	45443
45494	45866	48972	50069	59220									

Az 1900. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

428	3898	6470	6587	9947	10213	15571	17413	20935	21694	24510	26433	27032	27407
29093	35746	39799	40781	41455	43082	44155	44701	45202	46551	48489	49294		

Az 1899. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

506	1424	4196	4691	9800	12677	15150	15448	21546	24223	24302	28308	31212	32201
32381	45462	45464	48091	49856	49857								

Az 1898. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

620	3278	3339	17933	28935	37792								
-----	------	------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--	--	--	--

Az 1897. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

619	4331	15161	18712	23398	26273	36548	45489						
-----	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--	--

Az 1896. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

1732	20527	21129	21959										
------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Az 1895. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

3802	25041	32425	40476										
------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Az 1894. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

Az 1893. évi sorsolásból eddig be nem váltattak a következő számú kisorsolt részvények és pedig:

A társasági alapszabályok 11. szakasza és a kereskedelemügyi m. kir. minister ur Ó Nagyméltósága által 3881/1897. sz. a jóváhagyott törlesztési terv alapján ugyanezen alkalommal ejtetett meg az

elsőbbségi kötvények hatodik sorsolása.

Kisorsoltatott az 1, 34, 192, 297, 341, 494, 585,661, 791 és 809 számú, egyenként 2000 koronás és a 279, 300, 355, 360, 390, 446, 839, 846, 906 és 928 számú, egyenként 200 koronás elsőbbségi kötvény. Ezen kisorsolt elsőbbségi kötvények szintén 1903. évi január 2-től a budapesti villamos városi vasut részvénytársaság által az angol-osztrák bank budapesti fióktelepénél (Fördő-utca 6. sz. a.) névértékük összegében fognak beváltatni. 1900. évből hátralékos a 2000 koronás 372. sz. els. kötv. 1899. évből hátralékos a 2000 koronás 394. sz. els. kötv. Kelt Budapesten, 1902. évi június hó 7-én. A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság Igazgatósága.

